

GLASNIK

SPOŠTOVANE OBČANKE, SPOŠTOVANI OBČANI

V zadnjih mesecih smo se znašli v položaju, ki ga nismo vajeni. Zaradi širitve koronavirusa smo morali korenito spremeniti svoja življenja in navade. Spoznali smo, da smo odvisni drug od drugega, verjamem, da smo zato še bolj okrepili občutek za skupno in skupnost.

Spoznali smo, da si moramo med seboj pomagati. Najbolj smo si pomagali s tem, da smo in še vedno dosledno spoštujemo ukrepe, navodila in priporočila.

Pomagamo si tako, da skrbimo zase in za druge, da smo kolikor je mogoče človeško prijazni v vseh okoliščinah. Tovrstna kriza preizkuša človeški značaj. V teh razmerah moramo vsak zase in vsi skupaj pokazati v sebi najboljše in najbolj plemenite vrline, kot so pogum, srčnost in solidarnost.

V zadnjih mesecih so vsi napor občine usmerjeni v obvladovanje nastalih razmer, spremljanje navodil s strani države in posredovanje le-teh občanom, aktivirali smo štab civilne zaščite.

Vsi pristojni, tako štab civilne zaščite kot tudi občinska uprava in županja v tem času opravljamo zelo zahtevno delo, da zagotovimo varnost vsem našim občankam in občanom. Mojo posebno spoštovanje pa gre ljudem, ki v tem času kot prostovoljci skrbijo, da v teh spremenjenih okoliščinah življenje vseeno poteka kolikor toliko normalno. Zahvala vsem, ki skrbite za starejše potrebne pomoči, varuškam, ki skrbijo za varstvo otrok na domu, in vsem prostovoljkam in podjetju Divas, ki šivate zaščitne maske.

Tudi, ko bomo enkrat premagali neposredno nevarnost virusa, se bomo soočili z njegovimi posledicami. S takim izzivom se še nismo soočili,

zato bo treba marsikatero aktivnost premisliti na novo. To bo terjalo od vseh nas, znanje, izkušnje, odločnost, modrost, predvsem pa medsebojno spoštovanje in razumevanje. Za vsa naša ravnanja pa bo potrebna mirnost in razsodnost.

Odgovornost zase in za skupnost sta v teh trenutkih in v bodoče odločilnega pomena.

Pandemija koronavirusa je spremenila svet in tudi življenje v naši občini. Že danes je marsikaj drugače, kot smo bili navajeni, in jutri bo ta razlika še večja. Časa krize ni mogoče izmeriti, če bomo vsi storili vse, kar je treba, bomo to nevarnost prav gotovo premagali in nekoč normalno živeli naprej.

Vsem občankam in občanom se zahvaljujem, da v teh težkih časih spoštujete navodila in ostajate doma. Vem, da je zelo težko in verjetno bo še težje, a verjamem, da nam bo skupaj uspelo. Srečno, saj sreča je na strani pogumnih.

Alenka Štrucl Dovgan,
županja

Na <http://www.divaca.si> kliknite na **GLASNIK** in si na vrhu oglejte **navodila za objavo člankov**.

Starejše številke Glasnika si lahko ogledate na spletni strani: http://issuu.com/obcina_divaca.

Naslednji Glasnik bo izšel julija 2020.

Prispevke zanj zbiramo na e-pošto: glasnik@divaca.net do **10. 6. 2020**.

Prispevki, ki bodo prispeli z zamudo, bodo objavljeni v naslednji številki.

Fotografije neustrezne kakovosti ne bodo objavljene.

GLASNIK OBČINE DIVAČA maj 2020, letnik 26, številka 2

Izdajatelj in založnik: Občina Divača; Glavna urednica: dr. Jana Volk; Članice uredniškega odbora: Barbara Race Krašovec, Jožica Planinc, Nataša Adam,

Romana Derencin; Lektoriranje: Maša Rolih, Oblikovanje: Lucija Klanac (Tiskarna Mljač); Tisk: Tiskarna Mljač Divača; Naklada: 1700 izvodov

Uredništvo ne odgovarja za avtorstvo člankov in fotografij.

Fotografija na naslovnici: Alen Franetič

KORONAVIRUS SARS-COV-2

Smo v času, ko se praktično ves svet bori proti koronavirusu SARS-CoV-2.

Z 12. 3. 2020 je Slovenija zaradi naraščanja števila okužb s koronavirusom razglasila epidemijo.

Takoj naslednji dan je bil aktiviran štab Civilne zaščite Občine Divača, ki je pričel z izvajanjem aktivnosti in s sprejemanjem ukrepov proti širjenju koronavirusa SARS-CoV-2.

Občinska uprava občine Divača je zagotovila enotno vstopno točko za varen sprejem strank v izoliranem okolju, zagotovljeno je bilo poslovanje po telefonu in elektronski pošti. Objavili smo dežurno telefonsko številko za informacije v zvezi z koronavirusom, ki deluje vsak dan od 7.00 do 20.00. Začeli smo z iskanjem prostovoljcev za zagotavljanje pomoči v času epidemije koronavirusa. S 17.03.2020 je županja Občine Divača sprejela Odredbo o začasni prepovedi kurjenja v naravnem okolju.

Prepovedali smo izvajanje športnih in rekreacijskih dejavnosti, zaprli smo vsa športna in otroška igrišča ter odsvetovali obisk Vremščice in uporabo plezališča v udornici Risnik. S pomočjo prostovoljk smo organizirali šivanje zaščitnih mask za občane občine Divača, ki smo jih kasneje občanom tudi razdelili.

S pomočjo prostovoljcev smo organizirali oskrbo z nujnimi življenjskimi potrebščinami in dostavo zdravil iz lekarne. V skladu s potrebami zagotavljamo varstvo otrok staršem, ki si sami ne morejo zagotoviti varstva svojih otrok.

Opažamo, da so občani povečini dosledno upoštevali omejitve gibanja, apeliramo pa, da še vedno velja prepoved gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih, ravno tako naj starši še naprej opozarjajo svoje otroke, naj se ne družijo med sabo, saj epidemije še ni konec. Opaženo je bilo, da so se na igrišču za šolo družile skupine otrok.

Zaradi omejitve gibanja izven meja naše občine se je povečalo število obiskovalcev v naravi. Na žalost ugotavljamo, da se je povečalo tudi število odvrženih odpadkov. Pozivamo vas, da odpadkov ne puščate v naravi, zavedajmo se, da živimo v prelepem okolju in lepo bi bilo, če bi se vsi skupaj do narave obnašali bolj odgovorno ter jo lepo in neokrnjeno ohranili tudi za bodoče rodove.

Bodimo strpni, upoštevajmo ukrepe – skupaj nam bo uspelo.

Civilna zaščita Občine Divača

AKCIJA ŠIVANJA PRALNIH ZAŠČITNIH MASK V OBČINI DIVAČA

Dobava zaščitne opreme je še vedno zelo omejena, saj državne rezerve z njo primarno oskrbujejo zdravstvene ustanove in domove starejših. Slovenske občine so se pri zagotavljanju zaščitne opreme za občane znašle na različne načine. V Občini Divača smo 23. 3. 2020 začeli z akcijo šivanja pralnih zaščitnih mask.

V nekaj urah od ideje, ki jo je podala županja Občine Divača Alenka Štručl Dovgan, je podjetje "Divas", d. o. o., Divača, na račun Občine Divača poskrbelo za material, ki je potreben za izdelavo pralnih zaščitnih mask. Nato smo k prostovoljnemu šivanju mask javno pozvali naše občane. Objavili smo navodila za delo. Takoj se nam je odzvalo kar lepo število zainteresiranih. Odločili smo se, da delo organiziramo lokalno, za naše javne zavode, za izvedbo dela pomoči oskrbe na domu in tudi za ranljive prebivalce naše občine.

Vsem prostovoljkam in prostovoljcem je bilo naslednji dan dostavljeno blago ter material za šivanje zaščitnih mask.

Akciji šivanja zaščitnih pralnih mask

se je poleg podjetja Divas, d. o. o. Divača, v zelo hitrem času pridružilo več kot 15 občank in občanov iz Divače, Matavuna, Senožec, Dolnjih Ležec, Dolnjih Vrem in Škofelj. V akciji so sodelovale tudi delavke Varstveno delovnega centra Divača.

V tej akciji so se odzvali tudi posamezniki iz divaške občine, ki so podarili blago za šivanje mask. Gre za st odstotni bombaž, ki se ga lahko pere na 90 stopinjah Celzija.

Torej so maske večkrat uporabne, saj so epidemiologi in infektologi jasni: v času kroženja novega koronavirusa je treba prati na najmanj 60 stopinjah, saj to uniči virus.

Akcijo so v Občini Divača izvedli člani Občinske uprave, člani Civilne zaščite in prostovoljci. Pripravili so pakete za šivanje in poskrbeli za njihovo razdelitev. Poskrbeli so za prevzem končanih izdelkov – zaščitnih mask – pri izdelovalcih in jih zbrali ter zapakirali na sedežu Občine Divača. Po javno objavljenem razporedu so člani Občinske uprave maske razdelili v kraju Divača 6. 4. 2020, ostalim občanom pa so bile posredovane 7. 4. 2020, in sicer

po posameznih krajevnih skupnostih in razdeljene po gospodinjstvih s pomočjo predsednikov krajevnih in vaških skupnosti ter prostovoljcev.

Županja Občine Divače se v imenu Občine Divača in v svojem imenu zahvaljuje vsem šiviljam prostovoljkam in podjetju Divas, d. o. o., ki so skupno sešili več kot 1000 mask.

Hvala vsem občankam in občanom za darovano blago.

Hvala Civilni zaščiti, prostovoljcem, zaposlenim na Občinski upravi, članom vaških odborov, predsednikom KS in vsem, ki kakorkoli pripomorete k preprečevanju širjenja okužbe s koronavirusom.

Če bi kdo potreboval še kakšno zaščitno masko, naj pokliče na tel. št.: 05/73-10-930.

Ostanite doma, pazite nase in bodite zdravi.

Tatjana Cerkvenik,
Občinska uprava

KRAJEVNA SKUPNOST DOLNJE LEŽEČE V ČASU IZREDNIH RAZMER

V času prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah smo se v KS Dolnje Ležeče po najboljših močeh poskušali prilagoditi nastalim razmeram. Prebivalci smo se držali svojih domov in se nismo po nepotrebnem izpostavljali. Starejšim prebivalcem, ki v vasi nimajo mlajših sorodnikov, sta prostovoljca Andreja in Rok ponudila pomoč pri vsakdanjih opravilih (nakup in dostava živil iz

trgovine, zdravil iz lekarne ...), gospodinjstvom smo razdelili zaščitne maske, ki nam jih je dodelila Občina Divača. Zahvalili pa bi se radi Cvetki, ki je samoiniciativno šivala zaščitne maske in jih podarila Civilni zaščiti.

Jana Volk

POTREBUJEMO NARAVO – ZAŠČITIMO JO!

Očitno sta najnovejši koronavirus (SARS-CoV-2) in karantena, ki so jo posledično uvedle države po svetu, postali idealen čas za čiščenje vse nesnage iz naših domov. S tem načeloma ni nič narobe, dokler se ti odpadki ne znajdejo v naravi. Takšno priložnost so izkoristili tudi nepridipravi, ki so na zasebni parceli pri udornici Risnik v Divači v tem času odložili več kot 100 kubičnih metrov že delno zmletih mešanih komunalnih odpadkov (vzmetnic, kosov izolacije, gradbenih odpadkov, plastičnih delov, večjih filtrov prezračevalnih naprav, penaste gume in še bi lahko naštevali). Okolica udornice Risnik, znana po svoji naravni pestrosti in neokrnjenosti, podvržena najrazličnejšim ukrepom varstva na-

ravne dediščine in Nature 2000, je tako v času karantene postala divje odlagališče mešanih komunalnih odpadkov. Dodatno nam je celotno situacijo otežila primorska burja, ki je poskrbela, da so se ti odpadki raznesli še po bližnji okolici samega odlagališča.

Z novim odlagališčem pa se bo morala spopasti Občina Divača in inšpekcijske službe. Tudi mi že intenzivno delamo v tej smeri in močno upamo, da nam bo uspelo dobiti in sankcionirati onesnaževalca naše edine naravne dediščine.

Zahvaljujemo se občanom, ki so nas o novem odlagališču obvestili, saj smo tako nemudoma ukrepali, nabavili zaščitne mreže, s katerimi smo s pomočjo PGD Divača prekrili kupe

odpadkov in s tem vsaj malo omilili raznašanje odpadkov po bližnji okolici. Istočasno smo fizično omejili dostop do parcele, na kateri se nahajajo odpadki. Obvestili smo pristojne inšpekcijske službe in policijo, ki so si zadevo na terenu že ogledale in ustrezno ukrepajo.

In sedaj vsi skupaj čakamo, da se varnostni ukrepi zoper koronavirus omilijo, da se ponovno vzpostavi normalen tok življenja, vendar pa odpadki v naravi ostajajo, kjer so. In teh je čedalje več. Veliko vas je čas izolacije izkoristilo za sprehode v naravi. In prav gotovo ste opazili razne odpadke po grmovju, ob poti, na drevesi. Vsi imamo radi naravo in prav nam je prišla v teh težkih časih, pa se kdaj vprašamo, kako ji ljudje vračamo?

Apeliramo na vse ljubitelje narave, da kdaj vzamete s seboj na sprehod v gozd tudi vrečko in vanjo poberete odpadke, ki jih srečate na poti.

Verjemite, ni težko. Potrebna je le dobra volja.

Iztok Felician,

Občinska uprava Občine Divača

Foto: arhiv Občine Divača

OBISK MINISTRA RS ZA OBRAMBO V POSTOJNI

Minister za obrambo Matej Tonin je 22. 4. 2020 obiskal Postojno. Med drugim se je srečal tudi z županjama in župani notranjskih in brkinsko-kraških občin.

Županji in župani smo na srečanju izpostavili tekočo problematiko glede pojava koronavirusa in likvidnosti

občin. Od pojava koronavirusa imajo občine občutno večje stroške. Izpostavili smo velik problem povišanja plačil vrtcem, saj so stroški oskrbnih vrtca, ki so jih plačevali starši, preneseni na občine. Minister se je seznanil z razmerami po posameznih občinah in izpostavil, da je regija ena boljših v

državi pri spoprijemanju s situacijo. Pohvalil je delovanje regijskega štaba in občinskih štabov civilne zaščite.

Alenka Štručl Dovgan,
županja

Foto: arhiv Občine Divača

ZAHVALA ŠTABA CZ NOTRANJSKE REGIJE

Spoštovani županiji in župani!

22. 4. 2020 smo bili v naši regiji deležni obiska ministra za obrambo RS mag. Mateja Tonina. Obisk ministra razumemo kot dokaz pravilnosti in ustreznosti naših dosedanjih ravnanj. Predvsem pa obisk razumemo kot veliko priznanje in hvaležnost za napore, ki jih županije in župani v naši regiji vlagate in ste jih do sedaj vložili v izvajanje dejavnosti, ki naj bi našim občankam in občanom čim bolj olajšale soočanje s trenutno krizo. Brez vaših prizadevanj, vloženega truda in naporov ne bi mogli dosežati takih rezultatov.

Kot poveljnik CZ za notranjsko regijo vam ob tej priložnosti izrekam tudi osebno zahvalo in globoko spoštovanje do vaših prizadevanj. Hkrati se vam zahvaljujem za vaš današnji prispevek ob srečanju z ministrom, saj smo mu s skupnimi močmi predstavili realno sliko v naši regiji in enotnost naših prizadevanj ter ravnanj.

Iskrena vam hvala!

S spoštovanjem,

Sandi Curk,
poveljnik štaba CZ Notranjske regije

USTVARJALNA USTVARJALNOST NE POZNA OVIR

Ta neprijazni in zastrašujoči čas, ki ni prav nič podoben pričakovane-mu pomladnemu vzdušju razcveta narave in dobre volje, prinaša veliko vprašanj brez odgovorov, veliko novo pridobljenih spoznanj, razmišljanj, izkušenj, večšin in veliko iznajdljivosti na vseh področjih. Osnovni in najpomembnejši skrbi za zdravje se pridružuje skrb za sočloveka in s tem pogrešanje osebnih stikov, druženja, pogovorov, v zasebnem življenju in na delovnih področjih.

Veliko posameznikov, skupin, institucij je našlo nove poti socialnih stikov. Tudi na daljavo so lahko socialni stiki zanimivi, zelo sporočilni, ustvarjalni in zelo, zelo iskreni. Včasih povedo kombinacije besed, glasbe, risbe ... veliko več, kot si lahko zamislimo. In taka sporočila lahko dosežejo širok krog.

Tako je tudi v občini Divača, kjer je bilo v tem "korona času" ustvarjenih več "javnih dogodkov" na poseben način. Nekatere med njimi smo lahko

vsii videli, spoznali in ob njih uživali. Namenjeni so bili našim najmlajšim, mladim, glasbenim navdušencem, občanom, uporabnikom socialnih omrežij ... Dva dogodka predstavljamo in izpostavljam. Predstavljamo dogodka, ki sta dosegla posebno pozornost širše javnosti. Naj bosta dokaz kako se lahko vsak na svoj način trudi za skupno dobro, za lepši dan. Naj bosta vabilo, da se pridružite in ustvarjate, se predstavite. Naj ne bo zamer, če smo izpostavili

ožji izbor. Zagotovo je bilo še veliko ustvarjenega. Kar počnete otroci, mladi, starejši, upokojenci, delavci, športniki, kulturniki, glasbeniki, pesalci, pisci, fotografi, gostinci, turistični delavci, gasilci, zdravstveni delavci, šoferji, kmetje, trgovci ...vabljeni!

Mesec dni je že mimo, odkar je Osnovna šola v Divači zaprta in se izvaja pouk na daljavo. Učiteljice in učitelj so z iskreno mislijo na učenke in učence ter v znak zahvale za prizadevno delo otrok in staršev namenili vsem izvrsten glasbeni video "Pesem, združi nas", ki je bil predstavljen tudi na nacionalni TV. Ravnateljica Damijana, učitelj Martin, učiteljice Ada, Nataša, Martina, Lucija, Andreja in Alma so zapeli in izrazili svoje občuteno sporočilo.

Video si lahko ogledate na Youtubeu (<https://youtu.be/6EJXf2pofdE>), na spletni strani Osnovne šole Divača, na spletni strani Občine Divača, na Facebooku in na drugih socialnih omrežjih.

Odzivi na glasbeni dogodek so zelo zanimivi; nekaj utrinkov zapisov in sporočil šoli:

"Odlični ste, super! Bravo vi. Čestitke! Tudi mi vas pogrešamo. Mi smo navdušeni. Srčkano. Vi ste carji in carice. Zelo lepo. Ste me spravili do solz. Vi ste najboljša šola in najboljši učitelji! Iz src v srca iskreno. Kot vedno – odlično! Čudovito, vredno posnemanja in pohvale!!! Sem zelo ponosna, da vas poznam! Ostanite zdravi!"

Divačan, glasbenik, srednješolec Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, An Černe ter Danijel Černe - Mystica, glasbenik, skladatelj, diplomirani sociolog, vodja in ustanovitelj skupine Terra Mystica, soustanovitelj, izvajalec in avtor v skupini Terrafolk, sta na domačem balkonu v Divači izvedla že šest čudovitih glasbenih večerov, ki sta jih, in jih še nameravata, v živo predstavljala na socialnem omrežju

Facebook. Dogodke sta poimenovala "Pozdrav z balkona". "Občinstvo" v nedeljah ob 18.00 na zanimiv način nagovarjata, vabita k poslušanju in vodita skozi odlični raznovrstni program. Glasba poboža dušo in polepša dan ter daje novo moč. S svojimi nastopi sta požela veliko navdušenje širše javnosti, ki ju nestrno pričakuje da zaigrata. Sosedje ju poslušajo kar pred svojimi domovi, širše občinstvo pa preko socialnega omrežja.

(Dostop prek povezave: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100017565228340>)

An in Danijel sporočata:

"Kot glasbenika sva razmišljala, kako bi lahko pripomogla k lažjemu prestajanju omejitve stikov. Verjameva, da je glasba najboljšo sredstvo, ki v ljudeh vzbuja optimizem in občutek povezanosti. Priprava programa za nedeljske nastope je tudi za naju poseben in ustvarjalni izziv, saj vsakič predstaviva kakšno novo ali obudiva kakšno staro skladbo. Vesela sva, da lahko osrečiva ljudi – mimoidoče občane, sosede in tiste, ki naju spremljajo na Facebooku."

Predstavljeni aktivnosti sta rezultat dobre volje in prizadevnosti, občutka za prostovoljnost in skrbi za prispevanje k skupnemu delu za dobro vseh in izraz iskrene ustvarjalnosti.

HVALA VSEM!

Romana Derenčin,

Občinska uprava Občine Divača
Foto: arhiv Osnovne šole Divača in osebni arhiv družine Černe

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO V ČASU ZAČASNE PREKINITVE POUKA V OSNOVNI ŠOLI

DR. BOGOMIRJA MAGAJNE DIVAČA

Nepričakovano smo pred več kot mesecem dni stopili v čas, ko smo morali korenito spremeniti naše navade, omejiti gibanje in druženje, zapreti vrtce in šole. Vlada RS je sprejela številne ukrepe, ki posegajo v sfere družbenega življenja z jasnim namenom, da s skupnimi močmi zajezimo širjenje nalezljive bolezni covid-19.

Korona virus je v šolo prinesel povsem nove izzive. V ponedeljek, 16. marca 2020, je začasno utihnil šolski zvonec, pouk se je iz šolske stavbe do nadaljnjega preselil v domove naših 387 učenk in učencev.

Že v petek, 13. marca, smo se v dopoldanskem času, ko je bilo v šoli še nekaj učencev, zbrali vodje strokovnih aktivov in člani koordinacijske skupine z nalogo, da preverimo pogoje in možnosti izvedbe pouka na daljavo. Preverili smo, ali družine razpolagajo z ustrežno računalniško opremo, ki bi omogočala dostopanje do spletnih orodij za delo na daljavo. Nato smo na daljšem sestanku učiteljskega zbora prediskutirali o načinih dela za učence posameznih razredov. Ugotovili smo, da pet učencev nima ustrezne opreme in bodo prejeli tiskana gradiva po običajni pošti.

Naše delo in poslanstvo smo strnili v prednostni cilj: ohraniti učno kondicijo in motivacijo za delo učencev. Zavedali smo se, da pot ne bo lahka, saj so v procesu učenja pomembni medsebojni stiki med učenci ter učenci in učitelji. Glede na dobro sodelovanje s starši smo predvidevali, da bodo starši podporniki otrokom pri učenju in bodo v marsičem prevzeli vlogo učiteljev. Ob tem smo se zamislili, da bodo učenci v različnih situacijah, saj bodo nekateri starši zaposleni in preobremenjeni z drugimi nalogami in posledično bodo za pomoč pri učenju svojih otrok imeli manj časa.

Čez vikend so učitelji pripravili potrebna gradiva in napotke in tako smo že prvi dan zaprtja šol uspeli vzpostaviti učenje na daljavo. Prvi teden je minil v znamenju ponavljanja in utrjevanja učne snovi. Skušali smo se držati načela KRT (kratko, razumljivo, temeljno), uporabe učbenikov in delovnih zvezkov, učnih listov. Poleg tega smo postopno vključevali uporabo e-pošte, spletnih učilnic in spletnih okolij za izvedbo videokonferenc.

Na šolski spletni strani smo objavili službene naslove vseh pedagoških delavcev šole, s katerimi učenci in njihovi starši komunicirajo na daljavo. Želeli smo dosledno upoštevati navodila stroke, kar smo tudi objavili na spletni strani:

- da se zadržujemo doma,
- da se obvezno izogibamo stikom z drugimi osebami oz. vzdržujemo socialno distanco,
- da izkoristimo možnosti gibanja v naravi (ne v skupinah),
- da izvajamo pravilno higieno umivanja rok, kašlja.

Učenci so v veliki večini z zanimanjem pregledovali gradiva in se učili sami, skupaj s starši, starimi starši, sestrami in brati. Žal pa smo naleteli na težave s spletnim sistemom zaradi preobremenjenosti le-tega, kar se je izboljšalo že v naslednjem tednu, ob velikem angažiranju Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in drugih akterjev.

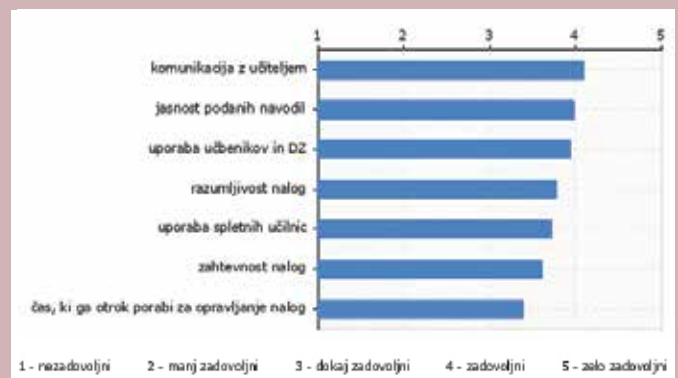
V drugem in tretjem tednu izobraževanja na daljavo se je delo učencev že usmerilo v osvajanje novih znanj. Učitelji so začeli uporabljati in izdelovati video posnetke ter vzpostavljati video konference z učenci z namenom lažjega razumevanja novih učnih vsebin. Vzpostavili smo tudi učno pomoč – individualno delo s posameznimi otroki, ki imajo učne težave, da bi zmanjšali breme samostojnega učenja. Starši so kljub dnevnim obveznostim posvečali veliko časa in potrpljenja svojim otrokom, da so uspešno premagovali težave na poti pridobivanja znanja. Po drugem tednu smo med starši izvedli anketo in skoraj tri četrtine staršev nam je sporočilo mnenja, pripombe ter pobude. Odziv je bil spodbuden, rezultate smo skrbno obdelali, mnenja in predloge pa vključili v nadaljnje načrtovanje in izvajanje izobraževanja na daljavo.

Izsek iz ankete (rezultati celotne ankete so objavljeni na šolski spletni strani):

Kako ste zadovoljni s posameznimi vidiki izobraževanja vašega otroka na daljavo?

1. do 5. r.

6. do 9. r.

Večina staršev je odgovorila, da ne čutijo večjih ovir pri pouku na daljavo. V manjšem deležu so navedli, da ne znajo razložiti snovi in pomanjkanje elektronskih naprav (predvsem tiskalnika). Težave na predmetni stopnji so bile povezane s pomanjkljivo razlago nove učne snovi, preobsežnimi nalogami, veliko porabo papirja in tonerjev, oteženim dostop do

spletnih učilnic v dopoldanskem času. Predlagali so poenoten dostop do gradiv pri vseh predmetih in večjo uporabo učbenikov ter delovnih zvezkov.

Izpostavili so tudi, da učenci pogrešajo šolo, sošolce in neposredno učiteljevo razlago

Na razredni stopnji so starši zelo pohvalili delo, skrb in trud učiteljic, v prvi vrsti pa prilagoditev učiteljske situaciji, možnost izposoje računalnikov in pomoč šolske svetovalne službe. Na predmetni stopnji so v veliki večini pohvalili trud, odzivnost in skrb vseh učiteljev, skrb defektologinje in možnost izposoje računalnikov.

Veliko staršev učencev od 1. do 5. razreda ni podalo nobenega predloga za izboljšanje dela na daljavo, so si pa želeli, da se več uporabljajo delovni zvezki, ki jih imajo učenci doma. Njihova želja je tudi, da se obravnava manj nove snovi in se več časa nameni utrjevanju znanja. Starši starejših učencev si želijo zmanjšan obseg nalog in zahtevnosti.

V tretjem tednu smo nadaljevali z izposojjo šolskih prenosnih računalnikov in tablic. MIZŠ je štirim učencem priskrbelo modeme za prenos mobilnih podatkov in tablične računalnike. Donatorja sta nam darovala stacionarni računalnik in tablico. Tako smo lahko več kot 20 učencem olajšali učenje na daljavo.

Učitelji so s starši in učenci ohranjali stike preko telefona, elektronske pošte, začeli pa so tudi z uvajanjem "video učnih ur". Večina učencev je s "strukturiranim delom za šolo", ob določenem času (pretežno dopoldanskem), zavzeto sledilo navodilom učiteljev. Učitelji so poročali o rednem delu, zanimivih izdelkih, izvornih zapisih, ki pri tem nastajajo. Pozornost smo namenjali učencem, ki so bili manj motivirani za učenje in potrebujejo dodatno pomoč za premagovanje težav. V individualno delo se je že od prvega dne vključila defektologinja, v drugem tednu pa tudi posamezni učitelji, ki skrbno spremljajo njihovo delo in jim pomagajo pri razumevanju učne snovi. Odprli smo telefon šolske svetovalne službe tako, da sta svetovalni delavki dosegljivi na tel. št. 05/ 73 18 804 vsak delovni dan med 9. in 12. uro in nudita pomoč pri učenju in raznih stiskah učencev ter staršev.

Izobraževanje na daljavo učencev s posebnimi potrebami

V razumevanju izobraževanja na daljavo je treba najprej osvetliti težave, ki jih imajo učenci s posebnimi potrebami. Poleg primanjkljajev, ki jim otežujejo naravni proces učenja, se mnogi soočajo tudi z nestimulativnim okoljem in šibko učno motivacijo. Neposreden stik s šolo omogoča dopoldansko strukturo, varno in spodbudno učno okolje ter učenje socialnih veščin. Skupek naštetega varovalno vpliva na učence in je zanje sprejemljiv in intuitivno logičen. Če izolacija prekine utečen tok se najprej, pri večini učencev, pojavi strah pred neznanim, pri učencih s PP pa poleg strahu tudi beg od zadolžitve, ki jim niso kos.

V prvem tednu izobraževanja na daljavo sem se pri teh učencih najprej soočila z veliko zaskrbljenostjo

staršev in neodzivnostjo učencev. Z vztrajnostjo, pri-govarjanjem, z iskrenim upanjem, da se bo tudi novonastala situacija enkrat končala in se bomo vrnili v šolske klopi, smo postopoma začeli verjeti, da ni druge poti, kot da skupaj rešimo zadolžitve, ki so jih učitelji skrbno nalagali v spletne učilnice. Po mesecu dni smo se z večino uspeli dogovoriti, da je telefon premalo za vse, kar si moramo sporočiti na dnevni ravni. Po praznikih začnemo mogoče že v "živo" s pomočjo IKT:

Kakorkoli, če sta v šoli težavnost in obseg učnih vsebin za učence s posebnimi potrebami dvakrat prezahtevni, je izobraževanje na daljavo za to populacijo otrok pretrd oreh. V nadaljevanju je treba ohraniti stik s šolskimi zadolžitvami tudi tako, da jim ne nalagamo več, kot zmorejo. Pod prevelikimi pritiski znova tvegamo beg in neodzivnost, česar pa nočemo. Tudi tukaj velja načelo; bolje nekaj kot nič.

Anja Abram, prof. defektologije

TUDI BRALNA ZNAČKA NA DALJAVO

Z uvedbo izrednih ukrepov zaradi pojava Corona virusa smo bili tudi knjižničarji oz. koordinatorji bralne značke pred dilemo, kako nadaljevati klasično poročanje o prebranih knjigah.

Pred poročanjem pa je bilo potrebno **učence** usmeriti na branje knjižnega gradiva, ki je v času zaprtja šol in učenja na daljavo trenutno dosegljivo vsem učencem.

Kaj smo jim priporočili:

1. brskajte po domačih knjižnicah, gotovo najdete kaj vašim letom primernega in še neprebranega
2. tudi dedki in babice imajo v svojih vitrinah in na podstrešjih primere knjig iz njihove mladosti, prebrskajte jih, preberite in poročajte o njih
3. vaši prijatelji in znanci imajo prav tako domače knjižnice, zamenjajte si knjige med sabo in jih preberite ter poročajte o prebranem
4. vaši starši in stari starši poznajo nekatere ljudske pesmi, poslušajte jih in zapišite (lahko so tudi krajevna rekla ali fraze, izštevanke, uspavanke ...)
5. na spletu si lahko izposodite ali kupite e-knjige, cene nakupa so sorazmerno ugodne
6. na TV ali na netu ste si ogledali zanimiv film ali poljudnoznanstveno oddajo, ki vas je pritegnila

Še in še je možnosti okrog nas, ki jih lahko izkoristimo v času, ko ne moremo obiskati šolske ali krajevne knjižnice. Le izkoristiti jih je treba!

Učenci zapišejo svoja poročila ne posredovane ob razce in jih posredujejo mentorju na službeni e-naslov.

Boris Mahnič, knjižničar

V prvih treh tednih izobraževanje na daljavo pretežno usmerjeno v ponavljanje, utrjevanje, pa tudi osvajanja novih učnih vsebin. V aprilu pa tem učnim etapam sledi **preverjanje znanja** tako, da bo omogočeno ugotavljanje rezultatov učenja. Učitelji so se poglobljali v iskanje možnosti, da se čim bolj približajo učencem. Tako so začeli z vzpostavljanjem video učilnic preko videokonferenčne platforme ZOOM, prav tako so se v večji meri odpirale spletne učilnice. Tudi strokovno delo učiteljskega zbora, aktivov, delovnih skupin poteka preko video konferenc.

Da bi bilo učenje na daljavo čim bolj podobno programu, ki ga izvajamo v šoli, smo aprila vključili **kulturne, športne, tehniške in naravoslovne dneve**. Dnevi dejavnosti so prilagojeni izobraževanju na daljavo in nekoliko razbremenjujejo ter popestrijo delo otrok. Nastalo je veliko zanimivih in inovativnih izdelkov učencev.

Učenci in učitelji skupaj z veliko podporo staršev, ustvarjamo novo paradigmo učeče se skupnosti. Medsebojni stiki, čeprav na daljavo, so se poglobili. Vrednote, kot so sodelovanje, pomoč, solidarnost, empatija, delitev znanja in izkušnji, vztrajnost, odgovornost, so zaživele v polnem razmahu. Nalogo "Vrednote v našem kraju skozi čas", ki smo jo načrtovali kot rdečo nit dejavnosti v letošnjem šolskem letu, uresničujemo še drugače, prilagojeno novim razmeram.

Pogled v prihodnost:

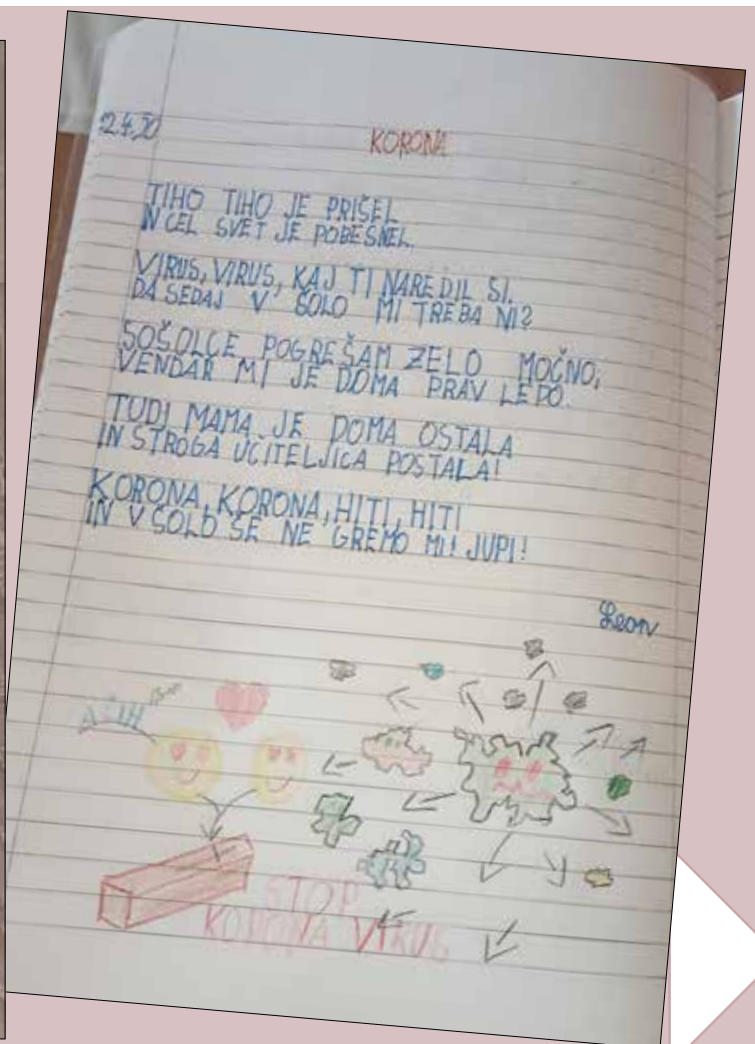
Epidemija covid-19 je povzročila velike in korenite spremembe na vseh področjih življenja in delovanja ljudi ter

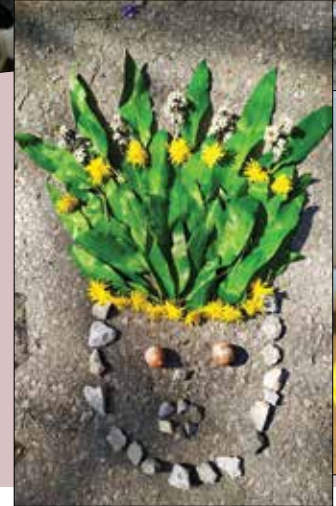
institucij. V šoli skušamo na najboljši možen način nuditi učencem smernice, gradiva in pomoč za izobraževanje na daljavo. Učenci so postali samostojnejši, odgovornejši in ustvarjalni v procesu učenja. Učitelji so se poglobili v iskanje novih načinov poučevanja z večjim poudarkom na možnostih uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije. Starši so odigrali pomembno vlogo pri spremljanju, spodbujanju in pomoči pri učenju svojih otrok. Oblikovala se je trdna učeča se skupnost, ki je še bolj okrepila medsebojne stike in sodelovanje, čeprav na daljavo.

Seveda pa si vsi želimo, da bi bile šole odprte še v tem šolskem letu. Kdaj bo ta vesel dogodek, je *težko napovedati, saj bo ta odločitev skrbno pretehtana v luči ocene zdravstvene varnosti tako otrok kot zaposlenih. Z izobraževanjem na daljavo bomo nadomestili čas zaprtja šol, po vrnitvi v šole pa zapolnili manjkajoče učne vsebine. Preverjanje znanja mora biti v tem času prijaznejše, mehkejše in spodbujevalno. Zasedovati moramo temeljno načelo omogočanja enakih možnosti za izobraževanje vseh učencev.* (Povzetek razprave ministrice dr. Simone Kustec na videokonferenčnem zasedanju ministrov EU za izobraževanje, 14. 4. 2020).

Učencem, učiteljem in staršem se iskreno zahvaljujem za dosedanje skupne napore pri izobraževanju na daljavo in želim zdravlja ter optimizma.

Damijana Gustinčič,
ravnateljica OŠ Divača

ODZIVI UČENCEV, STARŠEV, UČITELJEV

Šola na daljavo se mi zdi dobra, ampak navadna šola je boljša! Danes mi je bilo zelo lepo, ker sem ustvarjala velikonočne izdelke in se nisem nič učila. Komaj čakam, da pridemo nazaj v šolo!

Taja Kariž Križman, 3. r., Vreme

Vsak dan se po telefonu učim z učiteljico Katjo, ampak rajši bi bila v šoli. Pogrešam šolo in učiteljico. Danes sem naredila zajčke. Jutri bom z mamo barvala jajca. Kupili sva rdečo, plavo, zeleno in vijolično barvo. Lepe praznike.

Afrodita Drožina, 3. r., Vreme

Lepo je doma, a raje bi bil v šoli, ker je v šoli lepše, bolj zanimivo.

Lana Žvab, 2. r., Vreme

Šola doma je zelo dobra. Današnji dan je bil najboljši, ker sem si šel sposodit volno k sosedi, da sem naredil piščančka.

Grega Vatovec, 1. r., Vreme

Doma je lepo. Delam nalogo, se učim, tečem, plezam in grem na sprehod. Pogrešam pa sošolce, da bi se skupaj igrali.

Rok Starc, 2. r., Vreme

Fajn mi je, ker lahko dlje spim in za šolo delam, kadar želim. Ni mi pa fajn, ker se ne moremo družiti in pogrešam prijatelje.

Anej Bržan, 4. b

Izobraževanje na daljavo je težko, ampak se da. Všeč so mi PPT-ji in Word-i, saj se iz učbenikov zelo nerada učim. Všeč so mi tudi ustne razlage. Z učenjem zaenkrat nimam velikih težav.

Neja Miklavčič, 9. a

Jaz mislim, da je učenje na daljavo še kar v redu, čeprav je zoprno delati od doma, saj nimamo dovolj razlage učnih snovi. Se pa trudim, da bi si olajšala zadeve s pomislekom, da bomo kmalu prišli v šolo.

Ana Marinšek, 9. a

Šolanje na daljavo mi je všeč, razen tega, da nam ne morejo učitelji/ce razložiti snovi, kakor v šoli. Nekateri učitelji so pa

začeli pošiljati posnetke z razlago, kateri veliko pomagajo.

Sara Škamperle, 9. a

Šolanje na domu mi je zelo všeč, vendar zelo pogrešam svoje sošolce, prijatelje in seveda tudi učiteljice Moniko, Nives in Anjo ter tudi športni krožek in učitelja Danijela. Želela bi se čim prej vrniti v šolske klopi, čeprav mi je zelo všeč ker smo z družino veliko skupaj. Zanimive naloge, ki nam jih dajejo učiteljice, so mi izredno všeč. Rešujem jih sproti in z veseljem. Ker ne hodim na treninge, imamo sedaj veliko časa za ustvarjanje in druženje v naravi.

Amelie Nemeč, 3. r.

Meni se je veliko lepše učiti v šoli kot doma. Tam imam prijatelje. Med poukom se učimo, med odmori pa tudi igramo. Naše učiteljice nam lepo razložijo snov.

Mark Uzelac, 3. r.

Šola doma res ni taka kot prava, vendar sedaj mora biti tako. Šolske naloge opravim brez težav. Zelo mi je všeč, da smo našli aplikacijo Zoom in se lahko sedaj končno s sošolci in učiteljicama Moniko in Nives vidimo. Res je, da preko Zooma pogovor ni tak kot v živo, a je to trenutno najboljša možna rešitev. Komaj čakam, da pridem v šolo, ki jo pogrešam, sedaj prvič v življenju in tako zelo, zelo pogrešam svoje sošolce in sošolke. Upam, da bomo kmalu spet v šoli.

Eva Mingot, 3. r.

Saj veste, kako je s tem koronavirusom. Zaradi njega smo sedaj že en mesec doma. Ampak ne na počitnicah, ker se učimo že od prvega dne. Razen med vikendi. Jaz se učim od 9.00 pa do 12.00, kakšen dan še malo dlje, saj si želim, da bi bil še naprej tako uspešen pri pouku kot do sedaj. Je pa razlika. Sedaj se učim sam in mi sošolci ne morejo nič pomagati. Pomaga mi učiteljica, ki jo lahko pokličem ali pa mi pošilja filmčke. Ti so zelo zanimivi. Ko naredim vse šolske obveznosti, pojem kosilo in sem nekaj časa prost. Skuha ga mama, ki vmes tudi dela. Pripravlja učne liste za svoje otroke. Velikokrat me opozori, da moram biti tiho, ker snema filmčke. In takrat smo vsi veseli, ker moramo pred hišo, da ima mama mir. Po prostem času me mama opozori, da moram posneti pesmi za trobento, saj v tem času tudi glasbena poteka tako.

Danes bomo imeli prek ZOOM-a tudi teorijo. Ta program že poznam, ker me je o njem podučila učiteljica Petra. Lepo mi je, ko se srečamo prek Zoom-a, tudi moje znanje pri družbi je že preverila. Drugače pa tudi veliko pojemo in ustvarjamo. Likovni pouk je vedno zabaven. Angleščina tudi, ker smo že pekli pecivo, se učili o hrani. In kot bi trenil, vsak dan hitro pride noč. Takrat se stuširam, umijem zobe in ob 20.30 pokličemo prijatelje. Preko WhatsApp-a imamo konferenco. Tako ji mi za hec rečemo. Vidimo se 4 družine hkrati. In se zelo zabavamo. Vsak pove, kako je preživel dan. Ob 21.00 pa moram že v posteljo, saj me spet čaka pester dan. Že ko vstanem, me na maminem mailu čakajo navodila, kaj moram tega dne postoriti. Komaj čakam, da se spet vrnemo v šolo. Pogrešam sošolce.

Aljaž Adam, 5. r., Senožeče

Pozdravljeni, oglašam se vam, da vam povem, da smo jaz in moja družina v redu in da smo zdravi. Šolanje na domu je kar zabavno, zjutraj se lahko pošteno naspim, dopoldan opraviš šolske zadeve, popoldan pa sem, če dopušča vreme, veliko na svežem zraku. Imamo to srečo, da živimo na robu vasi med Vremščico in senožeškim gradom, tako da so sprehodi z našim psom skoraj neomejeni. Starša se vedno hodita v službo in ker sta oba policista, se malo bojim, da bosta zbolela. Redko smo skupaj vsi štirje, ko pa pride ta dan, ga izkoristimo najbolje. Malo že pogrešam solo in prijatelje. Upam, da se čimprej vidimo in lep pozdrav.

Vid Kolenc, 6. c

Dopade se mi, ker lahko spiš, kolikor hočeš, in snov tudi narediš, ko želiš. Žalostno mi je to, da se ne smemo družiti in sploh videti.

Aleks Bržan, 6. b

Pozdravljeni, sem Anet, pišem se Šuligoj. Stara sem deset let in hodim v 5. razred, na podružnično šolo Senožeče. Zdaj ne hodim v šolo, ampak jo imam na daljavo zaradi koronavirusa. Naj povem, da se je na daljavo lepo učiti, čeprav zelo pogrešam svoje prijatelje. Med tednom se vsak dan zbudim ob 8.10, se preoblečem in pojem zajtrk. Šele nato začnem delati stvari za šolo, tako da sem popoldne lahko prosta. Vsak dan delamo na zelenjavnem vrtu. Ravno včeraj smo ga prekopal, no, moj oči ga je, saj ima močne bicepse. Z mamo sva že skoraj

končali načrt, kje bo kaj posajeno. Všeč mi je, da smo lahko doma, da sem lahko več z družino. Po drugi strani pa mi je zelo dolgčas, če ni šole. Vsak moj dan je skoraj enako vesel.

Anet Šuligoj, 5. r. Senožeče

Meni je zelo všeč šolanje na daljavo. Sedaj imam veliko več prostega časa, lahko dlje spim in pomagam nonotu. Mama me ne meče iz postelje sredi noči za na avtobus. Srečo imam, da živim na kmetiji. Blizu imam gozd, travnike in še lepo vreme je za šport. Ko napišem nalogo, se takoj odpravim ven. In popoldan, na srečo, nimamo domače naloge. Končno sem se naučil delati z računalnikom. Ko vstanem, pogledam, če so mi učiteljice kaj poslale in se takoj lotim naloge. Ker mi danes ta naloga ne gre najbolj od rok, sem vzel računalnik in odšel k mami na vrt. Sedaj sedim sredi vrta in tipkam. Le kako bi lahko to počel, če bi moral sedeti v učilnici. Ptički žvrgolijo, mama pa se jezi, ker je računalnik že ves od zemlje. Fantastično je. Zelo rad bi imel športni dan na daljavo. A nekaj pogrešam, to so prijatelji.

Enej Leban, 4. r., Senožeče

Pozdravljeni, zdaj, ker pravijo, da je ta koronavirus, je ravnateljica opozorila senožeške učiteljice, naj zaprejo šolo. Ampak odkar so jo zaprli, vidim skozi okno, da še vedno nekateri hodijo skupaj na sprehode. Zato mislim, da oni še ne vejo, da je ta novi koronavirus tako nevaren, zato očitno mislim, da jim je treba še enkrat to povedati, da bodo ostali v izolaciji, da bomo se potem končno spet vrnili v šole k prijateljem. No, saj vem, da se tudi večina od vas dolgočasi, zato hočem, da je čimprej konec tega koronavirusa, ker hočem iti v šolo med prijatelje in k našim učiteljicam!!! Tudi one se zdaj zelo trudijo za nas. Vidim pri mami, ki dela cel dan in tudi ponoči. Dela za druge otroke in pomaga meni in Aljažu. Dobro, da meni pomaga tudi Milojka in Aljažu Petra. Mami pa pomaga Ada.

Nina Adam, 3. r., Senožeče

Učenje na daljavo mi zelo ustreza, saj mi ni treba zgodaj vstajati. Pogrešam pa svoje sošolce. Najbolj mi je bilo všeč v petek, ker sem pri likovnem izdeloval kar sem sam želel. Všeč mi je bilo tudi, ko smo imeli naravoslovni dan. Moj dan se začne zjutraj, ko vstanem in pojem zajtrk, se usedem za računalnik in začnem pouk. Ta teden nas greje sonce, zato pohitim, da lahko grem ven in igram košarko.

Nal Vidmar, 4. r., Senožeče

Pozdravljeni, moji vtisi o takšnem načinu dela so zelo dobri, saj se mi zdi, da se sama lažje skoncentriram in delam bolje. Tudi snov sem se naučila in mi ne dela toliko težav, vaš Power Point mi je pa tudi pomagal pri tem.

Drugače pa tudi z zdravjem nimam težav, redno si razkužujem in umivam roke ter nimam stikov z drugimi, razen s svojo družino, ostajam v karanteni.

Zanima me pa, do kdaj bo ta karantena sploh trajala, ker nekateri pravijo, da v šolo ne bomo šli še en mesec, nekateri pa en teden. Mogoče vi veste kaj?

Upam da ste zdravi in nimate preveč dela!

L. P.

Julija Pavetič, 8. b

Spoštovana učiteljica Vilma

Najprej vas lepo pozdravljam in vam sporočam da smo vsi zdravi. Vsako jutro sledim vašim navodilom, mami zelo dosti pomagam: dam sušiti, si pospravim sobo, posesam in pomijem posodo. Vsako popoldne po končanih šolskih zadolžitvah greva z bratom v gozd se loviti, risat s kredami, plesat in trenirat v fitnes, ki ga imamo v kleti. Šola na domu se mi zdi v redu, ampak bi raje, da sem v šoli in da mi razložijo učiteljice snov.

Vas pogrešam in komaj čakam, da se začne šola.

Lep pozdrav.

Pia Žičkar Ravbar, 6. b

Učiteljica Vilma pozdravljeni,

vaša navodila za delo na domu so zelo jasna, držim se nalog, ki jih zahtevate, in tudi po rešitvah pregledam narejeno. Včasih mi ponagaja kakšen glagol in ga iz teksta izpustim, v večini sem se glagolov dobro naučil.

Bolj mi je všeč v šoli, ko snov slišim, kot pa da jo moram sam obravnavati. Šolo pogrešam in upam, da se čimprej vidimo. Z mano in mojo družino je zaenkrat vse v redu. Upam, da ste tudi vi zdravi.

Lepo vas pozdravljam,

Ruben Žvab, 6. b

MNENJA STARŠEV

Hitro in nepričakovano smo se znašli v trenutni situaciji in se morali nanjo prilagoditi. Sprva smo bili malce negotovi, na trenutke celo zaskrbljeni, vendar se naše spoštovanja vredne učiteljice učijo skupaj z nami starši in so nam tako v pomoč, da gremo lahko s skupnimi močmi skozi ta čas in čas, ki je še pred nami. Misliiva, da nama je kar dobro uspelo. Navodila

učiteljic so nam podana zelo jasno, natančno in na zanimiv način. V tem času sva postala tudi učitelja, ki morava s svojimi otroki predelati učno snov, hkrati pa jih navajati na čim večjo samostojnost pri učenju. Medtem ko starejši naloge opravljajo brez pomoči, pa mlajša to potrebuje. Čeprav je veliko pomanjkljivosti pri učenju, ki poteka doma, pa so naši otroci lahko hkrati deležni večje individualne obravnave, s čimer lahko lažje, hitreje in temeljiteje usvojijo učno snov. Seveda pa je velika razlika med nami starši, tako v naši motivaciji kot tudi v želji, da naši otroci iz te nastale situacije, v kateri smo se znašli, s pomočjo naših odličnih učiteljic, odnesejo čim več. Kot starša si morava zaupati v tem izzivu, ki nama je bil dan. Motivirati otroka sploh ne predstavlja nikakršnih težav, saj sta oba izredno pripravljena na delo. Misliiva, da njim največji izziv predstavlja odmik od svojih prijateljev. Nam je pa ta čas, ko smo doma, omogočil, da še bolje spoznamo svoje otroke in njihove sposobnosti, zaustavimo čas in se posvetimo en drugemu, brez vsakodnevnega hitenja. Še bolj smo se povezali kot družina ter se ob tem naučili večje strpnosti.

Za nami so že štirje tedni šolanja na domu. Občutki so mešani. Na eni strani veselje, ker smo kot družina veliko bolj skupaj, čeprav razumeva, da nekaterim to predstavlja največji kaos, hkrati pa biti pravi multipraktik, saj je usklajevanje količine in zahtevnosti nalog ob sočasnem tempu življenja tista stvar, ki nama je v tem času najtežja. Zato morebiten stres, ki ga občutiva kot starša, skušava ne prenašati na svoje otroke, kar nama včasih uspeva, včasih pa tudi ne.

Kljub temu, da je korona zaprla izobraževanje naših otrok med štiri stene, pa je ostalo veliko časa za zabavo, kreativnost in, kar je najpomembneje, skupno druženje zunaj na svežem zraku. Korona je mojemu otroku vzela možnost treningov, druženja s prijatelji, naučila pa ga je večje strpnosti v družini in kreativnosti, za katere nisva vedela, da jo ima.

Koliko časa bo vse skupaj še trajalo, ne veva, upava pa, da se bo vsak izmed nas od tega marsikaj naučil in nam bo v prihodnosti vsem zdravje na prvem mestu, še posebno pa tistim, ki odločajo o usodah vseh nas.

Starša tretješolke Emilie in osmošolca Marcela Nemeč

Spopadamo se z novim izzivom, ki je naporen tako za starše kot učitelje. Nanj nismo bili pripravljene. Trudimo se po najboljših močeh, vendar nas naši otroci težko sprejmejo v vlogi "učitelja". Čeprav redno usvajamo učno snov, ni tako kot v šoli. Otroci ogromno izgubljajo. Pogre-

šajo sošolce, učitelje, družjenje. Vsi komaj čakamo, da šola spet odpre svoja vrata!"

Nataša Metlika,
mama tretješolke iz Divače

Ta koronavirus nas je vse presenetil. Prvi teden je bil zelo nenavaden, saj takega življenja nismo navajeni. Mislim, da se moramo ljudje navaditi, da se je treba včasih prilagoditi novim situacijam in dogodkom, ne pa se samo pritoževati, nergati in kriviti vse druge. Nikomur ni lahko, vedno moramo pomisliti na tiste, ki jim je še slabše kot nam.

Sedaj sem jaz prevzela delo učiteljice Monike in Nives. Pravim, da imam novo službo.

Sem profesorica razrednega pouka. Zavedam se, da njunega dela in strokovnosti ne morem nadomestiti, a trudim se po najboljših močeh. Torej, kako nam gre? Kaj bi lagala? Ene dneve je lažje, druge težje. Naloge delamo vsak dan sproti. Če nam kakšna malenkost ostane, jo naredimo naslednji dan. Naredili smo tudi vse dodatne naloge. Vsak dan beremo in vadimo poštrevanko. V soboto in nedeljo pouka NI. Takrat počnemo stvari, ki nas veselijo. V šoli na domu imamo tudi novo učenko, sestrico Žano. Čeprav še obiskuje vrtec, se želi učiti z nami.

Pa da slučajno ne boste mislili, da se samo učimo in pišemo naloge. Ta čas, ki ga trenutno preživljamo, nam je prinesel tudi nekaj pozitivnih stvari. Najboljše je to, da preživimo veliko časa skupaj. Počnemo stvari, za katere nam je prej zmanjkalo časa. Vsak dan hodimo na sprehode, igramo družabne igre, vrtnarimo, gledamo stare slovenske filme in kuhamo ter s prano pečemo kruh in nabiramo regrat.

Vanja Gombač,
mama tretješolca iz Divače

"Seveda je malo naporno za vse udeležence šolanja na domu, učitelje, učence, starše ... Vse to je za nas novo, vendar bomo oz. smo zmogli. Otroci pogrešajo družjenje s sošolci in razlage učiteljev, ker smo mame nepopustljive pri celodnevem učenju."

Nataša Volk, mama Eve Volk, 6. c

MNENJA UČITELJEV

Brez predhodnega opozorila se je celotno slovensko šolstvo v trenutku ustavilo, obrnilo v novo smer in brez omahovanja pognalo naprej. Šolski svet se je v nepredstavljivo kratkem času popolnoma spremenil. Obrat smo izvedli dokaj usklajeno. Teden dni nazaj zagotovo

nihče ni upal verjeti, da lahko slovenske šole izpeljemo tako zahteven organizacijski in izvedbeni projekt. Stotine šol je sprejelo ta zahteven projekt in ga v nekaj dneh pognalo brez pritoževanja, brez zavlačevanja, brez prelaganja odgovornosti na druge. Vložili smo ogromno truda in energije, da smo z učenci vzpostavili izobraževanje na daljavo.

Učitelji pri tem izkoriščamo vse možnosti, ki nam jih ponuja sodobna informacijsko-komunikacijska tehnologija. V splošnem delo poteka tako, da učitelji učencem pošiljamo navodila in material po internetu, ti naloge opravijo in nam poročajo o opravljenem delu.

Kljub vsej tehnologiji, pa vidim pomanjkljivosti, saj otroci potrebujejo neposreden stik z učiteljem, potrebujejo njegovo razlago, navodila, pomoč, vzpodbudo ... Pogosto pri pretirani skrbi za realizacijo temeljnih učnih ciljev tudi mi učitelji pozabljamo na pravo mero učne snovi.

Pri tem pa velik del obremenitev padel na starše. Ti nam zaupajo in pomagajo. Delo doma je v veliki meri odvisno od starosti in afinitete otrok, zlasti pri mlajših otrocih je potreben obsežnejša pomoč in angažiranost staršev. Ta ni le organizacijska, s sprejemanjem e-pošte, tiskanjem učnih listov in pošiljanjem odgovorov, temveč tudi vsebinska razlaga učne snovi. Otrokom je treba tudi marsikaj pojasniti, razložiti, prebrati, preveriti, ali je delo opravljeno v celoti ...

Več neznank, predvsem iz organizacijskega vidika, pa prav gotovo predstavlja preverjanje in ocenjevanje znanja, ki nas čaka v aprilu in maju.

Nismo zdravniki in ne rešujemo življenj, smo pa učitelji in življenje otrok usmerjamo naprej, skrbimo za njihov razvoj na področju znanja, ki je še vedno ena najpomembnejših vrednot.

Verjamem, da nam bo s pomočjo naših odgovornih staršev uspelo.

Nives Skuk, pomočnica ravnateljice

Vloga svetovalne službe v času samizolacije temelji predvsem na strokovni podpori in koordinaciji pomoči, namenjeni otrokom, mladostnikom in staršem, ki so se znašli v stiskah. Težave segajo na področje učenja in nove organizacije družinskega življenja, pa tudi na področje odnosov in ekonomskega statusa družin. Negotove razmere, strah pred boleznijo, izguba službe ... povzročajo lahko hude čustvene stiske.

Z namenom nudenja pomoči in hitrega odziva smo delavke svetovalne službe dnevno dosegljive na službenem telefonu in po elektronski pošti. Trudimo se, da učencem zagotavljamo možnost razbremenilnih pogovorov, učne pomoči pedagoškega kadra, poleg tega pa

skrbimo za sproščanje sredstev s projekta Botrstvo za nakup nujnih življenjskih dobrin, sodelujemo s Centrom za socialno delo južne Primorske in z zdravstvenimi institucijami, ki obravnavajo naše učence. V spletni učilnici svetovalne službe objavljamo napotke za učence, vaje za sproščanje, zanimive povezave in nasvete.

Tanja T. Benedejčič in Barbara S. Volk,
šolski svetovalni delavki

"Da bi se vsega lotili s takim veseljem, bi bili veseli. V glavnem fotoaparatu ni bilo težko narediti, ampak mi imamo nadgradnjo z bliskavico, da posveti, ko slikaš." Pravi mama šestošolca Leona, ki je z navdušenjem do sedaj pristopal kot večina drugih k nalogam izbirnega predmeta tehnika.

S prav posebnim veseljem pričakujem pošto teh mojih učencev, ki znajo tudi doma narediti posebne izdelke, prilagojene razmeram in ne toliko učnemu načrtu. Za izzive si vzamem kakšne ideje iz interneta, vedno z mislijo, kaj je skoraj zagotovo doma in se da uporabiti. Do sedaj smo izdelali fotoaparate, robote, ptičja gnezdeca, katapulte. Kar me kot učiteljico fasciniira ob vsem tem, je to, da lahko z občutljivejšimi učenci vzpostaviš veliko večjo vez in stik z vsemi povratnimi informacijami, ki jih lahko kot učitelj daš v teh dneh. Učenci so naš potencial in naša prihodnost, ne glede na njihove sposobnosti in stiske včasih. V vsakem od njih je želja po potrditvi in dokazu, da nekaj zmorejo.

Monika Frank, učiteljica v 3. r.

Minil je mesec dni, odkar se je pričel pouk na daljavo in kar je korenito spremenilo tako moj vsakdan kot tudi vsakdan vseh ostalih učiteljev in učencev. Pa sem se odločila, da podelim nekaj svojih izkušenj s temi resnično izjemno dinamičnimi dnevi, tedni, zdaj že meseci. S poukom na daljavo smo na divaški šoli začeli dobesedno čez noč. V petek, 13. 3., je bil zadnji dan klasičnega pouka, čez vikend smo poskrbeli za edukacijo novih orodij in dela v e-okoljih. Ravnateljica je z zadnjim učiteljskim zborom povezala vse zaposlene, saj vemo, da je veriga toliko močna, kot je močan njen najšibkejši člen. In še danes nas povezuje, bodisi s telefonskim klicem, ki ga opravi, da nas povpraša, kako smo, kje se čutimo šibki, pohvali nas za vse, kar dnevno postorimo, sklicuje videokonference, da se vsi občasno vidimo, poklepeta ...

V ponedeljek, 16. 3., smo začeli s poukom na daljavo. Vsak dan do 7.30 objavim vsa gradiva v Google drive in jih pošljem tudi vsakemu staršu osebno na mail. Da

so gradiva primerna prvošolcem, sva se morali z učiteljico Ado Škamperle, s katero delujeva v timu, še bolj povezati. Natančno sva morali doreči, katera bo čez dan opravljala katero delo. Način poučevanja je terjal hitro prilagajanje in posledično uvajanje novih strategij dela. Tako sva se podučili z delom v spletni učilnici eAsistenta, naučiti sva se morali uporabe videoučilnic preko Skypa, Zooma, MS Teamsa, YouTubea, Vibra, Messengerja, WhatsAppa ... Ves čas sva iskali in še danes iščeva najbolj varno e-okolje, ki je hkrati enostavno in prijazno tako za prvošolce kot tudi za starše. Testirava, testirava, testirava ... Odzivi so zelo različni, lahko pa rečeva, da so v naprej posneti filmčki s podajanjem učne snovi na enostaven način za prvošolce najbolj zanimivi. Učenci po ogledu posnetkov opravijo naloge, jih fotografirajo, posnamemo in pošljemo na vpogled. Že nekajkrat sva pripravili filmček z njihovimi izdelki. In učenci so zelo veseli, ko se zagledajo med seboj.

Učenci v večini pri svojem delu uporabljajo računalnik, tablico ali telefon. S tem lepo ohranjajo učno kondicijo in vzdržujejo motivacijo. Sedaj z učiteljico Ado že preverjava znanje, ki ga bova v maju ocenjevali po postopkih, ki jih bova prilagodili okoliščinam in v korist vsakega učenca posebej. Ta trenutek pa se nama zdi najpomembnejše, da ohranimo stabilnost, optimizem in zdravje vseh, saj so ti edina stalnica v naših življenjih. Z učiteljico Ado se trudiva, da se z učenci ukvarjamo le z bistvenimi stvarmi, bi pa se želela zahvaliti vsem staršem, ki najino delo prepoznajo in ga pozitivno vsakodnevno s svojimi kratkimi, a globokimi povratnimi mislimi, podprejo. Prepoznajo najino predanost in velik zanos pri odkrivanju novih poti poučevanja ter nove tehnologije, vse z namenom, da bi njihovim otrokom približali učno snov in da bi z njimi ohranili pristne stike. Velikokrat se zaradi tega najin dan konča pozno v noč, najin telefon se polni večkrat na dan, obenem pa sem sama tudi mamičica dveh šoloobveznih otrok, zato me čaka enaka podpora pri učenju njiju kot čaka doma ostale starše. To je hkrati tudi prednost, saj stisko staršev še bolje razumem.

Želim si, da bi se kmalu vrnili v šolske klopi, da zopet v živo pogledam v radovedne oči prvošolcev, da me zopet navsezgodaj pozdravi glas vedoželjnih otrok, da zopet v živo poklepetam s svojimi krasnimi sodelavkami. Vse jih pogrešam.

*Nataša Adam, učiteljica v 1. r.,
Senožeče*

Učenci drugega razreda so se na šolanje na daljavo privadili. Zelo pridno pišejo

naloge in se učijo. Učiteljci jim vsakodnevno pošiljata naloge in zadolžitve za delo. Starši jim pomagajo in jih usmerjajo pri delu. Svoje naloge pokažejo učiteljicami, le da tokrat ne v zvezku, temveč preko računalnika. Da šolsko delo teče naprej, je dokaz tudi to, da so učenci v tem času do konca spoznali vse male pisane črke. Prav tako vadijo računanje do sto. Rešujejo že vse, tudi tiste zelo težke račune.

Je pa družba le družba. Računalniki, telefoni in drugo ne more odtehtati pristnega stika s sošolci in učitelji. Učenci in učiteljice se med seboj pogrešajo. Zato se pokličejo po telefonu in si pišejo. Komaj čakajo, da spet sedejo v šolske klopi. Tako kot drugi učenci divaške šole se tudi oni udeležili akcije Metulj prijateljstva. Izdelali so barvite metulje, ki so jih obesili v svoje domove. Z njimi so mimoidočim delili upanje in sporočilo prijateljstva.

*Nela Subič in Barbara Jazbec,
učiteljici v 2. a in 2. b*

Izobraževanje na daljavo se približuje šestemu tednu in je prva tovrstna izkušnja v slovenskem prostoru za vse deležnike vzgojno-izobraževalnega procesa: učitelje, starše in učence. Kljub temu, da je pouk podprt z IKT v slovenskem prostoru stalnica že dobro desetletje, je pouk na daljavo bil sprva deležen kar nekaj začetnih težav in improviziranja, saj nismo vsi učitelji enako podprti v poznavanju spletnih okolij in platform, namenjenim delu na daljavo.

Prvi izziv je zato bil poenotenje, da ne bi staršev ali učencev zmedli z različnimi kanali komunikacije. Na predmetni stopnji smo prešli na spletne učilnice Moodle, ki zelo uspešno udeležajo vlogo učnega procesa – vanje lahko učitelji vključimo gradiva, predavanja, pisanje blogov, spletno reševanje sprotih testov, dejavnosti sodelovalnega dela, povezave na zunanje vire, sledenje posameznemu učencu in sprotno vrednotenje znanja.

Poleg tega so učenci na tej stopnji že dovolj samostojni pri rokovanju z IKT, ne pa tudi večji uporabe. To je bil naš drugi izziv. Učenci imajo nameščene druge komunikacijske kanale in kljub temu, da nprestano 'visijo' na telefonih, smo imeli pri nekaterih kar nekaj težav, da smo vzpostavili zelen način dela. V ta namen pripravljamo tudi tehniški dan z vsebinami za razvijanje digitalnih kompetenc, ki jim bi olajšale nadaljnje delo na daljavo, saj sistematičen razvoj digitalnih kompetenc v slovenskem šolstvu ostaja zgolj na papirju.

Tretji izziv je najti pravo mero, ali če uporabim ekonomsko izrazoslovje – kako po

Paretovem pravilu "najti" tistih 20 % učne snovi, ki bo zagotovilo 80 % učinkovitost. Starši so se poleg svoje običajne vloge znašli še v vlogi učitelja od doma, mnogi tudi delajo od doma in skrbijo za vsakdanja opravila ter jim zato zmanjkuje energije, nezaupljivi so do spletnih aplikacij, s pomočjo katerih želimo učitelji ostati v stiku z učenci, saj je to v času izolacije vsaka socializacija zelo dobrodošla, če ne nujna.

S poukom na daljavo sicer učitelji do določene mere izvajamo svoje poslanstvo, nikakor pa ne more ta način dela nadomestiti neposrednega stika učitelja in učenca. Novi, dostopni načini komunikacije na daljavo, ki so blizu mladim generacijam, prinašajo s seboj različne možnosti sodelovalnega dela, predvsem pa zahtevajo drugačno organizacijo izobraževalnega procesa s poudarkom na drugačnih učnih dejavnostih. Učenci so v tem obdobju prav gotovo postavljeni pred izziv, kako si organizirati dan, postati soodgovoren za učenje in učno samoregulacijo. Znanje se ne prenese na učenca, temveč ga mora sam zgraditi oziroma si ga ustvariti v procesu učenja. Učenje na daljavo učenje ni pasiven, ampak aktiven socialno okrepljen proces izgradnje znanja. Navadili smo se na nov način dela in spremenjene okoliščine postajajo rutina. Učenje na daljavo je personalizirano, tako časovno kot prostorsko. Še vedno pa smo zelo veseli, ko se "vidimo".

Janja Černe, učiteljica angleščine

Preveč tragedije, drame delamo ljudje okoli šolstva. Spoštujmo odločitve, počakajmo, ker se lahko še marsikaj spremeni in zaključimo to šolsko leto po naših najboljših močeh. Učitelji, straši, otroci. Sedaj živimo šolo za življenje in, kar otroci najbolj potrebujejo, so pristni straši in učitelji. Starši s hrbtenico. Sem in vedno bom pozitivna, ker samo tako lahko prebrodimo določene situacije. Še malo imamo do konca. Menda JA bomo to izpeljali! Septembra pa bomo pisali novo zgodbo. S skupnimi močmi, bogatejši za eno izkušnjo in močnejši v srcu.

*Taja Tavčar, učiteljica angleščine
v 1. in 2. triletju*

URA BREZ KAZALCEV

ZGODOVINA ŠOLSTVA V SENOŽEČAH

Do začetka 19. stoletja so se na senožeškem lahko šolali le grajski otroci pri zasebnem učitelju. Prva državna šola v Senožečah je bila ustanovljena verjetno okrog leta 1805. Pouk se je odvijal v prostorih starega gradu in stare kaplanije. Obiskovali so ga učenci iz Senožeč, Laž, Potoč in Senadol. V to šolo so do leta 1835 hodili tudi otroci iz Dolenje vasi. V tem letu pa so tudi v Dolenji vasi zgradili novo šolo in jo obiskovali do leta 1875, ko so Senožeče pridobile novo šolsko zgradbo s tremi razredi. Tedaj so otroci iz Dolenje vasi začeli ponovno obiskovati šolo v Senožečah, saj je bila dolenjska prodana. V Senožeče so hodili vse do 1906, ko so spet zgradili šolo v njihovem kraju. Bila je dvorazredna, obiskovali pa so jo tudi otroci iz Senadol. V tej šoli je pouk potekal vse do leta 1953, ko je bila ta priključena senožeški. V ostalih vaseh pa se v starih časih niso preveč zmenili za šolo. Otroci so hodili k pouku, če se jim je zljubilo in če niso bili doma preveč zaposleni. V začetku 19. stoletja se je pouk izvajal le v nemškem jeziku, ko pa so te kraje zasedli Francozi in ustanovili Ilirske province, se je začela v šole ponovno uvajati slovenščina. Po Napoleonovem porazu in ponovni uvedbi avstrijske oblasti, pa je bilo zopet vse po starem. Pred prvo svetovno vojno je bila v Senožečah štirirazredna osnovna šola in osemletna šolska obveznost, pri čemer sta bili zadnji dve leti ponavljalni. Bolj

nadarjeni ali bogatejši učenci so šli po tretjem razredu v meščansko ali srednjo šolo, drugi pa so ostali še dve leti v četrtem razredu v ponavljalni šoli.

Po prvi svetovni vojni so naše kraje zasedli Italijani. V naše šole so bili nameščeni italijanski učitelji. Do leta 1927 je emigriralo v Jugoslavijo, se upokojilo ali bilo premeščeno v južno Italijo osem slovenskih učiteljev iz senožeške šole in enorazrednice v Dolenji vas. V 30. letih so italijanske oblasti odprle šoli še v Lažah in Senadolah z namenom širiti italijansko govornico in fašistične ideje. Toda zgradili so jih zaman. Prebivalstvo jih je zaničevalo že od vsega začetka in odklanjalo fašistično vzgojo ter poitalijančevanje. Šolo v Lažah so zaprli leta 1942, ko so se v bližini pojavili partizani. Pouk v Senožečah, Dolenji vasi in Senadolah pa je v italijanščini potekal do konca šolskega leta 1942/1943. Potem je do 15. junija 1945 z vmesnimi prekinitvami partizansko šolo vodila učiteljica Angela Sila. Leta 1946 so nove šolske oblasti prešle na enoten jugoslovanski šolski sistem sedemletne šolske obveznosti.

Ko so v šolskem letu 1957/58 izvajali reformo šolstva, je bila uvedena enotna osemletna osnovna šola. Osnovna šola Senožeče je postala podružnica divaške šole. Otroci, rojeni leta 195, so bili zadnja generacija, ki je v Senožečah končala vseh osem razredov osnovne šole.

Leta 1985 pa so se začele prve priprave za izgradnjo nove šole, saj je senožeška krajevna skupnost imenovala gradbeni odbor, ki je leta 1986 skupaj s KS Senožeče naročil izdelavo projektne dokumentacije. Več kot 100 let stara šola že dolgo namreč ni bila več primerna za urejeno delo. Stare Lutzove peči niso več dolgo primerno grele učilnic, zato so ob njih hkrati morale greti še termoakumulacijske peči. 71 učencev in učiteljice niso imeli niti primernih garderob, marsikje je zamakalo, kar je povečevalo možnost kratkega stika. Izpod strehe je odpadal omet, poleg tega pa je šola tudi ležala tik ob izredno prometni magistralni cesti proti morju, tako so se strokovne delavke neprestano bale hujših nesreč.

18. 11. 1987 je novinar Janez Odar v časopisu Delo navedel, da razmere gradnji v tistem času niso bili naklonjene, kljub dobri pripravljenosti KS in obeh tukajšnjih tovarn. Predsednik sežanske občinske skupščine, g. Ivan Vodopivec, je celo opozoril na zvezni odlok o prepovedi negospodarskih naložb, obenem pa dodal, da si bodo vsi pristojni v občini prizadevali, da se bodo šolarji lahko preselili v ustreznejše prostore. To je zelo razveselilo takratno ravnateljico divaške šole go. Marijo Bernetič.

A žal je bilo treba že februarja 1988 s strani sveta podružnične šole v Senožečah izdati sklep, da ne prevzemajo nobene odgovornosti za morebitno nesrečo, ki bi se morda pripetila v tem za bivanje in kakršnekoli dejavnosti povsem neprimernem poslopju. Sklep naj bi pomenil veliko prelomnico v verigi vseh dramatičnih opozoril, ki so jih v zadnjih letih na najrazličnejših forumih izrekli prebivalci in predstavnika senožeškega šolskega okoliša. Z njim so tudi spodbudili vse odgovorne, da so prenehali s prevečkratnim prelaganjem vnaprej napovedanih sestankov, na katerih bi dokončno presekali senožeški gordijski voz.

Leta 1989 pa so se učenci in učiteljice dokončno preselili v novozgrajeno sodobno šolo in zapustili razrede starega šolskega poslopja. Selitev je

(iz Arhiva Zdravka Čuka)

16. 11. 1989 za časopis Delo novinarju Dušanu Grču velikodušno napovedal predsednik sveta KS Senožeče g. Rado Meden.

Do danes je hram učenosti nove šole prestopilo že kar 30 generacij, ki so se imele možnost srečati 28. 2. 2020 na prireditvi Ura brez kazalcev.

V Dvorani Rudolfa Cvetka v Senožečah je namreč potekala jubilejna prireditev, ki so jo z bogatim kulturnim programom oplemenitili učenci pod mentorstvom sedanjih učiteljic **Ade Škamperle, Nataše Adam, Milojke Uršič, Petre Fabjan, Tamare Franetič Bizjak in Anje Ferfila.**

Prisrčen pozdrav vsem zbranim na prireditvi pa je namenila ravnateljica ga. **Damijana Gustinčič.** V svojem slavnostnem govoru je sporočila:

“Pot do nove, svetle, prostorne in sodobno opremljene šole ni bila lahka. Več kot 100 let staro senožeško šolo ob takrat zelo prometni magistralni cesti je zob časa že pošteno zdelal: v okna štirih učilnic je v notranjost silila burja, proti kateri so se nemočni branili s kurjenjem v starih zelenih pečeh na drva, streha je puščala ob vsakem deževju, električna instalacija je bila dotrajana, inšpekcija je dvignila roke nad možnostjo, da bi se šolo še dalo zasilno sanirati. Želja po boljših pogojih šolanja senožeških otrok je dolgo tlela med zaposlenimi in krajanji. In prav dobro sodelovanje celotne zainteresirane javnosti z izjemno vztrajnimi in prodornimi osebami, je obrodila sadove in tako je 1. septembra 1989 nova šola zaživela v vsej svoji lepoti. Z globokim spoštovanjem se na tem mestu zahvaljujem gospe Mariji Bernetič, takratni ravnateljici OŠ Divača, preminulemu g. Radu Medenu, takratnemu predsedniku KS Senožeče, ki sta z vztrajnostjo

in trdnimi argumenti uspela, da je takratna občina Sežana, ob podpori g. Mihe Pogačarja in g. Ivana Vodopivca, omogočila izgradnjo šole.

(Foto: Maja Anderlič Može)

Novi prostorski pogoji, in sicer 4 učilnice z dvema kabinetoma, večnamenski prostor, kuhinja in drugi pripadajoči prostori, so omogočali izvajanje sodobnega pouka, kar se je skozi delovanje šole pokazalo z uspehi na učnem področju, tekmovanjih v znanju in natečajih, navdušujočimi nastopi učencev v pevskem zboru in dramskem krožku ter v drugih interesnih dejavnosti. Spodbudno učno okolje se tako odraža v zadovoljstvu učencev, staršev in zaposlenih.

V 30 letih delovanja šole so bile izvedene še dodatne investicije in investicijsko vzdrževanje: izgradnja lastne kotlovnice, povečanje večnamenskega prostora, izgradnja vetrolova in posodobitev opreme, zamenjava talnih oblog. Pridobitev predstavlja tudi športno igrišče, ki z vrtcem zaokrožuje lokacijo, namenjeno vzgojno-izobraževalni in športni dejavnosti. Pomemben kakovostni premik pa pomeni pred petimi leti izvedena energetska sanacija šole, ki je poleg optimalnejše izrabe energije dala šoli svež pridih z novimi okni, fasado in strešno kritino. Za pomembno pridobitev gre iskrena zahvala takratnemu ministru za infrastrukturo g. Zvonetu Černaču, ki pa ga zaradi službenih dolžnosti danes ni med nami.

Odlične materialne pogoje za delo

pa zaokrožuje izgradnja Dvorane Rudolfa Cvetka, v kateri se odvijajo športne in kulturne prireditve. Vzporedno s temi investicijami pa smo stalno skrbeli za dobro opremljenostjo učilnic z učno tehnologijo, ki omogoča izvajanje VIZ dejavnosti v skladu s sodobnimi trendi učenja in poučevanja. Občina Divača je kot ustanoviteljica “skrbna mama”, ki zgledno vlaga proračunska sredstva v stalno izboljševanje pogojev za delo učencev in zaposlenih. In na tem mestu izrekam zahvalo bivšemu županu g. Dragu Božacu in sedanji županji ge. Alenki Štrucl Dovgan.

Ob vseh teh pridobitvah pa je treba poudariti, da imajo veliko zaslug za uspešno delovanje šole zaposleni na šoli. Modra misel svetovno znanega pedagoga Jana Amosa Komenskega: “Šola stoji in pade z učiteljem” je tudi v današnjem času, ko nas tehnologija obkroža tako rekoč na vsakem koraku, še kako aktualna. Učiteljice so na tej šoli dokazale, da svoje delo pojmujejo kot poslanstvo, zavedajoč se pomena podružnične šole v širšem družbenem okolju. Tako je šola s kakovostnim poukom, številnimi dejavnostmi, javnimi prireditvami, steber kulturnega življenja v Senožečah, ki v sodelovanju z vrtcem in različnimi društvi ustvarja kulturni utrip in znatno prispeva k prepoznavnosti kraja v širšem prostoru. Ponosni smo na številne učence te šole, ki so danes uspešni na različnih poklicnih področjih in dokazujejo, da so na tej šoli razvili potrebno znanje, odgovornost in omiko za nadaljnje izobraževanje in delo.

In nenazadnje velja pohvaliti starše naših učencev in krajanje, ki spoštljivo in sodelovalno pripomorejo uresničevati naše cilje. Podpore čutimo pri izvedbi pouka in še zlasti raznih prireditev, ki so odmevne po svoji pestrosti in kakovosti. Brez staršev, ki se zavedajo pomena znanja in vzgoje in so pripravljeni sodelovati s šolo, tudi dobrih rezultatov v šoli ne more biti.”

Nazadnje je ravnateljica ga. Damijana Gustinčič še poudarila pomen sodelovanja učencev in učiteljic s starši in

krajani, ki skupaj tlakujejo z mozaiki uspešna dejanja vseh srečnih generacij, in vsem skupaj iskreno zaželela veliko dobrih misli, ki naj bodo naše zvezde, naš življenjski sopotnik.

Učiteljice v Senožečah vedno znova poudarjamo svojo hvaležnost, saj ravnateljica vsako leto znova poskrbi, da je naša šola odlično opremljena, otroci in delavci imamo optimalne pogoje za delo. Vsak, ki kdaj vstopi v našo šolo, skoraj ne verjame, da smo podružnična šola, saj imamo vse, kar imajo velike šole. Za to pa gre zasluga tudi izjemnemu posluhu Občine Divača in županji ge. **Alenki Štrucl Dovgan** ki ima s šolo v Senožečah še tesnejši stik, saj jo je sama tudi obiskovala. Prav zato je bilo v njenem nagovoru prisotnim čutiti, kako rada poudari, da ima senožeška šola vodilno vlogo povezovalca kulturnega in socialnega življenja v kraju. V nadaljevanju zato objavljam njen nagovor v celoti:

Spoštovane učiteljice podružnične šole Senožeče, učiteljice in učitelji matične šole, cenjena ravnateljica, spoštovani učenci, starši, visoki gostje, vsi prisotni, prav lepo pozdravljeni na praznovanju častitljivega jubileja – 30. obletnice nove podružnične šole Senožeče.

Počaščena sem, da lahko skupaj z vamo praznujem ta lep jubilej.

Ko se soočamo s takimi časovnimi prelomnicami, ne moremo zaobiti izrazite in prepoznavne vloge, ki jo na vzgojno-izobraževalnem področju in tudi na drugih področjih družbenega življenja opravlja šola in prav tak pomen ima za kraj podružnična šola v Senožečah. Šola je v zadnjih desetletjih zlasti s posodobitvijo prostorov celotne stavbe, energetske sanacije, dozidave športne dvorane ter z ureditvijo njene okolice postala prijazna tako za učence kot tudi za učitelje. Število otrok, vpisanih v podružnico v Senožečah, se povečuje, tu gre zahvala predvsem staršem, ki prepoznajo pomen šole za kraj in svoje otroke vpisujejo na podružnično šolo. To je za življenje v kraju zelo pomembno, saj šola niso samo zidovi, ampak za temi zidovi stojijo ljudje, ki oblikujejo to šolo, ljudje, ki delajo z ljubeznijo, ljudje, ki ne pridejo v službo,

ampak pridejo otrokom podajati znanje, voljo do dela in predvsem vzgajati prihodnje rodove. In ti ljudje ste, spoštovane učiteljice in učitelji, prav vi.

Znanje je osrednje orodje za rast. Učitelji otrokom ne ponujate samo znanja, ampak tudi vzgojo. Šole so kraji, v katerih se oblikuje naša osebnost, v katerih postanemo zrelejši. Čas šolanja je za učence zelo pomemben. Razvijate se v ustvarjalne, svobodne, ambiciozne in solidarne osebnosti. Če boste na prihodnost gledali z značajem, pogumom, borbenostjo in vztrajnostjo, bo pridobljeno znanje izkoriščeno za to, da boste probleme, na katere boste naleteli, tudi reševali. Želim vam, da svet odkrijete v najbolj in najlepši luči.

Otroci imate vso pravico, da uživate otroštvo. A zavedati se morate, da boste z več znanja imeli tudi več svobode, izbire in priložnosti, da s talenti posežete po zvezdah.

Dovolite, da se zahvalim učiteljem, ki se vestno, predano in tankočutno trudite v vsakem posamezniku spodbujati tisto, kar je v njem najboljšega, ustvarjalnega in izjemnega.

Najlepša hvala za ves vaš trud in ker na poučevanje gledate kot na poslanstvo, da izobražujete in vzgajate.

Slovenija danes ne kaže najbolj prijaznega obraza. A z dovolj strpnosti, pameti, medsebojnega spoštovanja in s prepričanjem, da se bomo kot skupnost izrekli, nam bo to tudi uspelo. Naši otroci morajo imeti pravico, da sanjajo svoje sanje in naredimo vse, da si bodo zgradili

(Foto: Maja Anderlič Može)

svet po svojih pričakovanih ob negovanju tradicionalnih vrednot.

Spoštovani učitelji in učenci podružnične šole Senožeče, naj vam na koncu iskreno čestitam ob praznovanju 30. obletnice šole in vam zaželim še naslednjih veselih in smelih 30 let.

Obema pozdravnima govoroma je sledil bogat kulturni program, v katerem so bili vključeni vsi učenci podružnične šole, bodisi kot pevci, igralci, recitatorji ali tehniki.

Okoliščine, v katerih je program nastajal, niso bile bleščeče. Pripravam je najprej v mesecu januarju kljubovala večja odstonost otrok zaradi bolezni, sledile so zimske počitnice, za nameček pa še poziv zdravstvene stroke na družbenih omrežjih k preklicu vseh prireditev zaradi zaježitve širjenja novega koronavirusa.

A k sreči je bila prireditev uspešno izpeljana. Osrednjo nit prireditve je predstavljala pravljica junakinja Astrid Lindgren, deklica Pika Nogavička. V njeni vlogi se je več kot odlično odrezala nekdanja senožeška učenka **Alenna Alibabić**. Ob najmočnejši deklici na svetu, ki živi v vili Čira Čara, pa so se zvrstili še drugi liki:

- Pikin oče: **Valter Cerkvenik**, predsednik KUD Pepa Čehovin Tatjana,
- Tomaž: **Erazem Pangerc**,
- Anica: **Anet Šuligoj**,
- prodajalka: **Anamarija Trajanovska Barčot**,
- poslododja: **Klemen Kavčič**,
- drogeristka: **Taja Može**,
- roparja: **Jaka Iskra** in **Aljaž Adam**,
- učiteljica: **Ivana Može**,
- učenke: **Hana Nuhić**, **Pia Jerman**, **Sana Leban** in **Nina Može**.

Pikine pripetljaje so z vmesnimi vložki obogatili še šolski pevci, igralci, plesalci ter članice Plesnega društva Srebrna pod mentorstvom **Mirjane Kocen Čamer** in **Karin Podgornik**. Zbrane je zelo nasmejal tudi hudomušni skeč učiteljice **Nataše Adam** in učenca **Alena Alibabića**, ki sta prikazala življenje sodobne družine ob maminem prihodu z govorilnih ur.

Seveda pa je jubilejna prireditev zahtevala tudi častno gostjo. In kdo bi lahko bil primernejši kot bivša učenka

šole, ki je stala na odru na otvoritvi pred 30 leti. To je **dr. Tanja Španič**, predsednica Združenja Europa Donna Slovenija. Pogovor z njo je na velikem odru Dvorane Rudolfa Cvetka vodila novinarka Radia Koper **Tjaša Škamperle**. Njun pogovor, ki je orosil oko marsikaterega obiskovalca prireditve, je napovedala z naslednjimi besedami:

Očem skrito je tudi bitje srca, povišan srčni utrip, strah, trema, odgovornost in prav to je moja prva asociacija na dan, ko smo takrat četrtišolci odpirali to novo šolo, zau-pali so nam igrice o gusarjih. Veliko ste nam takrat zau-pale tovarišice, veliko odgovornost, naučile ste nas, da se je treba znati tudi pobrati. Takrat, ko pademo. In tega se dobro zaveda tudi današnja posebna častna gostja Ta-nja Španič.

Preberite si nekaj misli, o katerih sta bivši učenki podru-žnične šole pokramljali.

Tanja je bila v OŠ pravi divjak. Domov je nosila polne beležke in starša sta se morala podpisovati. Zakaj, Tanja?

Skoraj ni minil dan brez podpisa. Moja beležka je bila res od začetka do konca polna. Ampak nisem imela samo ene, imela sem jih več čez celo leto. Danes bi verjetno dobila kako oznako v E-Asistentu, kot na primer to, da sem otrok s kakšnimi drugimi potrebami, hiperaktiven ali kaj podobnega. Takrat sem pač bila divji otrok, pa površen tudi.

Menda nisi znala razlikovati oken od vrat, so napisale učiteljice. Kako je s tem?

Ja, ko smo prišli v novo šolo, je ta imela vrata. In zakaj bi vstopila skozi vrata, če so bila okna tako nizko v primerjavi s staro šolo. Pa sem skakala skozi okna in enkrat me je tovarišica ujela. In takrat sem dobila podpis, v katerem je pisalo: "Deklica ne razlikuje oken od vrat". In ko sem prišla domov in pokazala to očetu, je rekel: "Vidiš, Tanja, to je okno in to so vrata." Pa sem si neka-ko zapomnila, a sem še kdaj skočila skozi okno.

Tanja, kaj si si najbolj zapomnila iz tiste stare šole? Kaj ti je najbolj ostalo v spominu? Sama ne morem pozabiti tistega vonja v kleti, iz katere smo morali po tistih škripajočih stopnicah nositi drva v razrede. Kaj pa ti?

Ravno pred kratkim sem se s prijateljicami pogovarjala o tem, kako smo nosili drva in kako smo mi kurili v razredih. Si predstavljate, da bi učenci to počeli danes?

Inšpekcija, delo na črno?

Ja, delo otrok. To je bilo nekaj posebnega. Tista dva, ki sta bila reditelja, sta se vedno kregala, kateri bo brisal tablo in kateri bo šel po drva. Vsi smo se bali tiste kleti. Sicer sem bila res šele prvošolka, a se kleti vseeno zelo dobro spomnim.

Tanja, danes živiš v Ljubljani. Se pogosto vračaš v Senožeče?

V bistvu vedno, ko sem v Sloveniji in ko nimam drugih obveznosti. Takrat sem zagotovo v Senožečah. Sicer pa veliko potujem.

Res je, a si velika zvezda. Do tega naziva je bilo veliko trnja. Mlada si zbolela za rakom. Mlada si sicer še vedno, a si zdrava. Tanja, kako se danes soočaš s strahom?

Najprej ne vem, če sem res zvezda. In če sem, sem vesela, ker sem zaradi svoje prebolele bolezni. Zbolela sem mlada in upam, da je to dokaz, da četudi te doleti huda bolezen, se jo da premagati in se je treba z njo soočiti, pa čeravno na koncu ne vedno zmagamo. Strah pa je nekaj, kar nas vedno in povsod spremlja. Sploh pri hudi bolezni je vsaka bolečina, nov izziv nek dodaten strah. Ampak s tem se naučiš živeti. Pomembno je, da nas strah ne prevzame in ugrabi, ampak da mi ugrabimo njega. Poguma pa se lahko navzamemo tudi iz likov iz pravljic. Sama sem se večkrat čutila tako pogumna kot Pika Nogavička.

Kdo je tebi zgled? Na koga si se najbolj opirala, ko ti je bilo najbolj težko?

Vsak ima najbrž več svojih zgledov, več vzornikov. Meni je zagotovo na poti pomagala glasba. Zelo rada jo poslušam. To je kanal, s pomočjo katerega se "sfiltriram" iz vseh zgodb, ki me dnevno spremljajo. Drugače pa raznorazni modreci, ideje. Ne morem reči, da me ravno ena oseba tako inspirira, definitivno pa je to samo življenje, ki ga živim. Kar počnem v Evropi Donni je to, da skušam ženske in otroke na tej poti podpirati, ker če zdravstvo poskrbi za zdravljenje telesa, se kaj hitro lahko zgodi, da pozabimo na dušo, na celega človeka in okolico. Tako imamo različne psihosocialne, finančne, pravne programe, izobraževanja, druženja. Druženje je zelo pomembno. Zato tudi taki večeri, ki smo mu priča nocoj, ples, glasba so neprecenljivi, sploh takrat, ko zboliš.

Tvoj moto je, da vedno obstajata dve poti in vedno mi izberemo, po kateri bomo šli. Zdaj bova počasi odšli, a še prej tvoja beseda ob 30. obletnici nove šole, nenazadnje si častna gostja prireditve.

Res je, 30 let je že, ko smo bili na otvoritvi te šole. To je lepa obletni-

(Foto: Maja Anderlič Može)

ca, sploh za kraj, kot so Senožeče in okolica. Pomembno je, da je v kraju šola, da spodbuja nove generacije. Želim si, da bi senožeška šola še dolgo obstajala, da bi bili otroci tudi v tem kraju. Vztrajati moramo ne glede na to, kakšne ovire so na poti. Po poti, ki si jo izberemo, pa moramo vedno vztrajati.

Čustveno nabit pogovor je lepo zao-kročila še druga gostja, solistka **Zala Hreščak** s pianistom **Matejem Baričem**. Oba s podružnično šolo že več let tesno sodelujeta. Zala pa ima na šolo v Senožečah še posebej bogate spomine. Bila je namreč prva Slovenka, ki je redno šolo obiskovala po Braillovi metodi.

Uradno, kot pravi, ima 0,5% vida, uporabljaja pa okoli 250%. Vendar zdravniki menijo, da je nekakšen medicinski fenomen. Videti bi namreč morala le razliko med svetlobo in temo oz. zaznavati bi morala le svetlobo, ona pa lahko razločuje tudi vse barve in oblike. Vidi torej vse, če je le dovolj veliko in razločno. V pogovoru pa je Zala hudomušno dodala: "Brati sicer ne morem, tudi ne vidim barve oči ali števila peg na obrazu, razločim pa lahko na primer barve oblek, kože, las ... Se pravi sem karakterizirana kot slepa, vendar slepota nikakor ne pomeni, da človek vidi samo temo."

Senožeško mladenko Zala Hreščak v občini Divača pozna skoraj vsakdo, seveda pa se njen lepi sopranski glas širi tudi izven meja naše občine. Prav zato se mi je zdela lepa priložnost, da ji za ta prispevek nekaj vprašanj postavim še sama. O čem sva se torej pogovorili z bivšo senožeško učenko?

(iz Arhiva Zale Hreščak)

Zala, kako si se soočila s svojo slepoto?

Zelo podzavestno. Ko sem bila majhna, se te razlike niso veliko kazale, v osnovni šoli malo bolj, vendar sem se lahko zelo postopoma sprijaznila s tem, da ne vidim, kar pomeni, da ni bilo neke večje bolečine ali grenkobe, ker sem drugačna. Gotovo pa mi je bilo lažje, kot če bi izgubila vid kasneje.

Zala, poznam te, odkar sem bila tvoja učiteljica v prvem razredu. Še vedno pa mi ne daješ občutka, da je s tabo kaj narobe.

Ko sem bila v vrtcu obkrožena z majhnimi otroki, niso vedeli, da morajo z menoj delati kako drugače ali da bi me morali posebej paziti. Potegnili so me za seboj. Jaz pa tudi nisem vedela in sem šla z njimi. Ogromno vlogo pa so seveda imeli tudi moji starši, brez katerih nikakor ne bi bila, kjer sem danes.

Že od rojstva si odraščala med videčo skupnostjo. Kako danes gledaš na to, kako smo te v okolici sprejemali?

Res je, sem prva v Sloveniji, ki je lahko opravljala celotno šolanje v navadni, nespecializirani šoli z Braillovim sistemom. Sprva neke drugačnosti nisem čutila, ker sem bila sama premajhna, premajhni pa so bili tudi drugi, da bi to drugačnost razumeli. Potem so se seveda pojavljale manjše ovire, toda načeloma nikoli nismo imeli po-

sebnih težav pri premagovanju. Izredno sem hvaležna staršem in vam, senožeškimi učiteljicam, da sem lahko obiskovala podružnično šolo in da sem lahko odraščala z videčimi ljudmi.

Mislím, da mi starši niso mogli narediti večje usluge in dati dragocenejšega darila. Vedno so si prizadevali, da bi imela čim bolj normalno življenje, kar je pomenilo, da so hoteli, da bi odraščala v navadni skupnosti z vrstniki, ki bi me kljub slepoti imeli za sebi enako. Toda njihovo prizadevanje brez senožeških učiteljic in posluha vodstva OŠ v Divači bi bilo zamanj.

So ti sošolci navadno priskočili na pomoč ali so se raje umaknili?

Po veliki večini so z veseljem priskočili na pomoč. Zanimivo je, da so me, kot vse, kdaj podražili, a nikoli glede moje slepote, temveč glede stvari, s katerimi so lahko podražili tudi kogarkoli. Mislím, da je bila mnogim sošolcem moja slepota nekaj tako samoumevnega, da se iz tega ni bilo smisla norčevati, saj sem skoraj vse še vedno lahko počela kot oni in me celo v njihovih očeh ni preveč ovirala. To je le moje osebno mnenje.

Verjetno se mnogi sprašujejo, če si predstavljala nam učiteljem velik izziv pri našem pedagoškem delu. Kako se spominjaš našega poučevanja?

Ponavadi imajo slepe osebe ali osebe z drugačnimi posebnimi potrebami stalnega spremljevalca pri pouku. Jaz sem ga imela le na začetku, v prvih nekaj razredih. To ste bili vi, učiteljica Nataša. Skupaj sva navezali tako tesen stik, da si skorajda nisem mogla predstavljati, kako bi šlo brez vas naprej. Prav zato sem vas izbrala tudi za spremljevalko na maturi. Ja, skupaj sva hodili vsa leta do mojega vstopa na faks. Ni čudno, da sva še danes v tako tesnem stiku. Skozi šolanje pa smo se vsi skupaj trudili, da bi bila čim bolj integrirana, tako da smo se veliko zanašali na pomoč sošolcev ali učitelja določenega predmeta. Tako sem lahko počela stvari kot drugi, lažje

pa sem se tudi družila in povezala z vrstniki, kar je včasih težje s stalnim spremljevalcem. Seveda pa so s tem, da so mi pomagali, tudi vrstniki lažje razumeli, zakaj nekaj potrebujem, in me zaradi tega niso izločali.

S čim si si pomagala pri pouku?

Najprej, če se spomnite, sem imela tisto "ropotalo" - Braillov stroj se mu reče. A na predmetni stopnji ga je nadomestil računalnik z brajevo vrstico. Hvaležna sem divaški šoli, ki je takrat pripravila dobrodelni koncert, da smo zbrali sredstva za nakup. Celo več, kar nekaj odvečnih sredstev je bilo potem v t. i. Zalinem skladu, ki je bil odprt na Občini Divača. Iz njega sem lahko črpala sredstva za dokup strojne opreme, ki se, roko na srce, dnevno spreminja in nadgrajuje. To pa je velik strošek. Računalnik, ki ga potrebujem za izobraževanje, sam po sebi ni poseben, ima pa naložen program po imenu Jaws, ki mi pove, kaj je na zaslonu in s katerim lahko uporabljam brajevo vrstico, ki izpiše besedilo na zaslonu v brajevi pisavi.

Zala, kaj bi sporočila vsem nam, ki nam nič ne manjka, pa še vedno radi potarnamo in nam ni nič prav?

Malo pritoževanja ni še nobenemu škodilo, tudi sama znam potarnati. Če je v normalnih merah, lahko celo pomaga premagati kakšno oviro. Lahko pa zelo hitro postane ovira.

Velikorat sem pri tebi na obisku, pa nisem še zasledila, da bi bil vaš bivalni prostor prilagojen tvoji slepoti.

Tako je. Mislím, da so me starši hoteli pripraviti na vse. Če bi namreč živel v prilagojenem prostoru, bi obstajala velika možnost, da bi kdaj prišla v prostor, ki ga ne bi bilo mogoče prilagajati. Dejansko se mi je to tudo zgodilo. Kar nekaj let sem živela v študentskem domu v Ljubljani ter v Campusu v Britaniji, kjer sem bila na izmenjavi ... V tem primeru bi bilo prilagajanje veliko težje. Raje so me naučili, kako prilagajati sebe, za kar sem staršem

neizmerno hvaležna. Prav tako ne uporabljam veliko pripomočkov za slepe. Poskušam se znajti, če pa naletim na problem, ga rešujem sproti.

Spomnim se tvojega sodelovanja pri špornih zadolžitvah v šoli. Prav vse sem te videla početi: plavanje, smučanje, tek ... Se ti spomniš vsega tega?

Seveda se. Počela sem precej podobnih stvari kot ostali. Pri teku me je ponavadi nekdo držal pod ali za roko, smučanje pa je potekalo individualno, sicer pa ne preveč drugače kot pri ostalih. Nikoli nismo na primer uporabljali vrvi, s katero se lahko slep poveže k videčemu. Spomnim se, kako ste me senožečke učiteljice prvič popeljale tudi v podzemlje. V jamo Zavinka, pa tudi v Vilenici smo bile skupaj. Huda je bila, a učiteljice ste vztrajale. Vsaka od vas učiteljic me je nekaj časa držala za roke in s skupnimi močmi smo prispeli na dno jame. Mogoče se kdo sprašuje, kaj je tega treba bilo. A sama sem hvaležna za vsako tako izkušnjo. To je bil poseben občutek. Na živce mi gre oziroma nesprijemljivo je, da se nekdo odloči, da nečesa ne morem početi, preden bi to stvar vsaj poizkusila. Sem namreč pristaš tega, da mora človek poizkusiti vse in šele, ko je očitno, da res ne gre, lahko prizna, da ne gre. Nič prej.

Se ti to pogosto dogaja?

Vedno manj. Predvsem mlajše ge-

neracije imajo namreč pristop, ki meni osebno zelo odgovarja, in sicer k zadevi pristopajo z načelom: "Obravnaval te bom kot vse ostale, ko boš povedala, da nekaj potrebuješ, bom pomagal, če pa ne poveš, je to tvoj problem."

Kako to, da je glasba tvoj vsakdanji spremljevalec?

Glasba je bila z mano od vedno. Mama mi je pela, ko sem bila dojenček, oče tudi obožuje glasbo. Peli smo tudi v vrtcu, predvsem pa sem preživela ogromno časa ob pesmi, ko sem bila pri svoji varuški "teti Ani". Pesem me je spremljala tudi v šoli, ko sem hodila k otroškemu pevskemu zboru in Orfovi skupini, potem pa se je samo nadaljevalo. Tisti prvi začetki na

odru pa res pripadajo senožeški učiteljici, ge. Adi Škamperle. Kako bi torej sploh lahko zavrnila njeno povabilo, da nastopam na šolskih prireditvah. Nikakor, samo v čast si štejem povabilo in se na senožeško šolo vedno z veseljem vrnem. To so posebna čustva. Vedno.

30. obletnica se je odvrtela. K sreči še zadnji hip pred strogimi omejitvami zaradi virusa, ki nas je popolnoma osamilo. Da je res vse tako lepo steklo, je moral na šoli delovati odlični tim učiteljic. Časa za priprave je bilo malo, zato je bilo treba v zadnjih dveh tednih velikokrat delati pozno v noč. A v pomoč so nam bili sponzorji prireditve. Tem bi se učiteljice rade še enkrat posebej zahvalile:

- Občina Divača,
- Vrtec Senožeče,
- CUEV Strunjan, enota Divača,
- Komunalno stanovanjsko podjetje Sežana,
- Nomago Nova Gorica,
- Prijatelj & Prijatelj Ljubljana,
- Aktiv žena Senožeče,
- Gostišče Stari Grad 4 M Senožeče,
- Uno elektronika Dolenja vas,
- RD Bandera Dolenja vas,
- Elektro Primorska Distribucijska enota Nova Gorica
- Koritnik Franko, Dolenja vas,
- Ljubo Sever,
- AHmultimedia, Alen Hrvati, s.p.,
- Pavle Grandovec, s. p. Trojane,
- Maja Anderlič Može,
- Profesionalne foto in video storitve, Alen Franetič s.p.

Žan Ruso je zapisal: "Če želite pahniti otroka v nesrečo, mu boste dopustili, da bo počel, kar se mu bo zahotelo."

A senožeška šola z učiteljicami je ena tistih ustanov, ki otroka nočemo pahniti v nesrečo, in smo šola, ki skrbi, da se plevel v njej ne razrase čez cvetlični vrt. K naši šoli vedno radi priključimo še pomembnejše dejavnike v življenju otrok, to so njihovi starši, zato smo na pravi poti.

To se je izkazalo tudi iz številnih pozitivnih odzivov, ki so po prireditvi kar deževali. Nekaj od teh vam natrošam tudi v tem prispevku:

(Foto: Maja Anderlič Može)

Sodelovanje pri obeležitvi 30. obletnice selitve v nove šolske prostore v Senožečah je bila priložnost za srečanje z nekdanjimi sošolkami. Kar planile smo si v objem, saj se z nekaterimi nismo videle več kot desetletje. Z Matejo, Kristino, obema Irenama, Ksenjo, Damjano in Martino smo takoj po pestrem programu odšle v „naš“ četrti razred in obujale spomine: na to, kako so tovarišiči Mirjam Trampuž škripale krede na tabli, kako smo lahko iz učilnice stopili kar ven, na prosto ... K fotografiranju pred tablo smo seveda povabile tudi Mirjam, ki se nas je zelo lepo spominjala. Tudi ob prireditvi so nam spomini bežali v „ta staro šolo“: kako smo morali nositi drva iz kleti, kako so tu in tam po razredih tekale miške ... A prav vse smo se tistega časa spominjale s kančkom nostalgije. Prireditvev pa je znova pokazala, kako vsestransko je lahko šolanje na

podružnični šoli in kakšne talente so učiteljice znale prepoznati in vzgojiti. Nekateri so se domačim v Dvorani Rudolfa Cvetka „oglasili“ iz tujine. Zame popolno presenečenje večera je bila zagotovo Pika Nogavička. Vesela sem, da sem spoznala Alenno Alibabič, ki jo je

igrala in o kateri bomo Senožečani še veliko slišali in brali!

Tjaša Škampčič

Šola v majhnem kraju je posebna v več pogledih, predvsem pa je kot taka velik privilegij za otroke, učiteljice in celo skupnost.

Čestitke vsem zaslužnim pri ustanovitvi in vsem, ki so v teh letih delali, se učili ali živeli z njo. Ponosna in srečna sem, da smo bili z Mio del te zgodbe. Še na mnoga ustvarjalna leta.

Nataša Novak Loredan

Ponosen na to, da sem bil prva generacija v prvem razredu in jo tako lahko obiskoval vsa štiri leta. Hvala vsem tovarišicam za pridobljeno znanje, ki ga znam ceniti šele sedaj. Prav tako sem ponosen, da so jo oz. jo še vedno obiskujejo najini otroci. **Iskrene čestitke** šoli ob 30. obletnici! Seveda pa je šola lahko še tako lepa in moderna, to ne pomeni nič, če v njej ne deluje tako dober kader, ki je zopet pripravil eno lepo prireditev, ki si brez dvoma zasluži najvišjo možno oceno. **Čestitke** še enkrat in se že veselimo naslednjih prireditev.

Aleš Tominc

Čestitke, proslava je bila res čudovita. Celoten kolektiv šole in učenci delujete kot velika družina, to se vidi z neba. In zato je vedno prijetno in zanimivo v vaši družbi. Res, hvala vam za ves vaš trud in požrtvovalnost.

Tina Kastelic

Bravo šola in duša šole.

Jernej Premrl

Čestitke ob jubileju in čudoviti, doživeti in s srcem pripravljene prireditvi.

Sabina Ileršič

Učenci z učiteljicami so se izkazali. Prireditev je bila pestra in preplet hudomušnih šolskih prigod, povezanih s pesmijo in plesom. Čudoviti video posnetki spominov bivših učencev, Ninina pot v šolo s predstavitvijo dogajanja v lepi senožeški šoli so nas ganili. Hvala vsem, ki ste ustvarili ta nepozaben dogodek.

Damijana Gustinčič

Pred 30 leti v 4. razredu in danes v 4. razredu podružnice Senožee (v manjši sestavi). Bilo je lepo srečati in se spominjati teh 30 let v nasmejani in sproščeni družbi. Hvala ustvarjalcem in organizatorjem tega nepozabnega dogodka. Še enkrat iskrene čestitke.

Mirjam Trampuž

Iskrene čestitke in velik poklon za včerajšnjo prireditev, za katero je beseda čudovito premalo. Res izjemna, neponovljiva, bogata, zanimiva, pestra ... Več kot dve urici sta minili, kot bi minili, ne da bi pogledala na uro.

Nives Skuk

Iskrene čestitke za prireditev ob 30. obletnici. Bila je vrhunska. Več kot dveurna predstava je minila v hipu. Z njo greste lahko gostovat v Cankarjevdominizvennašihmeja. Iskrene čestitke za odličen govor ravnateljici. Pohvala Plesnemu društvu Srebrna, MePZ Senožee, kuharici Silvi, odličnim tehnikom in Aktivu kmečkih žena za odlične sladice. Skratka, bilo je perfektno. To zmorejo le najboljši. Je ni šole v naši državi, ki bi pripravila tako prireditev.

Lidija Uršič

Slovesnost ob 30. obletnici vaše šole je bila slovesno krasna.

Zelo lepo vzgojeni učenci so prireditev izpeljali od začetka do konca pod vašim budnim očesom. Čutila se je vaša odrasla složnost, povezana z otroško radoživostjo ob takem dnevu.

Moje osebno sporočilo je vedno z vprašanjem: „Koliko bi se lahko naučila od sodelavk s podružnice Senožee?“

Verjamem, da složnosti, medsebojnega sodelovanja, upoštevanja predlogov. Kar bi bilo najbolj vzneseno za učitelja mojega kova, pa strasti do poklica, ki sem jo začutila na slovesnosti.

Tudi sama sem praznovala rojstni dan in podarile ste mi PRAZNIK. Veliko žara v očeh vam vsem želim še naprej.

Jožica Ivančič

Veste, bilo bi čudovito, če bi mladost znala vse, kar zmore starost. In starost zmogla vse, kar zna. Skupaj je uspevalo generacijam nekoč. Bodimo tudi mi in vi eno. Skupaj smo močni, skupaj smo zadovoljni in skupaj smo srečni. Vse to si želimo še naprej. Bodimo močni, srečni in zadovoljni.

Nataša Adam,
učiteljica v Senožeah

(Foto: Maja Anderlič Može)

NA DIVAŠKI OSNOVNI ŠOLI OBELEŽILI SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Generalna skupščina Svetovne zdravstvene organizacije (WHO), ki je bila ustanovljena leta 1948, je 7. april določila za svetovni dan zdravja. Vsako leto se v želji po večjem osveščanju javnosti na ta dan izpostavi določeno temo s področja zdravja. Letošnje leto je posvečeno medicinskim sestram in bobicam, njihovi vlogi pri zagotavljanju in krepitvi univerzalnega zdravstvenega varstva. Slogan je: Podprimo medicinske sestre in babice. "Medicinske sestre in babice pomagajte nam živeti v srečnejšem in bolj zdravem svetu."

V skladu s smernicami ZRSŠ in MIZŠ so se na divaški šoli lotili izpeljave prvega dneva dejavnosti v okviru izo-

braževanja na daljavo v izrednih razmerah.

Učenci, učitelji in starši od 1. do 7. razreda ter obeh podružničnih šol, Senožeče in Vreme, so se povezali in stopili skupaj. Povedali so prijateljem, da mislijo nanje, da jim želijo le najboljše in da jim pošiljajo upanje za vse vrednote, ki so še posebej pomembne v trenutnih negotovih okoliščinah, v katerih smo se nepričakovano znašli. Poslali so v svet metulje upanja, ki so na njihovih oknih, balkonih, pred hišo, na vejah, travi, cvetlicah ... S to gesto so pozdravili in prav gotovo razveselil prijatelje, znance, sošolce, učitelje in cel svet.

Zapomnimo si:

"Zdravje ni le gibanje in hrana.

Zdravje je dobro organiziran dan v prijetni družbi ljudi, ki jih imamo radi.

Lahko naredimo nekaj zase in nekaj za druge."

Ostanimo vsi skupaj povezani tudi v prihodnje. Predvsem pa – ostanimo zdravi.

Fotografije metuljev so nastale v okviru dneva dejavnosti. Učiteljice so ponosne na otroke in na njihove starše, da so skupaj odgovorno pristopili k ponujeni dejavnosti.

Še enkrat hvala vsem in vsakemu posebej.

Mirjam Trampuž,

OŠ Divača

Foto: arhiv OŠ Divača

BRALNO TEKMOVANJE Z ROVKO ČRKOLOVKO NA PŠ VREME

KNJIGE SO KLJUČ DO
ZAKLADA MODROSTI,
KNJIGE SO VRATA V DEŽELO
UŽITKOV,
KNJIGE SO STEZE, KI VODIJO
NAVZGOR,
KNJIGE SO NAŠE PRIJATELJICE.

EMILIE POULSSON

Učenci podružnične šole Vreme so se z mentorico Katjo Kovačič v letošnjem šolskem letu prijavi k bralnemu tekmovanju z naslovom Berimo z Rovko Črkolovko. Tekmovanje organizira Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Oddelek za mlade bralce, in je

izviren pristop k spodbujanju branja in izboljšanju bralnih navad med učenci v obliki vodenega bralnega tekmovanja. Z branjem knjig, ki smo si jih sposojali na potujoči knjižnici, smo želeli ustvariti razredno klimo, ki bi bila pozitivno naravnana do branja in pri tem vključili učence, tako izjemne bralce kot tudi tiste, ki imajo odpor do branja. Ker to tekmovanje ni za posameznike, temveč za celotno razredno skupnost, so se učenci spodbujali k branju čim večjega števila knjig. Poročanje prebranih knjig

je trajalo od oktobra do februarja. Maskota bralnega tekmovanja je rovka, ki je najmanjši sesalec na svetu. Rovka Črkolovka pa je rovka posebne vrste, saj več knjig kot prebere, večja postaja. Zaradi velikega števila prebranih knjig na naši podružnični šoli je velika postala tudi naša maskota Rovka Črkolovka, ki so jo učenci izdelali iz odpadnega materiala z mentorico Barbaro Skalec Volk. Rezultati tekmovanja so bili razglašeni 23.4. – na svetovni dan knjige. Učenci

so v skupnem seštevku prebranih knjig zasedli 2. mesto, nagrajeni so bili tudi za izvirno maskoto iz odpadnega materiala. Prav tako pa bo s praktičnim darilom nagrajena učenka 5. razreda, ki je prebrala vse knjige (bilo jih je 43) iz ponujenega nabora. Zaključna prireditev s podelitvijo priznanj in nagrad, ki se vsako leto odvija na OŠ Koper, je zaradi trenutnih razmer preložena.

Katja Kovačič,
učiteljica na Podružnični šoli Vreme
Foto: Katja Kovačič

VREMSKI EKOŠOLARJI VEČKRAT NAGRAJENI

Učenci podružnične šole Vreme so že tretje leto pridruženi programu Ekošola. Program nudi okoljsko vzgojo in izobraževanje z namenom spodbujanja ozaveščenosti o trajnostnem razvoju otrok.

Ker imamo na naši šoli veliko možnosti aktivnega udejstvovanja z dejavnostmi ekoloških vsebin, s katerimi smo se vključevali tudi v lokalno skupnost, smo v letošnjem šolskem letu prejeli tudi najvišje priznanje Ekošole – zeleno zastavo.

Marljivi vrtničkarji z mentorico **Katjo Kovačič** obdelujejo šolski vrt, ki

se nahaja tik ob šoli. Na njem zraste marsikatera vrtnina, cvetlica, zelišče, grmovnica ... Pravi vrtničkarji se radi pohvalijo s svojimi pridelki, zato smo v letošnjem šolskem letu sodelovali na natečaju Eko šole za najlepše urejene vrtove v kategoriji klasični vrt. Lepo urejen vrt je bil nagrajen s praktično nagrado, ki je učence motivirala za nadaljnje delo na šolskem vrtu.

Učenci so sodelovali tudi v projektu Eko-paket, ki spodbuja pravilno ravnanje z odpadno kartonsko embalažo za mleko in sokove. Z mentorico **Barbaro Skalec Volk** so v času po-

daljšanega bivanja izdelali maskoto rovko Črkolovko. S kreativnim izdelkom so sodelovali na razpisnem natečaju Eko-paket in zasedli absolutno prvo mesto. Za delo so bili tudi nagrajeni, prejeli so praktično nagrado in vrednostni bon.

V programu Ekošola bomo sodelovali tudi v naslednjem šolskem letu in z izvajanjem različnih okoljskih dejavnosti utemeljili pridobljeno zeleno zastavo.

Katja Kovačič
Učiteljica na Podružnični šoli Vreme
Foto: Katja Kovačič

LEPO JE BITI OBDAROVAN, ŠE LEPŠE PA JE OBDAROVATI DRUGE

Podružnična šola Vreme se je v šolskem letu 2019/2020 pridružila vseslovenskemu projektu **Bodi dober, bodi kul!**, ki poteka pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije g. Boruta

Pahorja in spodbuja pri mladih in na splošno v slovenski družbi, da smo po dobri po srcu do vseh. Cilj izzivov je spodbuda otrok in mladostnikov k samoiniciativnemu vključevanju v družbeno koristne aktivnosti in jim

omogočiti izkušnjo, da lahko prav vsak prispeva k boljšemu življenju v skupnosti – naj bo to pomoč starejšemu občanu na poti iz trgovine ali čiščenje snega.

Učenci in učiteljice so se odločili, da

bodo v prednovoletnem času obdarili starostnike v okoliških vaseh, saj so želeli, da se starostniki ne bi počutili odrinjene na rob družbe, saj tudi oni bogatijo našo družbo. V šoli so učenci spekli piškote, naredili voščilnice in se odpravili po bližnji okolici.

Učenci so z veseljem segli v roko starejšim ljudem in jim zaželeli srečno in zdravo novo leto. Ko vidite iskricke v očeh starejših in ravno tako sijaj v očeh mladih, potem veste, da gre za pravo stvar.

Pa še misel: „Užitek je srečati pogled tistega, kateremu si pred kratkim storil kaj dobrega.“ Jean de La Bruyère

Andreja Perhavec Čok,
učiteljica Podružnične šole Vreme
Foto: Andreja Perhavec Čok

PROJEKT KROKUS IN SPOMIN NA ŽRTVE HOLOKAVSTA NA OŠ DIVAČA

V letošnjem šolskem letu 2019/2020 se je OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača pridružila mednarodnemu projektu Krokus v sodelovanju z društvom Sinagoga Maribor. V jeseni smo z Irske dobili čebulice rumenih žafranov (krokusov). Te podarja združenja HETI (Holocaust Education Trust Ireland), ki mladim in šolarjem, starim 11

let in več, podarja čebulice rumenih krokusov. Mladi vrtnarji pod budnim očesom učiteljice Martine Vrabec so v oktobru čebulice posadili na šolskem vrtu.

Zakaj rumeni žafrani? Rumena barva je barva Davidove zvezde, ki so jo morali Judje nositi v času nacistične Nemčije. Žafrani so budilci pomladi

in novega rojstva, hkrati opominjajo na grozote holokavsta in genocida med drugo svetovno vojno. Cvetijo konec januarja, kar sovpada z svetovnim dnevom spomina na žrtve holokavsta, ki je 27. januarja. Na ta dan je namreč Rdeča armada leta 1945 vkorakala v največjo "tovarno smrti" koncentracijsko taborišče Auschwitz na Poljskem in se soočila z grozotami nacističnega uničevalnega aparata.

Ob obeležitvi svetovnega dneva spomina na žrtve holokavsta se spominjamo vseh žrtev genocida in terorja v času druge svetovne vojne.

Na OŠ Divača smo izvedli spominsko uro, ki sta jo pripravila učenca 9. b razreda Tristan Zrnc in David Stepančič. Učenci predmetne stopnje so prisluhnili spominskim uram o holokavstu, učenci razredne stopnje so pri urah podaljšanega bivanja risali rumene žafrane in jih razobesili v večnamenskem prostoru.

Rumeni žafrani so pričeli kliti v zadnjih dneh februarja in v mesecu marcu in vnesli pomlad na šolski vrt.

Lucija Prihavec Mahorčič
Foto: arhiv OŠ Divača

AED TUDI V BRKINIH

Društvo Traktorske vesele urice (TVU) je del sredstev sponzorjev, ki so podprli lanski dogodek Traktorske vesele urice 2019, namenilo za dobrodelne namene. Odločili so se za nakup avtomatskega zunanega defibrilatorja (AED), prenosne elektronske naprave, ki je sposobna zaznati zastoj srca pri človeku. S pomočjo električnega sunka lahko srce ponovno zažene in s tem reši življenje. AED je nameščen na stavbi nekdanje šole na začetku vasi Barka, tako da je vsem dostopen. V kratkem bo na Barki organiziran tudi prikaz nudenja prve pomoči s pomočjo AED s strani Rdečega križa. Društvo TVU se zahvaljuje vsem sponzorjem, vključno z Občino Divača, ki ste nas podprli pri prireditvi in tako prispevali tudi v dobrodelni namen.

Društvo Traktorske vesele urice

Foto: arhiv društva

IZGRADNJA KANALIZACIJSKEGA OMREŽJA IN INFRASTRUKTURE V VASEH MATAVUN, BETANJA IN ŠKOCJAN

Občina Divača je 20. 4. 2020 začela z deli za izgradnjo kanalizacijskega omrežja v vaseh Betanja, Matavun in Škocjan in izgradnjo infrastrukture v vaseh Betanja, Matavun in Škocjan.

Občina Divača se je za navedeno izgradnjo kanalizacijskega omrežja v vaseh Betanja, Matavun in Škocjan skupaj z vodilnim partnerjem Parkom Škocjanske jame in ostalimi partnerji

že v letu 2017 prijavila za pridobitev sredstev sofinanciranja na Ministrstvo za okolje in prostor in uspela pridobiti sredstva.

Večji del investicije oz. operacije **Izgradnje kanalizacijskega omrežja v vaseh Betanja, Matavun in Škocjan** sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni ra-

zvoj v višini 80 % upravičenih stroškov in Republika Slovenija v višini 20 % upravičenih stroškov.

Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi: "Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti", prednostne naložbe "Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami".

Izgradnja kanalizacijskega omrežja se tako izvaja v okviru projekta "Zagotavljanje primerne rabe kraških travnišč in ostenij za ohranjanje izbranih habitatnih tipov in vrst na območju Nature 2000 "Kras" – za Kras", katerega partnerji so poleg **Občine Divača** še:

- Park Škocjanske jame, Slovenija, (vodilni partner),
- Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
- Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije,
- Elektro Primorska, d. d.,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica.

Glavni cilj oz. namen operacije je iz-

boljšanje stanja ohranjenosti izbranih 28 kvalifikacijskih vrst in 4 kvalifikacijskih habitatnih tipov Nature 2000 Kras.

Izgradnjo infrastrukture v vaseh Betanja, Škocjan in Matavun pa financira v celoti Občina Divača.

Vrednost vseh del znaša 680.950,38 € od tega je vrednost izgradnje kanalizacijskega omrežja 514.163,00 € brez povračljivega DDV-ja in izgradnja infrastrukture 166.787,38 € z DDV-jem.

Občina Divača je že v marcu sklenila gradbeno pogodbo za izgradnjo kanalizacijskega omrežja v vaseh Betanja, Matavun in Škocjan ter infrastrukture v vaseh Betanja, Matavun in Škocjan z izbrani izvajalcem del Komunalnim stanovanjskim podjetjem, d. d., Sežana, ki naj bi dela opravilo do konca oktobra letošnjega leta. Dela naj bi se pričela takoj, vendar zaradi omejitev in ukrepov zaradi preprečevanja širjenja bolezni COVID 19 to ni bilo mogoče.

Tako Občina kot izvajalec smo nestrpnost čakali delno omilitev ukrepov, da bi lahko pričeli z delom.

Dela je tako izvajalec pričel 20. 4. 2020 z ureditvijo in organizacijo gradbišča ter zakoličbo trase in območij predvidenih za arheološke raziskave, ki so jih geodeti opravili teden dni pred tem. Prav tako je izvajalec del uredil makadamsko cesto od Betanje proti letališču, ki bo v nadaljevanju služila za obvoz oz. dostop do vasi Betanja in kasneje Škocjan.

Ureditev kanalizacijskega omrežja bo

potekala v dveh ločenih zaključenih delih. Prvi del predstavlja ureditev komunalne kanalizacije za potrebe vasi Betanja z izgradnjo črpališča, ki omogoča črpanje komunalne kanalizacije v kanalizacijski sistem vasi Matavun. Drugi del predstavlja ureditev kanalizacije v vaseh Matavun in Škocjan z izgradnjo črpališča in priključkom na obstoječo čistilno napravo kapacitete 150PE v sklopu Informacijskega centra Parka Škocjanske jame.

Na komunalno kanalizacijo je predvideno priključevanje 12 objektov v vasi Škocjan, 23 objektov v vasi Matavun in v vasi Betanja 5 objektov, ki so glede na namembnost stanovanjski, nastanitveni oz. gostinski.

Vzporedno z izgradnjo kanalizacije se izvaja izgradnja infrastrukture, in sicer se deloma rešuje problem odvodnje padavinskih vod, ki v kraju zaradi erodiranja dvorišč in zalivanja kletnih prostorov predstavljajo večji problem. Mestoma se uredijo cestni požiralniki, skozi katera se padavinske vode odvajajo v ponikovalnice, ceste skozi navedena naselja pa se bo uredilo z novo asfaltno prevleko.

Dolžina glavnih vodov komunalne kanalizacije znaša cca. 1430 m v Škocjanu in Matavunu in 350 m v Betanji. Dolžina padavinske kanalizacije, ki se izvaja v sklopu vzdrževalnih del, znaša 515 m v Škocjanu in Matavunu in 58 m v Betanji.

Istočasno z investicijo kanalizacije in infrastrukture se v naseljih Matavun in Škocjan izvajajo obsežnejše arheo-

loške raziskave ter arheološki nadzor nad celotno gradnjo, ki ga mora plačati investitor, v tem primeru Občina Divača.

Ob izgradnji kanalizacije je za občane, ki se bodo na kanalizacijo priključevali, najbolj smotno izdelati priključke, ko so vsi stroji na gradbišču.

Ker bodo dela obsežna in bodo pogostokrat posegala na celotno cestišče, je Občina Divača dala izvajalcu del odločbo za zaporo ceste med Matavunom in Betanjo pod pogojem, da vzdržuje stalni dostop do ljudi, ki bodo z zaporo odrezani od glavne ceste, dostop s severne strani preko makadamske ceste iz smeri letališča do Betanje in kasneje v Škocjan. Cesta torej ne bo ves čas v celoti zaprta, temveč se bo zapirala po delih, na katerih se bodo dela izvajala. Občane bo izvajalec na terenu o tem redno obveščal oz. bodo obvestila na oglasnih deskah v vaseh.

Iztok Felicjan,

Občinska uprava Občine Divača

Foto: arhiv Občine Divača

NEPRIJETNE VONJAVE IN NOVA ČISTILNA NAPRAVA V DIVAČI

V dnevih med 16. 4. 2020 in 22. 4. 2020 je v Divači na območju komunalne čistilne naprave Divača prišlo do pojava povečanega smradu. Smrad se je zaznal skoraj v celotnem naselju Divača. Najbolj moteč je bil za "neposredne" sosede čistilne naprave Divače, ki so se, namesto da bi se najprej obrnili na pristojne institucije, to je koncesionarja, ki v občini Divača opravlja obvezno gospodarsko javno službo odvajanja in čiščenja odpadnih in komunalnih voda, Kraški vodovod Sežana, d. o. o., o smradu razpisali preko družbenega omrežja Facebook.

Pri tem so sprožili val nezadovoljnih izjav in nepremišljenih komentarjev, napisanih s tako žaljivim tonom in zelo žaljivih tako za Občino, občane in občinsko vodstvo, da bodo zaradi tega verjetno sledile tudi posledice za avtorje teh komentarjev.

Občina je ob zaznavi smradu takoj obvestila koncesionarja, ki je posredoval in pregledal celotno kanalizacijo v naselju Divača s poudarkom na črpališčih, kjer bi se lahko kaj pokvarilo ali zastalo.

Ugotovili so, da je smrad posledica vzdrževalnih del na najstarejšem delu kanalizacijskega omrežja, ki so jih naročile Slovenske železnice in so se po dolgih letih pričakovanj le pričela ter so se izvajala na območju pod železniškimi tiri. Iz kanalizacijskega sistema je bila namreč izčrpana in pripeljana na čiščenje v čistilno napravo večja količina močno onesnažene fekalne vode, ki je dodatno močno obremenila že tako preobremenjeno komunalno čistilno napravo. Smrad naj bi predvidoma popustil v enem tednu, kolikor bo preobremenjena čistilna naprava potrebovala, da vzpostavi normalno delovanje.

Občina Divača je zaradi povečanega števila novogradenj že v letu 2008 pričela s postopki iskanja nove lokacije čistilne naprave ter njenega projektiranja. V letu 2014 je bila sanirana dolina pod čistilno napravo, izveden je

bil dodatni filter, katerega polnilo se bo letos v sklopu rednih vzdrževalnih del zamenjalo, ter urejeno ponikanje, jezerce smrdljivih odplak pa odstranjeno. V letu 2018 je po prejemu vseh potrebnih soglasij in zaključku usklajevanja z okoljskimi inštitucijami ter po nakupu parcele, na kateri bo stala nova čistilna naprava, Občina vložila vlogo za gradnjo nove čistilne naprave.

Nova čistilna naprava je načrtovana na lokaciji ob železniški progi med tretjim železniškim podhodom in Gorenjami, ki so jo ocenili za najprimernejšo, saj se v tisto smer naselje Divača zaradi železniške proge in daljnovodov ne more več širiti. Gre za območje med železniško progo, cesto, daljnovodom in gozdom na skrajnem zahodnem delu naselja Divača, kjer je odmaknjena in ločena z gozdičkom od zadnjih stanovanjskih hiš.

Povečanje čistilne naprave na obstoječi lokaciji ni primerna. Pod naseljem Divača se povsod nahaja jama reke Reke, Kačna jama, delno raziskana in delno neraziskana, zato je gradnja na tem območju lahko velik ekološki problem in prav zaradi tega je Občina tudi pristala na zahtevo Inštituta za raziskovanje Krasa in Zavoda za varstvo narave in iztok iz čistilne naprave projektirala in peljala v bližino RTP-ja, na drugo stran "divaškega preloma", saj naj bi se s tem preprečilo, da bi iztok prečiščenih vod iz nove čistilne naprave vplival na podzemni svet pod Divačo.

Nova čistilna naprava bo modernejša in zmogljivejša (do 5000 PE – dve fazi po 2500 PE), ki bo imela tudi možnost sprejema odpadnih grezničnih odplak ter večje količine močno fekalno onesnaženih vod, kakršne so v tem trenutku dobesedno "zadušile" čistilno napravo.

Kljub pridobitvi vseh potrebnih soglasij in dovoljenj ter izdanega gradbenega dovoljenja za novo čistilno napravo sta Upravna enota Sežana in Občina Divača prejeli pritožbo "civil-

ne iniciative" in zahtevo za odpravo gradbenega dovoljenja.

Pritožbo so oddali ljudje, občani, ki sedaj objavljajo žaljive in nespodobne komentarje o smradu ter "nesposobnosti" občinskega vodstva, istočasno pa spodkopavajo in nasprotujejo vsaki rešitvi, ki jo Občina stori v smeri, da bi se to odpravilo.

Glede na preobremenjenost obstoječe čistilne naprave je pričakovati, da se bodo obdobja povečanega smradu še pojavljala, zato je čimprejšnja izgradnja nove čistilne naprave najboljša in najhitrejša rešitev.

Upravljalcev čistilne naprave Divača in kanalizacijskega omrežja Kraški vodovod Sežana, d. o. o., ki izdaja soglasja oziroma mnenja za priklop novih objektov na javno kanalizacijsko omrežje, je še sporočil, da zaradi preobremenjenosti čistilne naprave Divača **ne bo več možno izdajati soglasij za priključitev na javno kanalizacijo**, saj bi zaradi tega prihajalo do pogostejših preobremenitev čistilne naprave ter posledično do pojava smradu. Onemogočeno bi bilo tudi izvajanje planskega praznjenja greznic iz ostalih naselij v občini.

To pomeni, da se tudi dovoljenj za novogradnje v Divači ne bo več izdajalo oz. se bo od investorjev zahtevalo izgradnjo malih čistilnih naprav, s čimer bi se še dodatno obremenilo ranljiv podzemni svet pod Divačo.

Na Občini Divača upamo, da bo gradbeno dovoljenje za čistilno napravo čimprej izdano, da se bo lahko pričelo z izgradnjo nove čistilne naprave in bodo pojavi povečanega smradu samo še slab spomin.

Iztok Felicjan,
direktor Občinske uprave
Občine Divača

SEŽANSKI LIONSKI OSREČILI 50 DRUŽIN S PREHRAMBENIMI PAKETI

Člani Lions kluba Sežana je humanitarna dobrodelna organizacija, ki šteje 29 članov in jih od lanske jeseni vodi predsednica Barbara Čepirlo, sicer zaposlena kot vodja za stike z javnostjo pri SNG opera in balet v Ljubljani, ki je prevzela funkcijo predsednice sežanskega Lions kluba od Petra Lukančiča. Njihova dobrodelnost se kaže v številnih dosedaj uspešno izpeljanih akcijah. V času razglašene pandemije pa so stopili skupaj in se odločili za pomoč v obliki paketov s prehrabnimi izdelki. Namenili so jih družinam v stiski na območju Krasa in Brkinov in tako so jim polepšali praznične velikonočne dneve.

Sežanskemu Območnemu združenju Rdečega križa s predsednico (hrpeljsko-kozinsko županjo) Sašo Likavec Svetelšek in sekretarko Doro Sedmak so (10. aprila 2020) za družine v stiski izročili 50 prehrabnih paketov, v katerih so bili poleg osnovnih živil, kave, čaja, kumaric še sladki priložki. "Zaradi praznikov smo dodali še zavitek kvasa, da je lahko pri vsaki družini zadišalo po domačem kruhu ali potoci. Da bi družinam in posameznikom vlili nekaj več optimizma in dobre volje, smo v vsak paket z izdelki dodali še prijazno sporočilo. S tem srčnim prispevkom smo družinam v teh oteženih časih, ko je potrebna podpora drug drugega, želeli polepšati prihodnje dneve in vliti optimizem, da skupaj zmoremo premagati vse ovire življenja. Želimo si, da ostanete zdravi in zadovoljni," je poudarila predsednica Barbara Čepirlo.

Ob tem se je spomnila le nekaj uspešnih akcij, ki so jih izpeljali sežanski lionsi, ki se jim je kot zadnja (še pred

razglasitvijo izrednega stanja koronavirusa) pridružila še direktorica sežanskega zdravstvenega doma dr. Ljubislava Škibin. Čepirlova pove: "Pomagali so težje gibalno ovirani 6-letni deklici Isabel iz Sežane z donacijo prilagojene gugalnice in bazenom. Učencem OŠ Hrpelje smo namenili 1100 evrov za izlet v London. Ponosna pa sem, da smo pomagali tudi slovenskim rojakom v Reziji. V sodelovanju s sežansko Kosovelovo knjižnico z direktorico Magdaleno Svetina Terčon smo obiskali Rezijo in jim podarili 120 knjig."

Nekatera dogajanja pa so prestaviti. Tako bodo akcije čiščenja Divaške jame, izpeljave dobrodelnega teka za slepe in slabovidne "Tečem, da pomagam" v Lipici in organizacija slikarske kolonije v spomin na lani umrlega kraškega slikarja in njihovega

uglednega člana Marijana Miklavca morale še malo počakati.

Olga Knez

Foto: Jadran Čičigoj

MSFI V BARVAH POMLADI

Škrateljnova domačija je v teh dneh obsijana s soncem, čeprav so naša vrata začasno zaprta. V začetku marca smo na mesečno ustvarjalno delavnico povabili učence podružnične šole Senožeče. Skupaj smo spoznali Lotte Reiniger, ustvarjalko prvih animiranih celovečernih filmov, in izdelali senčne lutke, katerih gibanje smo na koncu delavnice tudi sami preizkusili na plat-

nu. Zaradi trenutnih razmer s koronavirusom smo morali vse preostale dogodke odpovedati, vendar bomo ta čas vsekakor izkoristili za razvijanje idej in kovanje novih načrtov. Kljub temu da vas zaenkrat ne moremo povabiti v našo družbo, bi radi ostali povezani z vami, zato vas vabimo, da obiščete tudi našo spletno stran in Facebook profil, kjer redno delimo zanimive članke,

povezave in druge kulturne vsebine, s katerimi si lahko popestrite dni. Čeprav ste naš muzej po vsej verjetnosti že obiskali, smo prepričani, da vam lahko predstavimo še kakšno zanimivost, ki ste jo ob obisku morda nevede spregledali. Ena izmed teh se nahaja na stalni razstavi posvečeni Iti Rini, kjer lahko v vitrini uzrete tudi fotoaparata Joa Z. Lista, slovenskega scenskega

fotografa v Hollywoodu v dvajsetih letih. Rodil se je leta 1890 kot Jože Žnidaršič in se pri dvajsetih letih preselil v Mehiko. Leta 1928 je postal scenski fotograf pri produkcijski hiši Fox. Je tudi avtor prvih strokovnih prispevkov o filmski fotografiji, filmskih kamerah in delu snemalne ekipe v slovenskem jeziku. Zgodovina filma na slovenskem je vsekakor zanimiva sama po sebi, še posebej zanimivo pa je dejstvo, da smo imeli kar nekaj filmskih zvezd in ustvarjalcev, še preden je obstajal slovenski film kot tak. Komaj čakamo, da se bomo lahko ponovno družili. Ostanite zdravi in upamo, da se vidimo kmalu!

Tamara Udovič,
Muzej slovenskih filmskih igralcev
Foto: Tamara Udovič

ŽENSKI VEČER V MATAVUNU

V Famljah imamo radi skupna druženja, ko pa gre za druženje ob 8. marcu, takrat pa imamo ženske svoj večer. Po vseh urejanjih v kopalnicah smo se dobile v "Cirjah", se razporedile po avtomobilih in se v strjeni koloni vozile proti izbrani lokaciji. Letos

smo si izbrale nam bližnjo restavracijo Ambrožič v Matavunu. Skupno druženje je potekalo 7. marca in kljub nekoliko manjšemu številu udeleženk je bilo vzdušje prijetno, ob spremljavi žive glasbe smo z veseljem zaplesale, odlična pa je seveda bila tudi hrana

in pijača. Seveda brez pravih ženskih debat pa tudi ni šlo. Vsako leto se strinjamo, da je treba to žensko druženje ohranjati in zaenkrat nam dobro gre.

Barbara Race Krašovec
Foto: Barbara Race Krašovec

VOLILNI OBČNI ZBOR OBČINSKEGA ODBORA ZDRUŽENJA BORCEV ZA VREDNOTE NOB DIVAČA

V sredo, 4. marca 2020, je v prostorih restavracije Risnik potekal redni in volilni občinski odbor Zdrúženja. Prisotni je bilo 24 članov krajevnih organizacij Senožeče, Divača in Vreme. Zbora se je udeležil tudi **Bojan Pahor**, predsednik Zdrúženja borcev za vrednote NOB Sežana. Po pregledu poročil finančnega dela in programa dela za preteklo leto, ki ga je podal predsednik Občinskega odbora **Mirko Martinčič**, so sledile volitve kandidatne liste za naslednje štiriletno mandatno obdobje 2020–2024.

Za predsednika Občinskega odbora je bil izvoljen **Mirko Martinčič** iz Gorič pri Famljah, za predsednika Krajevne organizacije Divača **Vinko Mahnič** iz Divače, za Krajevno organizacijo Senožeče **Gordana Pavlovič** iz Senožeč, za Krajevno organizacijo Vreme pa **Vladimir Vatovec** iz Famelj. Predlagani in izvoljeni so bili tudi kandidati za skupščino Zdrúženja Borcev NOB Sežana za štiriletno obdobje 2020–2024. Iz Krajevne organizacije Divača **Bogdan Gerželj** iz Dolnjih Ležeč, **Alojz Šprohar**, **Nada Grandič** in **Robert Sila**, vsi trije iz Divače. Iz Krajevne organizacije Senožeče **Gordana Pavlovič** iz Senožeč in **Andrej Škapič** iz Potoč. Iz Krajevne organizacije Vreme pa **Mirko Martinčič** iz Gorič pri Famljah ter **Mirjam Frankovič Franetič** in **Vladimir Vatovec**, oba iz Famelj.

Sprejeli so tudi program dela za leto 2020 ter obsodili sovražno govor Janeza Janše, ki ga je imel na slavnostni akademiji ob 31. obletnici ustanovitve stranke SDS zoper tistih, ki vztrajajo in zavračajo sodelovanje z njihovo stranko, "da naj po 75. letih pridejo iz gozdov in nehajo živeti v preteklosti, naj raje zrejo v prihodnost". Obsojanja vredna izjava, saj vemo, da brez preteklosti ni prihodnosti. Preteklosti NOB

za obrambo naše domovine izpod sovražnika se ne sme nikoli pozabiti in tudi ne delovanja vseh domačih sil, ki so delale v prid sovražnika. S tem zanikanjem bi Slovenci izgubili svojo identiteto!

Na zboru so člani ugotavljali, da je veliko mladih ljudi, ki so po svojem prepričanju za vrednote našega Zdrúženja in podpirajo boj proti fašizmu, da pa je ime organizacije Zdrúženja mišljeno morda samo za članstvo borcev med NOB. Prisotni na zboru so predlagali, da se ime sedanjega Zdrúženja predlaga v preimenovanje in sicer v **ZVEZO** ali **ZDRUŽENJE ANTIFAŠIZMA SLOVENIJE**. To pobudo naj bi se podalo na Zvezo združenja Borcev za vrednote NOB Slovenije. Morda pa bo novo ime organizacije bolj privlačno za mlade, ki bi nadaljevali delo združenja tudi v prihodnje.

Mirjam Frankovič Franetič

Foto: Mirjam Frankovič Franetič

SLOPE: PRIKAZ REZI SADNEGA DREVJA

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je nosilec projekta oz. operacije LAS Krasa in Brkinov "KAKOVOST & PODJETNIŠTVO", ki se v letošnjem letu zaključuje. Izvedenih je bilo že več izobraževanj, od predavanj, delavnic do tečajev s področja vinogradništva, vinarstva, sadjarstva, zelenjadarstva, predelave in podjetništva.

V okviru te operacije smo pri Kmetijski svetovalni službi Sežana v sredo, 4. marca 2020, v Slopah na kmetijah Franca Jelušiča in Angela Segulina organizirali prikaz rezi sadnega drevja. Prikaz je vodil specialist za sadjarstvo in oljkarstvo pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica univ. dipl. inž. agr. Vasja Juretič.

Ob rezi posameznih sadnih vrstah je

preko 45 udeležencem razlagal na kaj moramo biti pozorni pri sami rezi. Za bogat pridelek je zagotovo najpomembnejše pravilno obrezovanje.

Navadno se obrezovanje dreves prične marca, ko se temperature dvignejo nad ničlo. V tem času so cvetni brsti že kar dobro vidni, tako da se lahko na

podlagi njihovega števila odločimo za intenzivnost rezi. Bujno rastoča drevesa z malo cvetnega nastavka obrezujemo manj, ohranjamo cvetne brste in pripogibamo primerne poganjke, ki bodo ob primerni oskrbi v naslednjem letu dali pridelek. Drevesa, ki imajo šibkejšo rast in dober cvetni nastavek obrezujemo močnejše in s tem opravimo tudi prvo redčenje. Pri vseh sadnih vrstah je pomembno da dobimo značajno krošnjo drevesa ne glede na gojitveno obliko. Z obrezovanjem začnemo v zgornjem delu krošnje in nadaljujemo po krošnji navzdol. Pri rezi moramo najprej spustiti svetlobo v krošnjo, šele nato krajšamo poganjke.

Udeleženci so imeli priložnost spoznati, kako se obrezuje češnje, slive in jabolane. Za vsako sadno vrsto je bilo prikazano, kako se lotimo obrezovanja in kaj je pri tem pomembno.

Milena Štolfa,
KGZS-Zavod Go, KSS Sežana
Foto: Milena Štolfa

SREČANJE KLUBA ŽUPANJ V RUŠAH

Županja Občine Ruše, **Urška Repolusk**, in Skupnost občin Slovenije sta v torek, 3. marca, v prostorih Medgeneracijskega centra DANica Ruše organizirali 4. srečanje Kluba županj.

Po pozdravu županje Urške Repolusk je sledil pogovor o področju dolgotrajne oskrbe z gosti, direktorjem Doma Danice Vogrinec **mag. Markom Slavičem**, direktorico Doma starejših občanov Tezno **mag. Jasno Cajnko** in županjo Občine Cirkulane **Antonijo Žumbar**.

S problemom dolgotrajne oskrbe starejših se srečujemo županje v vseh občinah.

Ob koncu obiska v Rušah smo si županje ogledale tudi Športni park Ruše, popoldansko druženje pa smo nadaljevale na dogodku v Mariboru z naslovom Krepimo sledimo, ki je bil namenjen praznovanju 8. marca, mednarodnega dne žensk, dan praznovanja ekonomske, politične in socialne enakopravnosti in enakosti žensk. Od 212 slovenskih občin jih 22 vodijo županje.

Soorganizator srečanja je bila Skupnost občin Slovenije, ki je največje reprezentativno združenje lokalnih skupnosti v Sloveniji in šteje 178 članic. Občine članice prihajajo iz vseh področij Slovenije, združuje pa jih prepi-

čanje, da je za razreševanje mnogih problemov, s katerimi se občine srečujejo, treba sodelovati, izmenjavati izkušnje ter združevati moči.

Alenka Štrucl Dovgan

Foto: arhiv Občine Divača

PODELITEV PRIZNANJ OB DNEVU CIVILNE ZAŠČITE

Osrednja slovesnost ob letošnjem 1. marcu, dnevu civilne zaščite, je potekala na Brdu pri Kranju.

Vsakoletna slovesnost civilne zaščite za Notranjsko regijo je potekala 5. marca v Starem trgu pri Ložu. Slavnostni govornik na prireditvi je bil poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije g. Srečko Šestan. Prisotne je pozdravil župan občine Loška dolina g. Janez Komidar in poveljnik Civilne zaščite za Notranjsko g. Sandi Curk. Na prireditvi so bili prisotni župani in podžupani te regije, predstavniki gasilskih in humanitarnih organizacij ter mnogi gostje.

Na slovesnosti je bilo podeljenih osem priznanj Civilne zaščite. Med nagrajenci je bil tudi član Civilne zaščite občine Divača g. Dino Kuharič, prejel je bronasti znak Civilne zaščite.

Med letošnjimi nagrajenci so tudi tri gasilska društva, ki bodo ob svojih jubilejih prejela plaketo Civilne zaščite. Prostovoljno gasilsko društvo Senožeče bo prejelo plaketo Civilne zaščite ob

visokem jubileju 140 letnici delovan ja društva.

G. Dinu Kuhariču in PGD Senožeče iskrene čestitke za prejeta priznanja.

Alenka Štrucl Dovgan

Foto: Matija Šemrov

UPOKOJENCI KRASA IN BRKINOV V FOJNICI

Sežansko društvo upokojencev, ki šteje 1100 članov, od tega jih je 400 starejših od 80 let, in jih že nekaj let uspešno vodi predsednik Ivan Vodopivec, so si za prvi letošnji enotedenski odih (od 23. februarja do 1. marca 2020) izbrali Fojnico v osrčju Bosne in Hercegovine, le 50 kilometrov oddaljeno od glavnega mesta Sarajeva. Tokrat so s sosednjimi društvi upokojencev Krasa in Brkinov združili moči in so se tako udeležili večdnevnega letovanja tudi upokojenci iz DU Divača in Hrpelje-Kozina.

V zdravilišču Reumal so specializirani za revmatska obolenja, kožne bolezni, bolezni srca in ožilja ter bolezni sklepov in okostja. V toplicah, kjer deluje 18 zdravnikov in drugo številno izkušeno zdravstveno osebje, so bili nadvse zadovoljni z zdravstvenimi terapijami, saj so tako poskrbeli za izboljšanje svojega zdravstvenega stanja.

Spoznávali pa so tudi bogato kulturno-zgodovinsko dediščino kraja, navade in običaje domačinov ter si tako ogledali marsikatero znamenitost, kot denimo Frančeškinski samostan iz prve polovice 14. stoletja z bogato knjižnico, ki šteje več kot 40 tisoč knjižnih enot, najostrejše Atik džamijo iz

leta 1551 in Tekijo v Fojnici kot tudi Narodni muzej in Baščaršijo v Sarajevu. Žal je zmanjkalo časa, da bi si ogledali tudi piramide v Visokem. Bodo pa prihodnje leto, kot poudarja predsednik sežanskih upokojencev Ivan Vodopivec, spet v februarju obiskali Fojnico.

Gostoljubnost domačinov so doživeli tudi skozi bosansko kulinariko. Enotedensko letovanje je za 50 upoko-

jencev Krasa in Brkinov, ki jih je vozil zvesti šofer podjetja Nomago Radvan Fračeškin, pomenilo tudi druženje.

Načrtujejo še obisk Dugega otoka (30. 5.) in 10-dnevno letovanje na Korčuli (od 22. 8. dalje).

Olga Knez

Foto: Olga Knez

DELOVNA AKCIJA OB CERKVI SV. TOMAŽA

Vaščani Famelj že nekaj let opazujemo vaške orehe, kako jih napada bolezen in se zato njihove veje sušijo. Ko pa tem vejam pomaga kraška burja, postane vsa zadeva lahko precej nevarna. Veje se ob tem lomijo, padajo na tla in s tem se poveča nevarnost za nesreče. V sodelovanju z Vaško skupnostjo Famlje, lastnika orehov ob cerkvi sv. Tomaža in župnijo Vreme je bila v nedeljo, 23. februarja, izpeljana delovna akcija odstranitve dveh izmed treh orehov ob vaški cerkvi. Veje le-teh so bile odstranjene. Po nasvetu sta ostali ohranjeni glavni debli v upanju, da se oreh obrasteta. Tretji oreh pa je bil samo obžagan in bo še naprej dajal senco ter (upamo) tudi plodove. S to akcijo smo v prvi vrsti poskrbeli za varnost obiskovalcev cerkve ter ostalih sprehajalcev in otrok, ki hodijo tod mimo.

Barbara Race Krašovec,
Vaška skupnost Famlje
Foto: Barbara Race Krašovec

PREBEŽNIKI NA BARKI

Kot poročajo iz Barke, so na pustno soboto na Balkanu opazili večjo skupno pustnih ilegalnih prebežnikov. Med njimi je bila tudi mlajša ženska z dojenčkom. Načelnik policijske uprave "Karavade" je nemudoma ukrepal. Aktivirana je bila tudi dežurna zdravniška služba, ki je potrdila, da v skupini ni okuženih s corona hlapi. Vaščani so prebežnike pogostili in jim dovolili, da si napolnijo svoje telefone. V spremstvu policije in harmonike so bili odpeljani v azilni dom – v gostilno na Varejeh, kjer so počakali na organiziran prevoz v Germanijo.

Marta Kuret,
Pustno uredništvo
Foto: Marta Kuret

PUST VREME

Kot smo lani obljubili, smo se tudi letos v DRUŠTVU VREMSKE MLADINE organizirali in izpeljali tradicionalno dvodnevno pustno „povorko“. Poleg članov društva so se nam pridružili še drugi mladi iz doline in skupaj smo predstavljali ŽIVALSKI VRT VREME. Tako smo se skupaj na pot podali v soboto z našim vozom in seveda topom, ki služi preganjanju zime. Najprej smo obiskali Gornje Ležeče, od tam pa pot nadaljevali v Špile (Dolnje Vreme), Gornje Vreme in Vremski Britof. Sobotni

dan je bil sončen in vremske živali smo prav uživale v pustnem rajanju.

V nedeljo smo se zjutraj zopet zbrali, tokrat nekoliko manj spočiti, ampak še vedno, pustu primerno, odlično razpoloženi. Sledile so preostale štiri vasi Goriče pri Famljah, Famlje, Škoflje in Zavrhek.

Po napornem vikendu smo si vzeli dva dneva počitka, nato pa v sredo tradicionalno pokopali našo pustarko in se ji zahvalili za vse lepe trenutke, ki smo jih preživeli z njo.

Pustovanje je v Vremah tradicija, ki si jo želimo mladi obdržati in razvijati. Ravno zato se zahvaljujemo vsem vaščanom, ki so nas pričakali z dobro voljo in nasmeški na obrazih.

Za samo organizacijo pusta pa je potrebna zahvala sponzorjem: Davidu Logarju, Antonu Vatovcu, Mitji Ivančiču in drugim. Posebna zahvala s strani društva pa gre **BORUTU ŠTOKU** iz Famelj, ki naše društvo in vremsko mladino podpira v vseh dejavnostih. Borut si je vzel čas in nam v nedeljo pripravil pravo nedeljsko pojedino „župco za bolane“, kot ji pravi sam.

Hvala vsem ki ste nas lepo sprejeli in nam pomagali, da smo preživeli prelep pustni vikend.

SE VIDIMO PRIHODNJE LETO!

Maruška Cerkvnik,
Društvo Vremse Mladine
Foto: Maruška Cerkvnik

PUSTNO VZDUŠJE NA PODRUŽNIČNI ŠOLI VREME

Učenci Podružnične šole Vreme so v torek, 25. 2. 2020, v pustnih maskah širili pomladno vzdušje na šoli in v bližnji okolici. Čeprav je bilo vreme kislo, so v maskah pričarali veselje in dobro voljo.

Petra Pugelj Peca,
OŠ dr. Bogomirja Magajne, Divača,
Podružnična šola Vreme
Foto: Petra Pugelj Peca

ODA NAKOUSKEMI PUSTI

*Naš pust je prišel kakšen teden prezgodaj v vas.
Pri čakalnici se je udobno zleknil,
sezul šlape
in si ob rujni kapljici zapel na glas.*

*Še do današnjega dneva sicer ne vemo,
kaj ga je zamikalo,
da je tik pred zdajci pot pod noge ubral
in kar brez šlap v neznano odvihral.*

*Ob strašni izgubi
in aktivaciji detektivske agencije,
smo Nakouci glave staknili,
in nemudoma novo maskoto naredili.*

*Neverjetno obdarjen je nov nakouski pust
pod budnim očesom vaških straž
v senci zleknjen čakal nasmejanih ust.*

*Na pustno soboto so se pisane maske zbrale
in od Betanje do Naklega
vse hiše obiskale.*

*Eni prešerni odprli so duri,
tem smo obilo veselja nasuli.
Drugi so nas pustili pred zaprtimi vrati,
ma mi se nismo pustili ugnati.*

*Zvok harmonike smo ponesli do zadnje nakouske družine,
z željo, da naj zima čim prej mine.
In še na klobasnico nismo pozabili,
ko smo se v prijetni družbi tudi od našega pusta poslovili.*

Vesna Matevljič

Foto: Vesna Matevljič

PUSTOVANJE V DIVAČI 2020

Za nami je še eno prijetno pustovanje v Divači. Zahvala gre vsem organizatorjem in vsem pridnim rokam, ki so izdelovale voz in ga pridno pobarvale, pa našim glasbenikom, ki nas spremljajo vsa leta, tudi vsem maskam, ki so se nam pridružile, saj brez njih pusta ne bi bilo. Hvala tudi Občini Divača, Krajevni skupnosti Divača in SŽ VIT Divača za vso podporo.

Tema letošnjega pusta je bila zelo aktualna, in sicer slovensko zdravstvo ter koronavirus. Da tema ni bila pre-resna, smo si poleg zdravniških halj in kirurških oblek izposodili tudi nekaj likov iz serije Naša mala klinika, seveda pa nam tudi pacientov ni manjkalo. Naša bolnišnica je imela kar precej oddelkov in specialistov, pa tudi urgenco, okulista in zobno ambulanto. Take bolnišnice se v Divači zagotovo ne bi branili. Obiskati

smo poskušali vse krajanje Divače, ker pa je Divača kar velika, smo se letos odločili, da ne hodimo več po blokih, ampak se raje več časa zadržujemo pred vhodi. Mi smo se kot vedno zelo zabavali in upamo, da tudi vsi vi z nami. Hvala vsem v upanju, da se vidimo tudi drugo leto!

Sabina Rožac,

za Pustni odbor Divača

Foto: Sabina Rožac

OBISK KURENTOV V DIVAČI

Pustni čas je čas veselja, norčij, čas svetlobe in pričakovanja pomladi. Pustne šeme, maskare, naj bi prinašale srečo, izobilje in dobre želje za celo leto.

Kurent je svojevrsten pustni lik s Ptujja, Dravskega polja in okolice, lik, ki ga tudi v našem okolju dobro poznamo in z veseljem sprejmemo v goste. Po izročilu kurenti s poskakovanjem in z zvonjenjem iz dežele odganjajo zimo in zlo ter kličejo pomlad in dobro leto.

Kurenti Etnografskega društva Ježevka iz Ptujja so na predpustni petek obiskali Divačo. Pred občinsko stavbo jih je sprejela županja Alenka Štrucl Dovgan. Predali so ji poslanico županje mestne občine Ptuj, Nuške

Gajšek. Kurenti so ob tej priložnosti izročilo županji simbolično darilo, predvsem pa so bile pomembne dobre želje za vse občane za celo leto. Županja občine Divača je v nagovoru izrazila veselje in zahvalo za obisk v Divači, hkrati pa tudi povabilo, da se obe občini še srečata med letom, zagotovo pa velja povabilo za pustni čas naslednje leto. Veliko občanov je pustne goste z navdušenjem pozdravilo in sprejelo, vsekakor pa seveda niso pozabili na simboliko robčkov, ki so jih navdušeno vezali na ježevke kurentov. Le zakaj so mlajši kurenti praviloma dobivali več pisanih robčkov? Najbrž ne samo v Divači.

Kurenti so se sprehodili po Divači, bili navdušeni nad borjačem pri Škratelj-

novi domačiji, srečali so se z otroki Vrta Divača, vodstvom SŽ VIT, Center Divača in z velikim veseljem so obiskali enoto Varstveno delovnega centra v Divači. Uporabniki centra ter njihove strokovne delavke so pripravile gostom posebno dobrodošlico, v spomin so jim poleg robčkov podarile čudežne jagode, ki prinašajo zdravje in srečo.

Sončen dan je bil zagotovilo, da izročilo velja, saj so kurenti zares odgnali zimo in hkrati prinesli pomlad.

Romana Derenčin,
Občinska uprava Občine Divača
Foto: arhiv Občine Divača

PUSTNO ODGANJANJE KORONE

Pustna sobota je dan, ko se marsikje odvijajo pustovanja, pustne povorke, skratka vsesplošno rajanje pustnih mask. Letošnji pustni čas je poskrbel, da nam je bilo tudi vreme naklonjeno, še več – za ta letni čas je bilo vsekakor pretoplo in glavni namen pustnih mask – odganjanje zime – tako ni prišel ravno do izraza. V Famljah smo se letos glede na razmere in novice s Ki-

tajske odločili, da bomo preventivno odganjali koronavirus. Tako smo po hišah Famelj in Gorič poleg dobrih želja, ljudem letos želeli zdravja, preventivno pa smo izvajali cepljenja in dezinfekcijo njihovih domov. Ljudem smo polagali na dušo, naj se varujejo, naj ostajajo doma in naj skrbijo zase in za svoje bližnje. In kot bi nekaj slutili, je le nekaj tednov zatem virus res

prišel tudi v Evropo in nam ohromil vsakdanje življenje. Kljub temu pa so se fameljske šeme v pustu imele lepo in tako iz leta v leto ohranjajo tradicijo pustovanja v vasi.

Barbara Race Krašovec
Foto: Barbara Race Krašovec

MAVRIČNI DISKO V DOLNJIH LEŽEČAH

Lanskemu pustnemu mavričnemu vaškemu domu smo letos, da bo dogajanje v vasi bolj zabavno, dodali vaški mobilni mavrični disko. Vaščani oz. Village People smo zaplesali koreo-

grafijo na "svojo" pesem, uspešno YMCA, ki je nekatere vaščane spomnila na mladost, mlajšim pa pokazala, kako smo se zabavali v 70-ih in 80-ih letih. Obiskovalci mavričnega dis-

ka smo bili veseli vseh, ki so se nam na zabavi pridružili in nam ponudili pustne dobrote.

Jana Volk

Foto: Iztok Grandič

VESELO S KRAŠKO HARMONIKO IN TONIJEM KARJOLE

Dom upokojencev Sežana, v katerem je okrog 190 oskrbovancev in je pred leti obeležil 40 let svojega uspešnega delovanja, že nekaj let uspešno vodi marljiva direktorica Rosana Šturm.

Zadnja prireditev, ki se jo sostanovanci doma nadvse prijetno spominjajo in se je množično udeležili, je bil (21. februarja 2020) obisk harmonikarjev orkestra KD Kraška harmonika pod vodstvom prof. Martica Štaverja in priznanega primorskega humorista Andreja Jelačina – Tonija Karjole, tudi častnega občana naše občine. Trinajst godcev na diatonično harmoniko, združenih vsežansko kulturno društvo Kraška harmonika pod vodstvom predsednice Danice Pavlič, in Jelačinov humor je pričaralo enkratno vzdušje in razveselilo Kraševce, ki so kljub spoštljivim letom „pravi advokati“, kot pravi Jelačin. Godci na frajtonarico so zaigrali kar osem skladb, med njimi tudi V dolini tihi, Sosedov Francelj, Ribnčan, Po dekle, Na Roblek in zaključili so seveda z Golico. Ob njih so obiskovalci obujali spomine na mlada leta. Tako godci kot tudi Jelačin, ki bo oktobra letos praznoval 88 let, so z izbranim programom popestrili dogajanje v sežanskem domu upokojencev. Prav Jelačin, ki je s satiro, humorjem ter tudi tremi knjigami in s številnimi gledališkimi igrami ponesel Slovenijo po svetu in med Slovence v tujini, je spet prikazal humor, ki je pri nas sorazmeroma redek.

Jelačin opaža, da so Kraševci in Brkinci v sežanskem domu starostnikov kljub starosti še vedno mentalno aktivni, saj jim burja odpihne demenco. Oskrbovanci sežanskega doma si želijo, da čimprej minejo izredne razmere ter da se kraški godci in divaški častni občani Jelačin vrnejo v njihovo sredino.

V domu prebiva tudi njegov prvi direktor Viktor Saksida, sicer tudi sežanski častni občani, ki je 24. marca praznoval častitljivih 98 let. Prejel je številna pisna voščila, med njimi tudi voščilo sežanskega jamarskega društva s predsednikom Jordanom Guštinom in voščilo predsednice Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras Nadje Mislej Božič. Trden in jekleni Kraševce,

ki ima največ zaslug, da je Kras dobil vodovod, je tudi častni član obeh društev. Kot garač je Saksida zapustil za seboj dediščino, katere sadove sedaj uživamo vsi. Politična skupnost se mu je za njegove zasluge oddolžila tako, da ga je leta 2011 imenovala za častnega občana Občine Sežana. Osebo pa mu je ob rojstnem dnevu letos voščila direktorica doma Rosana Šturm, ki se neizmerno potrpežljivo razdaja svojim oskrbovancem vse od začetka zadnjega tedna februarja, ko je dom zaprl svoja vrata za obiskovalce z namenom preprečevanja okužbe s koronavirusom.

Olga Knez

Foto: Stanislava Vodopivec

PRENOVA LIVA V VEČNAMENSKI OBJEKT

Projekt prenove objekta LIV oz. stara rega rudarskega poslopja v večnamenski objekt v Famljah je v polnem teku. Dela so se pričela v oktobru po podpisu gradbene pogodbe z najugodnejšim ponudnikom in izbranim izvajalcem del GEOIT, d. o. o., Koper s podizvajalci, ki bo dela opravil v roku 11 mesecev od uvedbe v delo. Novo oz. prenovljeno dvorano lahko občani pričakujejo proti koncu letošnjega leta oz. v začetku naslednjega.

Dela so ob izbruhu bolezni COVID 19 v Sloveniji in po razglasitvi epidemije sicer zastala, vendar ne za dolgo in so se takoj ob sprostitvi strogih ukrepov ter ob upoštevanju vseh omejitev in varnostnih ukrepov nazaj začela.

V objektu so tako že izvedeni tlaki (estrihi) brez finalne obloge, narejene so vse v načrtu predvidene gips predelne stene in stropovi. Razvod elektro in strojnih instalacij je v večji meri zaključen in montirajo se naprave. Zunanje stavbno pohištvo je montirano. Tudi zunanost objekta je v precejšnji meri že izvedena. Zunanji podporni zidovi ter zunanja kanalizacija z jaški, malo čistilno napravo in drenažo je večinoma zaključena. Trenutno se izvaja fasada.

Projekt poteka v dveh fazah:

V 1. fazi prenove, ki je bila izvedena v letu 2016, je potekala rekonstrukcija obstoječega ostrešja navedenega objekta LIV Famlje. Poleg menjave ostrešja in strehe se je takrat izvedla tudi protipotresna sanacija objekta. Stroške del v letu 2016 je v celoti financirala občina Divača.

V 2. fazi, ki poteka sedaj, se prenavlja notranji del objekta, ki vključuje izdelavo novih prostorov, inštalacij, tlakov, stavbnega pohištva, fasade in čistilne naprave.

Občina Divača je navedeni projekt v letu 2019 prijavila na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo za sofinanciranje občinskih investicij na podlagi 23. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1) in pridobila 197.498,00 € nepovratnih sredstev in 197.498,00 € sredstev povratnega kredita.

Tudi letos februarja je občina investicijo prijavila na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo za

sofinanciranje na podlagi 23. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1) za pridobitev nepovratnih sredstev v višini 228.050,00 €, a zaradi krize s koronavirusom še nimamo sklenjene pogodbe.

Projekt obnove se je ob pričetku prijavil tudi na EKO Sklad za pridobitev nepovratnih sredstev v smislu energetske obnove.

Pogodbena vrednost investicije znaša 641.205,00 € z vključenim DDV-jem.

Želimo si, da bi prenovljen objekt čimbolj služil svojemu namenu in občanom v Vremški dolini in Brkinih ter prinesel možnost za še boljše kulturno ustvarjanje ter razvijanje turizma.

Občinska uprava

Foto: arhiv Občine Divača

Prenovljena notranjost dela na fasadi.

INTERVENCIJE PGD DIVAČA V MESECU MARCU IN APRILU

26. marca je v "novem naselju" zaradi močnih sunkov burje popustilo sleme strehe ene od tamkajšnjih hiš. Da bi preprečili nadaljnje poškodbe strehe in hiše, smo na pomoč priskočili gasilci PGD Divača, PGD Senožeče in ZGRS Sežana. S pomočjo platforme smo na odkrito streho namestili obtežilne vreče. ■

20. aprila v popoldanskih urah smo bili člani PGD Divača obveščeni, da je zagorel stanovanjski objekt v Divači. Deset gasilcev našega društva s tremi vozili, gasilci PGD Senožeče in ZGRS Sežana smo posredovali pri gašenju gorečega ostrešja. ■

27. marca smo po naročilu županje Občine Divača zavarovali divje odlagališče smeti pri udornici Risnik. ■

22. aprila dopoldan je zagorelo v naravi nad Kraškim robom pri Petrinjah. Požar je zajel 40 hektarov borovega gozda in grmičevja. Gašenje obsežnega požara je bilo še zahtevnejše zaradi močne burje. V prvi fazi smo sodelovali gasilci Obalne in Kraške gasilske zveze, gašenje so se kasneje pridružile gasilske zveze iz Notranjske in kolegi gasilci iz Italije. PGD Divača smo bili na požaru z osmimi gasilci in z dvema voziloma. S skupnimi močmi smo požar omejili v poznih popoldanskih urah, ponoči pa je pogorišče nadzorovala požarna straža. ■

11. aprila nas je pozivnik obvestil, da gori ob Divaški jami. Kljub razglašeni požarni ogroženosti in prepovedi zbiranja na javnih mestih je ogenj zakurila skupina oseb, ki je kraj dogodka zapustila pred našim prihodom. Zaradi kršenja prepovedi je na lokacijo prišla tudi policija in prevzela predmete, ki so jih neodgovorne osebe pustile v okolici požara. ■

Člani PGD Divača se zahvaljujemo podjetju Divas Divača za podarjene pralne zaščitne maske, s katerimi bomo zaščitili svoje člane. ■

Jana Volk

Foto: arhiv PGD Divača

INTERVENCIJE PGD SENOŽEČE OBDOBJE MAREC–APRIL

Nedelja, 1. 3. 2020, ob 14.43. Javljen požar avtobusa na regionalni cesti med Štorjami in Senožecami pri cestninski postaji Senožeče. Zaradi okvare turbine se je kadilo iz motornega prostora avtobusa. Ob prihodu na kraj so izvajali prometno in požarno varovanje ter s termovizijsko kamero pregledali avtobus. Na intervenciji so sodelovali tudi poklicni kolegi iz ZGRS Sežana in policija. ■

Nedelja, 15. 3. 2020, ob 14.34. Javljen dimniški požar v večstanovanjskem bloku v Senožecah. Ob prihodu na kraj so skupaj s poklicnimi kolegi iz ZGRS Sežana požar pogasili, očistili dimnik in prepovedali kurjenje do prihoda dimnikarja, ki bo dokončno očistil dimnik. Do materialne škode ni prišlo. ■

Četrtek, 26. 3. 2020, ob 14.49. Močan veter poškodoval streho stanovanjskega objekta v Divači. Ob prihodu na kraj so skupaj s poklicnimi kolegi iz ZGRS Sežana in PGD Divača namestili in z vrečami obtežili strešno kritino. ■

Sreda, 8. 4. 2020, ob 15.33. Poziv na pomoč pri gašenju večjega požara v naravi v okolici Ponikve–Avber. Šlo je za večji gozdni požar v obsegu približno 8 hektarjev. Na intervenciji je sodelovalo skupno 64 gasilcev iz prostovoljnih društev PGD Senožeče, PGD Štjak, PGD Povir, PGD Komen in PGD Sežana ter poklicni kolegi iz ZGRS Sežana. Požar so s skupnimi močmi omejili in pogasili. ■

Četrtek, 16. 4. 2020, ob 16.22. Opažen dim na železniški progi Kačiče–Rodik v občini Divača. Skupaj s kolegi iz PGD Divača in ZGRS Sežana so locirali in pogasili tleč železniški prag. ■

Četrtek, 16. 4. 2020, ob 17.27. Zgodila se je prometna nesreča na gozdi poti Zavrhek–Barka. Osebno vozilo je iz neznanega vzroka zapeljalo s poti in silovito trčilo v drevo. V osebnem vozilu sta bili dve osebi, ena oseba je utrpela poškodbe. Na kraju nesreče so nudili pomoč reševalni ekipi pri oskrbi poškodovane osebe. Na intervenciji so sodelovali še poklicni kolegi iz ZGRS Sežana in policija. ■

Ponedeljek, 20. 4. 2020, ob 13.45. Zagorelo ostrešje stanovanjske hiše v Divači. Skupaj s kolegi iz PGD Divača in ZGRS Sežana so pogasili požar strehe v obsegu 50 kvadratnih metrov, pogasili ter izdatno zalili in odnesli goreč inventar s podstrešja. ■

Sreda, 22. 4. 2020, ob 11.05. Med Petrinjami in Kastelcem se je vnel velik požar v naravi. Zaradi močne burje se je požar zelo hitro razširil. Zaradi obsežnosti požara je bila aktivirana celotna Obalno-kraška regija, na pomoč pa so priskočili tudi kolegi gasilci iz Trsta. Skupaj je požar gasilo približno 120 gasilcev z več kot 30 vozili. Požar je bil v večernih urah omejen, ponoči na požarišču ostajajo enote iz notranjosti Slovenije. Na intervenciji so sodelovali tudi pripadniki Civilne zaščite občine Hrpelje-Kozina in Mestne občine Koper, policisti PU Koper, delavci Cestnega podjetja Koper in Elektro Primorske. Aktiviran je bil Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravi. Po prvih ocenah je zgorelo približno 35 hektarjev gozda in travnikov. ■

Andraž Brožič in Blaž Čič
Foto: arhiv PGD Senožeče

MIRJAM FRANKOVIČ FRANETIČ – PREJEMNICA PLAKETE DRŽAVNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PROSTOVOLJSTVO ZA LETO 2019

Dolgoletna članica PD Sežana Mirjam Frankovič Franetič je prejemnica Plakete Državnega sveta Republike Slovenije za najzaslužnejše društvene delavce prostovoljce za leto 2019. V Planinskem društvu Sežana smo bili enotni, da si plaketo zasluži naša dolgoletna aktivna in neumorna članica Mirjam. Predlog smo poslali na Planinsko zvezo Slovenije, kjer so ga potrdili in predložili Državnemu svetu republike Slovenije. V četrtek, 5. decembra 2019, smo se ob svetovnem dnevu prostovoljstva v Ljubljani udeležili slovesnosti, na kateri je predsednik državnega sveta Alojz Kovšca podelil plakete štirinajstim najzaslužnejšim slovenskim prostovoljkam in prostovoljcem.

V nagovoru je poudaril: "Prostovoljstvo je dar, ne le poslanstvo, ki nas mojstri v dobroti. To še kako velja za našo Mirjam."

Mirjam Frankovič Franetič je članica PD Sežana od leta 1981. Že leta 1982 je opravila tečaj za mentorje mladih planincev. Ustanovila je planinsko skupino v vrtcu Sežana, kjer je bila zaposlena, jo tudi vodila in uvedla akcijo Ciciban planinec. Pozneje je tudi na OŠ Divača do upokojitve vodila planinski krožek, planinsko šolo in akcijo Mladi planinec ter pripravljala in vodila učence na tekmovanja Mladina in gore, kjer so dosegali vidne uvrstitve. Sodelovala je pri glasilu Navzgor, vodila je tradicionalna srečanja mladih planincev na Vremščici. Generacijam mladih je privzgojila planinstvo in šport kot način zdravega življenja. Kmalu je opravila tudi tečaj za vodnike A in B kategorije. V PD vsa leta vodi planinske izlete, vrsto let je vodila planinske tabore za mlade, vodila je

mladinski odsek, je vodja mentorjev, dolga leta je članica UO PD, nekaj mandatov je bila tudi podpredsednica društva. Aktivna je bila pri izgradnji koč na Kokoši. V društvu sodeluje pri pripravi raznih srečanj, tekmovanj in kulturnih prireditev in jih največkrat tudi vodi. Sodeluje pri čistilnih akcijah, vodi tradicionalne pohode, obiskuje starejše člane PD. Redno piše in objavlja o delu PD v Primorskih novicah, občinskih glasilih, na spletu in v drugih medijih. Bila je soavtorica in članica uredniškega odbora zbornika ob 50-letnici PD Sežana, Planinskega vodnika slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras (Plan. zal. PZS 1997), raznih zgibank in drugih edicij. Še in še bi lahko naštevali, saj Mirjam nikoli ne reče: "Ne bom, ne zmorem." S svojim predanim, strokovnim in vestnim delom prispeva k uspešnemu delovanju društva in nam daje neprecenljiv zgled, ki nas spodbuja tudi takrat, ko ne gre v društvu vse tako, kot bi si želeli.

Mirjam pa ni aktivna samo v Planinskem društvu Sežana, ampak tudi na ogromno drugih področjih.

Posebno po odhodu v pokoj si prizadeva za vsestranski razvoj domačega kraja in zna prisluhniti potrebam sokrajanov. Je ustanoviteljica in predse-

dnica TKŠD Urbanščica, športnega društva Ruj Divača, je aktivna članica Rdečega križa, Mavrice dobrote, Zveze borcev za ohranjanje vrednot NOB, aktivna kmečkih žena, KS Vreme, je ustanoviteljica gledališke skupine, občinska svetnica. V sodelovanju s PD je uredila več tematskih poti: Magajnovno pot na Vremščico, Pot vodnih zakladov, pohod Vremška dolina-Brkini. Običajno tudi vodi pohodnike po teh poteh. Ob prebiranju teh vrstic se bo vsak skoraj gotovo spomnil še kakšnega področja dela, ki smo ga najverjetneje pozabili omeniti in ga v mislih sam dodal zgoraj naštetemu. Ponosni smo, da smo del tega dogajanja, da s teboj, Mirjam, sodelujemo, da se s teboj podajamo na planinske poti, da nas vedno spodbujaš in nam pomagaš, da na skupnih pohodih odkrivamo in spoznavamo nepoznane koticke naše deželice in marsikaj lepega doživimo, da si predvsem mladim v vseh letih privzgojila ljubezen do narave, do pohodništva in potrebe po gibanju. Zato ti, draga Mirjam, iz vsega srca iskreno čestitamo!

Vesna Pečar,

Planinsko društvo Sežana

Foto: Dušan Peterlin

ČASTITLJIVI JUBILEJ – 90 LET

V tej pomladi so praznovale častitljivi jubilej – 90 let:

• ANA MARSETIČ
iz Divače

• JOLANDA ZADNIK
iz Divače

• MARIJA ŠKAMPERLE
iz Dolenje vasi

Ob tej priložnosti jim je županja Občine Divača Alenka Štrucl Dovgan poslala prisrčno voščilo z željo po zdravju in drugimi lepimi besedami.

Zaradi trenutnih razmer je županja slavljenkam poslala pisno čestitko, obisk vseh slavljenk pa se prenese v lepšo prihodnost, ko se bomo lahko družili.

Vsem trem slavljenkam še enkrat iskrene čestitke!

Tatjana Cerkvениk,
Občinska uprava

AL' PRAV SE PIŠE ...

Bolan in bolna

Trenutna situacija je žal zaznamovana z boleznijo. Mogoče ste se kdaj vprašali, ali je oseba, ki zboli za boleznijo, bolna ali bolana. SSKJ ponuja več pomenov izraza bolan – 1. tak (človek), ki ima bolezen, ali 2. ki je zaradi močnega čustva prizadet ali vznemirjen. Slednje se običajno rabi v besedni zvezi "biti bolan od" ljubezni, ljubosumja, trpljenja ... Zanimivi pa sta obliki za ženski in sred-

nji spol – v knjižnem jeziku pride do izpada črke a – ženska je torej bolna, ne bolana, tudi tele je bolno, ne bolano. Zapis brez črke a je tudi v vseh spolih v dvojini in množini. Torej ljudje niso bolani, ampak bolni. To pa velja za knjižni jezik, v neknjižnem so oblike z ohranjenim a-jem dovoljene. Izjema je, če pridevnik bolan uporabljamo v prenesenem pomenu – <ki izrazito negativno odstopa od pričakovanj, ki je neumen, neprimeren, nenormalen>, npr. Ne-

kateri tvoji komentarji so pa res bolani!

Razlika se pojavlja tudi v izgovoru: v obliki za moški spol l izgovarjamo kot l – fant je bolan; v obliki za ženski in srednji spol pa l izgovarjamo kot u – [boḡna] ženska, [boḡno] tele.

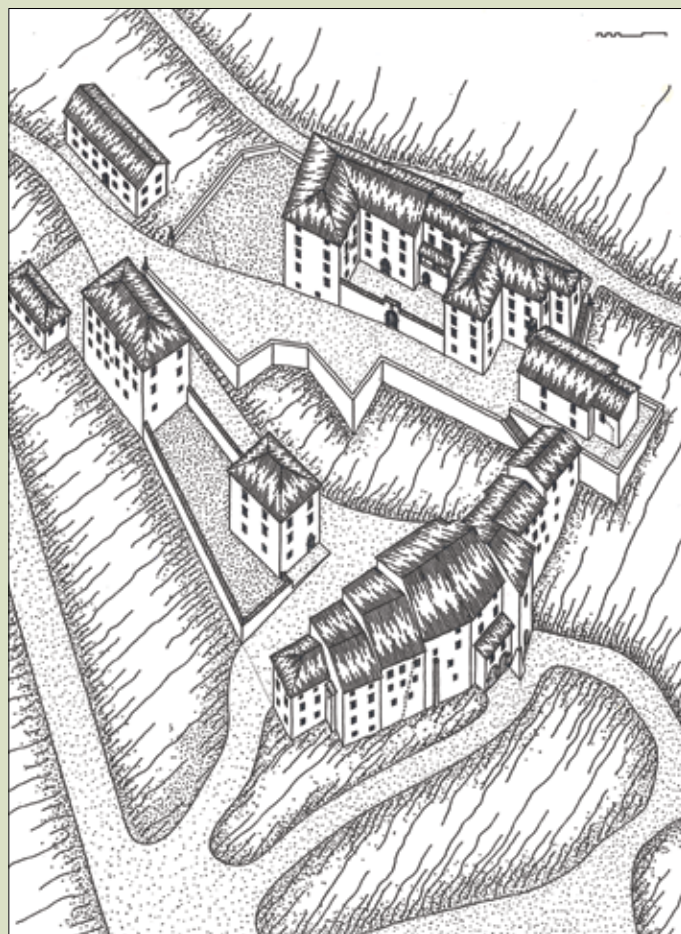
Jana Volk

SENOŽEŠKA KULTURNA DEDIŠČINA

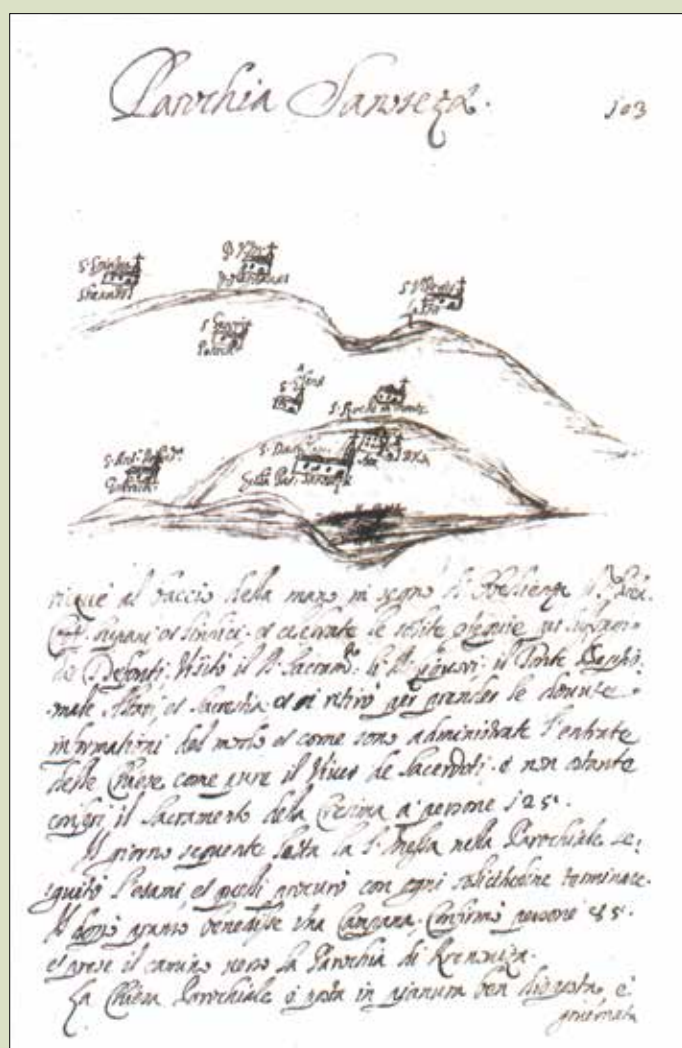
Senožeški kraji so polni zanimivosti in zanimivih detajlov, nastalih skozi burno zgodovino. Mimo njih hodimo brezbrizno, nezavedajoč se, da so del naše preteklosti, naše zgodovine in tradicije, ki v nas živi. Delček te zgodovine je zapisal gospod Andrej Škapin v članku, ki je izšel v Glasniku občine Divača v mesecu decembru 2019, z naslovom "Kranjske (senožeške farne) cerkvene dragocenosti leta 1525", v katerem je bralce seznanil, v katero faro in selsko sodišče so spadale posamezne cerkve na senožeškem v daljni preteklosti. V njem je tudi zapisal, da je v Koblarjevem poročilu iz leta 1895 naštetih mnogo cerkva, ki jih danes ni več, tudi na senožeškem. O cerkvah na senožeškem je ohranjen tudi zapis vizitacije tržaškega škofa Giovanija Franca Millerja v Senožeah 3. avgusta leta 1693.

obzidje, ki je varovalo trg Senožeče.

Cerkev "Naše ljube gospe cerkev v trgu" je stala na kraju da-

Senožeče. Kompleks dvorcev družin Porcia in Garzarolli ter grajske mitnice z ostanki tržaškega obzidja. Aksonometrična študija.

Slika župnije Senožeče s cerkvami, kakor jih je videl tržaški škof Janez Frančišek Miller ob obisku župnije leta 1693.

Vizitacijski zapisnik našteva na senožeškem naslednje cerkve: Župnijsko cerkev sv. Jerneja Apostola v Senožeah, Blažene Device v Senožeah, sv. Helene v Senožeah, sv. Roka v Senožeah, sv. Antona Padovanskega v Gabrčah, sv. Urha v Lažah, sv. Duha v Senadolah, blažene Device Marije v Dolenji vasi in sv. Jurija v Potočah. Cerkev sv. Antona Padovanskega v Gabrčah je tu navedena, Koblarjevo poročilo pa je ne omenja. V tem zapisniku je omenjeno tudi trško

našnje vile Marija v Senožeah, kot navaja tudi avtor članka. Ta cerkev se je držala Porcijeve graščine. V vizitacijskem poročilu iz leta 1693 je ta cerkev navedena z imenom cerkev "Blažene Device". Prvič je bila omenjena 21. septembra 1443. leta. Danes ni več v rabi.

Cerkev sv. Roka je stala na pobočju starega gradu in je menda bila grajska lastniška cerkev, ki so jo mnogo pozneje spremenili v podružniško senožeško župnijo. Cerkev sv. Roka so v času jožefinskih reform leta 1793 opustili, porušili pa so jo v letu 1822. Na Franciscejskem katastru leta 1822 je še označena. Cerkev sv. Roka je bila prvič omenjena leta 1655, ko je bila obnovljena. Podružnična cerkev sv. Urha v Lažah, sv. Duha v Senadolah, blažene Device Marije v Dolenji vasi in sv. Jurija v Potočah pa so bile prvič omenjene leta 1526, cerkev sv. Antona Padovanskega v Gabrčah pa leta 1664.

Cerkev sv. Helene je stala ob majhnem vodnem izviru na hribu sv. Helene. V času jožefinskih reform med leti 1788 in 1798 je bila opuščena. Porušena pa je bila verjetno pred leto 1822, saj na Franciscejskem katastru leta 1822 ni označena. Prvič je bila omenjena leta 1655.

Cerkvi sv. Roka in sv. Helene sta bili podružnici župnijske cerkve sv. Jerneja Apostola v Senožeah. Danes obeh cerkva ni več.

Grobnica Rheinerjevih v senožeški cerkvi sv. Jerneja.

Bivša grajska kapela v Podgradu.

Senožeče v Valvasorjevi Skicni knjigi.

Cerkev sv. Jerneja Apostola v Senožečah je bila prvič omenjena 12. junija 1463. leta. Sama cerkev sv. Jerneja je bila posredno z vikarjem omenjena že leta 1445. Kraj Senožeče je bil omenjen leta 1275 v rokopisni knjigi Odorika de Susannis "Thesauri claritas" iz leta 1376. Knjigo hrani Državni arhiv v Vidmu (Udine). V tej cerkvi so v daljni preteklosti pokopavali ugledne krajanke. Tu je imela grobnico rodbina Rheinerjevih (zapisano tudi Reiner, Raner). Leta 1602 je bil v Senožečah izpričan Franc Rheiner, upravnik senožeške graščine in sodnik senožeškega sodišča, ki je delovalo v prostorih graščine. Nekaj časa je bil tudi v službi grofov Petazzi na švarceneškem gradu v Podgradu pri Vremah.

V Senožečah je bil župnik Pavel Reiner med leti 1684 in 1691, verjetno je bil član te rodbine. Grobnica je bila prav gotovo njegovo delo. V cerkvenih listinah je večkrat omenjen Franc Peter Ranier kot krstni boter ali poročna priča. V Lipici je delal Andrej Reiner, verjetno iz Senožeč. Njegovo ime je zapisano na spominski plošči ob vhodu v hlev "velbanco".

Podobe Senožeč z gornjim in spodnjim gradom, ki jo vidimo na Valvasorjevi Skicni knjigi, že zdavnaj ni več. Ostala je le mitnica, ki je zadnja pričevalka bogate zgodovine nekdanjega največjega in najmogočnejšega kraja senožeškega podolja. Senožeče je v daljni preteklosti imelo posebno solno mitnico s posebnimi merilci soli in pravico do prodaje soli, ki je bila najpomembnejše trgovsko blago med primorskimi mesti in zaledjem. Pravico do prodaje soli in solno mitnico so imeli le redki kraji (Ljubljana, Kranj,

Novo mesto ...). Za kontrolo trgovine s soljo na Kranjskem je bil zadolžen Feniks, Fenicij Cufersin. Prodajo soli je kontroliral tudi na solni mitnici v Senožečah. Največkrat je bilo njegovo ime zapisano kot Kupferschein. Na univerzi v Bologni je pridobil naziv doktor prava. Bil je vodja sodišča na

Nagrobnik solnega nadzornika Kupferscheina.

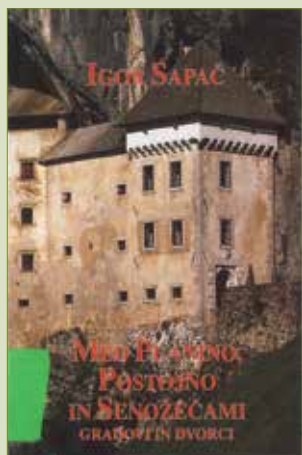
Senožeče, zahodna vrata trga in mitnica, znana že l. 1217. Vhodni stolp nekdanjega tržaškega obzidja.

švaceneškem gradu v Podgradu pri Vremah. Cesar Ferdinand II. mu je leta 1620 podelil naslov viteza Svetega rimskega cesarstva. Njegovi potomci so bili v prvi polovici 18. stoletja lastniki zemljiške posesti z dvorcem Tukuljčce, v Vremski dolini na levi strani reke Reke nasproti cerkve Marijinega vnebovzeta.

Ostanki srednjeveške mitnice v Senožečah predstavljajo lep primer srednjeveške cestne zapore, kakršna je na Slovenskem zelo redko ohranjena. Takšen primer srednjeveške cestne zapore je v nekdanjem kartuzijskem samostanu Bistra pri Vrhniki.

O gornjem in spodnjem gradu v Senožečah je arhitekt, umetnostni zgodovinar in kastelolog dr. Igor Sapač v

letu 2011 napisal naslednje: "Senožeški dvorec je bil ena najpomembnejših grajskih arhitektur 16. in 17. stoletja na

Senožeče na razglednici okoli leta 1910. Zasebna zbirka Zdravka Čuka iz Senožeč.

Kranjskem. Stavbni trakti, postavljeni na visoko teraso nad naseljem, so ustvarjali mogočno kuliso, katere glavna kvaliteta je bila slikovita umeščenost v širši krajinski okvir pod mogočno vzpetino z razvalinami srednjeveškega gradu na vrhu. Izjemna kompozicija je v tem prostoru primerljiva z dvorcem Hošperk in je zaradi učinkovite spojenosti s krajinsko podobo ena najpomembnejših dosežkov zgodnjebaročne arhitekture na Slovenskem. Zato je izguba še

bolj boleča in nenadomestljiva".

Klelija Potokar

Pisni viri:

- Drago Kolenc: Neznani grob v Podgradu pri Vremah, revija Kras, Nova Gorica, 2013.
- Igor Sapač: Grajske stavbe med Planino, Postojno, Senožečami, Ljubljana 2005.
- mag. France Baraga: Senožeče, 3. avgust 1693, vizitacijski zapis, prevod.

VARUJMO ČEBELE

"Če bi čebela izginila z obličja sveta, bi človeku ostala ne več kot štiri leta življenja. Nič več čebel, nič več opravevanja, nič več rastlin, nič več živali, nič več človeka"

Če bi čebele izginile po vsem svetu, bi prišlo do pomanjkanja hrane, saj čebele družine ne bi več opravevale rastlin, od katerih pridobivamo sadje, zelenjavo, oreščke itd. Med bi izginil s tržišča in raznovrstni uporabniki voska bi morali začeti uporabljati dražje nadomestke. Pretresi v svetovni ekonomiji bi bili globoki in dolgotrajni.

Če bi izumrle vse od več kot 7000 čebeljih vrst, bi ti pretresi prerasli v cunami, ki bi postavili na glavo celotne ekosisteme. V nekaterih ekosistemih čebele predstavljajo ključne vrste – po-

dobno kot najvišji kamen v oboku, brez katerega bi se obe strani oboka podrla. Ko bi izumrle rastline, ki so odvisne od čebel, bi bile prizadete vrste, ki so odvisne od teh rastlin, kar bi spet vodilo v smrt vrst, ki so odvisne od njih in tako naprej.

Da se nam ne bi zgodile te črnooglede napovedi, čebelarji vse uporabnike FFS prosimo, da te uporabljajo v skladu z načeli dobre kmetijske prakse in varstva okolja. Posebno pozornost naj posvetijo čebelam s sledečimi ukrepi:

- da pred načrtovano uporabo FFS natančno preberejo priložena navodila, saj je v njih in tudi na embalaži opozorilo, ali je sredstvo strupeno za čebele. V glavnem so za čebele škodljivi vsi insekticidi in imajo to tudi napisano na etiketi

- da priporočena sredstva uporabljajo v najnižjih priporočenih odmerkih,
- da uporabljajo za čebele manj nevarne pripravke,
- da pred načrtovanim škropljenjem pokosijo podrast v sadovnjaku ali vinogradu
- da škropijo v večernih urah ali ponoči in v brezvetrju.
- da pravočasno obvestijo čebelarja o nameravanem škropljenju s FFS strupenimi ali škodljivimi za čebele. Da bo na travnikih še naprej veliko raznovrstnih rož in zvokov brenčočih čebel ter da bodo cvetoča sadna drevesa opravevana, slovenski čebelarji pozivamo vse uporabnike FFS, da so pri njihovi uporabi skrajno previdni.

Vladimir Avguš

LUCIJANO DUBROVIČ – LUČO

Srčno in stanovitno prežarja že več kot sedem desetletij večkulturnost divaškega življenja

Lucijan Dubrovič je bil rojen leta 1944 v Divači in je tudi ostal v divaški občini. Je osmošolec prve generacije, ki je v šolskem letu 1960/61 zaključila osnovno šolo v Divači. Šolanje je nadaljeval na športni srednji šoli v Mariboru, nato je šport študiral v Ljubljani. 25 let je bil član taborniške organizacije in 35 let član MePZ Divača. Služboval je eno leto kot učitelj športne vzgoje na divaški OŠ, nato je do upokojitve bil zaposlen pri Železniški špediciji v Sežani. Živi v Dolnjih Ležečah.

Lucijan Dubrovič, 2017. (Fotografija iz osebne arhiva LD.)

LUČOTOVO OTROŠTVO "NA BRIONIH"

Železničarji so bili po prvi svetovni vojni izpostavljeni premeščanju – slovenski z družinami vred v Italijo, italijanske železničarske družine pa so iz Italije premeščali na zasedena ozemlja. Taka usoda je doletela tudi Lucijanovo mamo Almerino Bombonato in njene starše, ko so jih najprej preselili v Matulje, kjer je hčerka spoznala Ivana Dubroviča iz Kastava, ostala z njim, medtem ko so se starši preselili v Divačo. Ker je moral Ivan k vojakom, je prišla Almerina k staršem v Divačo, kjer se je leta 1944 rodil sin Lucijan, ki je svoje otroštvo veliko časa preživel s starimi starši. Njegov nono je od leta 1935 do odhoda v Trst leta 1947 skrbel za "rampe" (zapornice) na postajališču v Povirju. Časov, ko je Lucijan po odhodu starih staršev ostal s starši v Divači, se spominja: "Znal sem samo italijansko. Stanovali smo v delu Divače, poimenovanem "Brioni". Od leta 1945 do 1965 je tu prebivalo več družin. Toplo mi je pri srcu ob spominu na družino Gombač, teto Tončko, doma iz Senadol, njenega moža Franca z Brežca, njuno hčerko Lilijano in sina Rudija, ki so se takrat vrnil iz Italije, kamor so bili premeščeni zaradi železničarske službe. Teta Tončka je zame zelo skrbela. Učila me je slovensko, ob večerih nam je brala, s seboj me je jemala na obiske v Senadole, nabirat borovnice v rodiško Luzo. Spominjam se še drugih družin "na Brio-

nih": Pavšičevih, Cerkvenikovih – Ivan in Dora s sinovoma Andrejem in Bojanom, družina Čepar s sinovoma Pepetom in Stojanom, družine Sever, Zalar, Štolfa in Vidmar; pa še podnajemniki pri Čeparjevih: Rudi in Lojzka Mevlja ter Zeno Šajna (njegov sin Alojz živi sedaj v Dolnjih Ležečah). V tistih časih sta "na Brionih" hišo kupila Miha in Vikica Bernik, zaposlena v Kurilnici. Mi "brionski" otroci smo se družili, igrali igre "Zemljo krast", "Am-salam", Nemce in partizane, izdelovali smo loke in frače, raziskovali smo bližnji Bukovnik."

Po vojni je bilo veliko pomanjkanje, tudi hrane. Revščina je zaznamovala povojne otroke. Lučotovi Divačani soletniki, rojeni leta 1944, so bili: Silva Vitez, Zmaga Prelc, Sonja Rešaver, Anica Stopar, Mitja Rebec. Lučo se spominja: "Ob vstopu v šolo sem bil bolehen. Na rentgenu v bolnici v Senožečah so mi ugotovili TBC in me na zdravljenje poslali v bolnico v Celje za več mesecev, naslednje leto pa sem bil dlje časa v mladinskem klimatskem zdravilišču v Gozdu Martuljku. V šoli sem bil kar dve leti zapored zaradi bolezni neocenjen in sem bil potem vključen v generacijo Divačanov letnik 1946. Ko sem bil star trinajst let, mi je umrla mama za levkemijo."

LUČO – OSMOŠOLEC PRVE GENERACIJE, KI JE LETA 1960/1961 ZAKLJUČILA OSNOVNO ŠOLO V DIVAČI

Lucijan Dubrovič je bil učenec prve generacije, ki je v Divači zaključila obvezno osemletno osnovnošolsko izobraževanje. Pred tem so divaški šolarji predmetne stopnje pouk obiskovali v Sežani. Prvo generacijo divaških osmošolcev so poučevali učitelji: Magda Čad (slovenski jezik, razredničarka), Jože Pernat (fiziko in matematiko), Jožica Petrovič (kemijo, biologijo), Anica Mezgec, Ivan Varl (likovno vzgojo), Helena Muha (glasbeno vzgojo), Stane Sluga (športno vzgojo).

Prva valeta junija 1961 v Divači ni bil praznik le za šolo, ampak za vse prebivalce Divače, ki so bili ponosni na pridobitev, na svojo osemletko. Nihče ni hotel zamuditi slovesnosti, na katero so se prvi divaški osmošolci temeljito pripravili: izvedli so slavnostni mimohod po Divači. Protokol je vodil osmošolec Lucijan Dubrovič. S cilindrom na glavi je stopal na čelu povorke. Za njim sta Sonja Sila in Ciril Ravbar nosila "cvek" in "ključ", sledilo je 27 osmošolcev, za njimi sedmošolci. Po sprevodu je na ploščadi pred šolo (današnja stavba Glasbene šole) sledila "predaja ključa". Sedmošolci so od svojih predhodnikov simbolično prevzeli "ključ" in "cvek" za vstop v osmi razred. Tradicija "predaja ključa" s slovesnim mimohodom se je ohranila v Divači veliko let.

LUČO – VZOREN MLADINEC

Lucijan Dubrovič je bil član divaške taborniške organizacije 25 let, od njene ustanovitve leta 1956 do leta 1980. "Divaško taborniško organizacijo-odred Janka Premrla Vojka, je ustanovil in bil uspešen starešina Janez Čanžek. Na taborjenje smo hodili v gore (v Bohinj) in k morju, v Valdoltro. Čudovito je bilo ob tabornem ognju ..." In Lučo je spontano zapel: "Dviga plamen se iz ognja/ sredi gozda temnega". In dodal: "To je bila naša taborniška himna!" Na taborjenju so mlade spremljali starejši člani, ki so tabor vodili in oskrbovali med drugimi tudi zakonca Škrl in Mežnar ter Zanuttini.

Taborjenje v Valdoltri okoli leta 1960. Lučo je taborniško življenje opisal: "Obvladali smo Morsovo abecedo, tekmovali smo v hitrosti postavitve šotora, v orientaciji. Dnevi na taborjenju so vključevali dvigovanje zastave, kopanje in počitek in seveda zvečer družabno življenje ob tabornem ognju. Na fotografiji iz osebnega arhiva Lucijana Dubroviča z leve: divaški taborniki Lado Greblo, Peter Rijavec, Ciril Ravbar, Boris Gustinčič, Lučo Dubrovič; na sredini Bojan Mohorčič. (Foto iz osebnega arhiva LD).

Lučo je bil kot član taborniške mladinske organizacije leta 1968 izbran v slovensko delegacijo predstavnikov slovenskih delovnih organizacij, družbeno-političnih organizacij in mladine, ki se je udeležila sprejema pri predsedniku države SFRJ Josipu Brozu Titu in mu čestitala za njegov šestinsedemdeseti rojstni dan. (Vir: Delo-glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Sobota, 25. maja

1968.)

NJEGOVA PEVSKA POT

Pevska pot Lucijana Dubroviča je trajala 35 let. Lučo se spominja: "Moškemu pevskeemu zboru sem se v Divači priključil leta 1968. Moje prve vaje so bile pri zborovodju Evghenu Prinčiču. In moj prvi nastop z moškim pevskeim zborom je

bil istega leta na prireditvi ob obletnici priključitve Primorske v Novi Gorici, kjer se je prvič pela pesem, naša neuradna himna, Vstajenje Primorske. Pri zboru sem pel tenor."

Lucijan Dubrovič je v Mešanem pevskeem zboru pel pri naslednjih zborovodjih: Evghenu Prinčiču, Bojčenki Bobnar, Ediju Racetu, Mirjani Gvozdenac, Antonu Balohu in dirigentki Bojani Kralj.

O svojem petju v divaškem cerkvenem pevskeem zboru pravi: "V lepem spominu imam pevske vaje z domačima župnikoma Milanom Stepanom ob kitari in kasneje Alojzom Furlanom."

Leta 2002, v času zborovodje Antona Baloha in ob predsednikovanju Lucijana Dubroviča, je Mešani pevskei zbor Divača izdal zgoščenko. V spremnem besedilu je kot predsednik zbora Lučo zapisal: *Zgoščenko posvečamo skladatelju Ubaldu Vrabcu, prijatelju Mešanega pevskega zbora Divača, kateremu je skladatelj, ki je prihajal med nas, posvetil več izvirnih skladb in priredb.*

26. 1. 2005 pa je bila s predsednikom MePZ Divača Lucijanom Dubrovičem in zborovodjo Antonom Balohom posneta na Radiu Koper radijska oddaja o divaškem zboru z novinarko Branko Kljun.

Lučo ne poje več v divaškem MePZ, a še kdaj zapoje v cerkvenem pevskeem zboru.

SOBIVANJE IN VPETOST LUCIJANA DUBROVIČA V DIVAŠKO VEČKULTURNO RAZNOLIKOST

Skozi osebno zgodovino Lucijana Dubroviča spoznavamo zgodovino Divače v drugi polovici 20. stoletja in v začetkih tega stoletja. Tako se krepi povezanost med domačini in priseljenci v skupnega duhá okolja.

Lučo namreč snovno in nesnovno divaško kulturno dediščino nosi globoko v srcu. Posebno mu je ljuba domača cerkev sv. Antona Puščavnika. Takole z nostalgijo modruje: "V Divači v stavbi železniškega vodnega stolpa, ki ga od leta 2013 ni več, sem se rodil. Krščen sem bil v naši divaški cerkvi in navezan sem nanjo. V okviru Pastoralnega gospodarskega sveta župnije Divača, ki mu predseduje Džuro Kekič, si prizadevam skupaj s člani Gradbenega odbora – Vladom Babičem in Primožem Grižonom, da bi ta sakralni objekt dokončno le obnovili."

Tradicija prednikov Lucijanu Dubroviču veliko pomeni. Že

Diviša, župnišče, 21. 1. 2020, srečanje župljanov po koncertu Antončkov ob godovnem praznovanju zavetnika diviške cerkve z leve: Branka Škrlj, Marija Skok, Mimica Matkovič, Petra Sosič, Milka Kovarič, Lucijan Dubrovič in njegova žena Bernarda. (Fotografirala Andreja Dubrovič Mihelj)

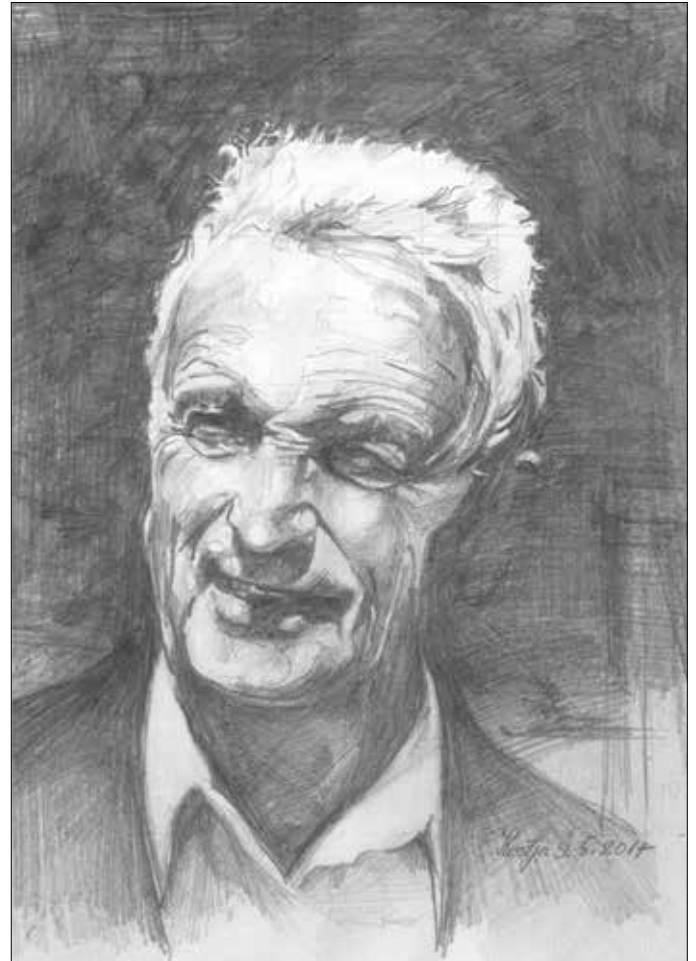

Divača, pred cerkvijo sv. Antona Puščavnika, 22. 1. 2012 tradicionalno dobrodelno dražbo svinjskih krač na Antonovo nedeljo je vodil Lucijan Dubrovič (prvi z desne). Avtorica fotografije: Jožica Planinc.

skoraj desetletje je duša divaškega običaja, ki so ga na pobudo župnika Tomaža Kodriča obudili in oživili ob 120-letnici župnije Divača na Antonovo nedeljo leta 2012 ob godovanju sv. Antona Puščavnika, zavetnika prašičerejcev in mesarjev in zavetnika divaške cerkve. Lučo namreč vsako leto po sveti maši vodi dobrodelno dražbo svinjskih krač.

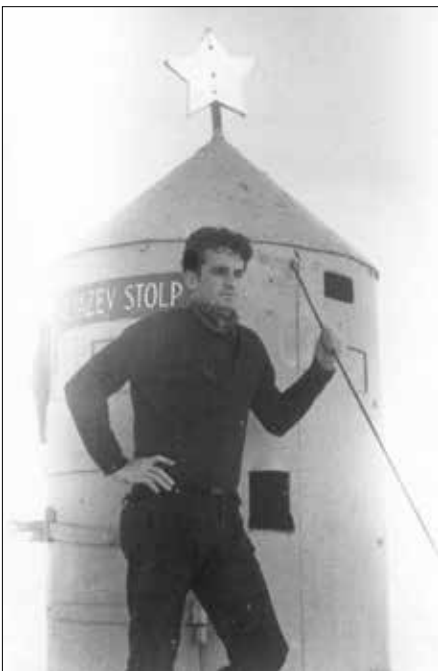

Pirat – eden izmed letošnjih kostumov Lucijana Dubroviča. (Fotografija iz osebnega arhiva LD.)

Portret Lucijana Dubroviča. Avtor: Kostja Šmuc, 5. 8. 2017.

Sicer pa Lučo v decembru odigra kar dva dobra moža: otroke v divaški cerkvi razveseli v vlogi Miklavža, že vrsto let pa v Dolnjih Ležečah postane Dedek Mraz, razveseli ležeške otroke z darili in skupaj zapojejo "Naša četica koraka". Neguje tudi pustne šege. Letos se je vključil v rodiško pusto vanje s celo družino in to vse tri dni. Sam si je po brkinski

Lucijan Dubrovič je bil štirikrat na Triglavu, nazadnje leta 2013; Triglav, ob Aljaževem stolpu, 1963; prva vrsta Sonja Sila, Barica Rijavec, starešina Janez Čaržek; druga vrsta: Bruno Hlaj, Lučo Dubrovič, Vida Čuk, Ivica Gašpršič, Dora Mirc, Ksenja Bandel. (Foto iz osebnega arhiva LD.)

šegi izdelal papirnate bele, rdeče in modre cvetove za klobuk ter trobarven pušlec, ki ga je zataknil v gumbnico kar svoje poročne obleke, ki jo je oblekel za enega od treh pustnih dnevov letos. In plesal, veselo je plesal kar vse tri dni.

Najino druženje z Lučotom na velikonočni ponedeljek je izzvalo naslednje njegove besede: "Letošnji velikonočni prazniki zaradi epidemije koronavirusa niso bili pravi. Kljub temu da sem kot vsako leto tudi letos skuhal svinjsko pleče, žena Bernardka je spekla potico in so pirhi tudi bili in sem spremljal sveto mašo po medijih – vzdušje le ni bilo tisto domače, pogrešal sem socialne stike, druženje."

O dogodkih v domačem kraju Lučo rad kaj napiše in objavi v Družini, v PN in v občinskem glasilu Glasnik, ker želi, da je seznanjena širša javnost o dogajanju v naši občini.

Lucijan Dubrovič se je rodil v Divači in ostal v Občini Divača, le selil se je znotraj Divaškega – od železniškega vodnega stolpa na "Brione" (del Divače), nato v nekdanjo Cenkinovo hišo nasproti današnjega frizerskega salona na Kolodvorski ulici, potem v železničarski blok v Krguncah, sedaj pa živi v lastnem domu v Dolnjih Ležečah. Glede poklicne poti pa pove: "V šolskem letu 1967/68 sem poučeval na divaški osnovni šoli športno vzgojo, eno leto sem bil tajnik krajevne skupnosti Divača v času, ko je KS Divača predsednikoval Jože Škrli. Takrat sva idejno zasnovala in napravila izmere za sedanje nogometno igrišče v Rebčevi dolini. Pri vojakih sem bil v Sarajevu, Brčkem in Tuzli – skupaj 15 mesecev (1969–70)."

Več kot sedem desetletij, razen v času odsotnosti zaradi šolanja in vojaščine, Lucijan Dubrovič srka žlahtnost večkulturne divaške raznolikosti, jo prežarja in jo po kapljicah vrača. Srčno, stanovitno, skromno. Vsa ta leta tiho živi in žari iz svoje narave in je izraz te narave. V njem tlijo neizgovorjeno hrepenenje, nerojeni vzdih in nostalgija, ko se prilagaja novim načinom življenja. Kajti sodobnost se hrani s preteklostjo v duhu okolja, v katerega se umeščamo. Zato se moramo v okolju ukoreniniti, da se lahko razrašamo.

Dolnje Ležeče, Lucijan Dubrovič na svoji domačiji ob češnji na vrtu, 11. 4. 2020. (Fotografija iz osebnega arhiva LD.)

Jožica Planinc

DIVAŠKI "BRIONI"

Del naselja Divača domačini poimenujejo "Brioni". To poimenovanje je živo od 60-tih let prejšnjega stoletja pa do danes. To področje se nahaja neposredno med tiri in dobesedno živi z železnico. Podnevi in ponoči je povezano z njo. Diha, sliši, vonja in doživlja progno in vlake.

Divaški "Brioni" so ujeti med progami Sežana–Koper/Pula, Sežana–Divača–

Ljubljana, Divača–Koper/Pula ter med cesto-bližnjico iz Divače čez most na cesto Divača–Lokev, na kateri je tudi odcep za divaško lovsko kočjo in Gorenje. Mejne večje zgradbe tega predela so napajalna postaja, nova Kurilnica-delavnice in divaška železniška postaja. Po prenovi divaške železniške postaje sta od nekdanjih zgradb na "Brionih" ostali le še bivalni entoti, v katerih živita

družini Čepar-Korošec ter Križmanič, nenaseljena nekdanja Bernikova hiša še stoji in tu je še zgradba-skladišče z dvoriščem z gradbenim materialom. Kretniško postojanko 2 na "Brionih" so tudi porušili.

Lepo se z mostu, ki vodi čez progno Sežana–Koper blizu Čeparjeve domačije, vidi daleč naokrog: divaško železniško postajo, Divačo, Čebulovico, Nanos. In seveda se pogled ustavi na zgledno urejeni domačiji Čepar-Korošec ter nasadih sivke in sadnem drevju. Lepo je tu in ni čudno, če je tod veliko sprehajalcev in rekreativcev, posebno sedaj v času koronavirusa, ko iščemo lepe kotičke v domačem okolju.

Takoj za Čeparjevimi se namreč začne gozd in nešteto potk po njem, da lahko vsak najde svojo, da se sprehajalci ne srečujejo.

Tudi ulica Gregorja Žiberne spada v predel "Brionov". V hiški s skrbno urejenim vrtom nasproti podhoda domuje družina Križmanič. **Marijo Križmanič** je povedal: "Iz Istre sem v Divačo prišel pred petdesetimi leti in si tu ustvaril družino. Ko sem bil na obiskih v Lupoglvu, so me začude-

Divača, april 2020 Pogled z mostu pri Čeparju na divaško železniško postajo in Kurilnico-delavnice.

Foto zgoraj: Napajalna postaja na robu Divaških Brionov ob progi Sežana–Pula.
Foto desno: Pogled na "Brione".

no gledali, kadar sem rekel, da grem domov "na Brione". Ne vem, zakaj so temu delu Divače zrekli tako – morda zato, ker je tod mimo vozil Titov vlak v Pulo, in se je pogosto zgodilo, da je v Divači stal tudi po več ur. Pa saj je tu res kot na otočku. Ko so mi ob prenovi železnice ponudili, da zapustim to hiško, sem se odločil, da ostanem, ker mi je z družino tu lepó. Pred desetletji je tod mrgolelo železničarjev po tirih: progovni delavci, svetilničarji, kretničarji, zavirači, premikači. Danes je železnica modernizirana in tovrstnih delavcev, ki so v preteklosti množično prihajali največ iz Istre in drugih jugoslovanskih republik na delo k železnici v Divačo, ne potrebujejo več."

Res je, odkar je železnica digitalno centralno vodena, so številni železničarski poklici zamrli (kretničar, premogar ...), zamrl pa je tudi živ-žav na tirih divaške železniške postaje in tudi na Divaških "Brionih".

Jožica Planinc

Foto: Jožica Planinc

Divaški Brioni. Ulica Gregorja Žiberna, april 2020 – Marijo Krizmanič pred železničarsko hišo iz lepo oblikovanih kamnitih klesancev, v kateri prebiva, odkar je okoli leta 1970 prišel s trebuhom za kruhom v Divačo.

KOS SVEŽE PEČENEGA ŠE TOPLEGA KRUHA

Varejski hrib s še vedno negovanimi za Brkine tako značilno oblikovanimi terasami s svojo brkinsko identiteto, naznanja, da je za tem hribom vas Vareje.

Če se peš povzpne po v pobočje Varejskega hriba vrezanih policah, danes zatavljenih, nekoč pa namenjenih njivam, se na vrhu ob še vidnih sledeh nekdanjega Ajdovskega gradu odpre čudovit razgled na vse štiri strani neba. Pogled obvisi na vasi Barka,

seže do železniške proge nad Vremsko dolino in dlje, objame Divačo. Z vrha se zdi vasica Podgrad spodaj kot na dlani. Šele ko se pogled spet dvigne k cerkvi sv. Socerba, se končno oko umiri in spočije med Varejskim hribom in Artvižkim vrhom na vasi Vareje, ki leži spokojna, obdana z obdelanimi njivami in s travniškimi sadovnjaki, največ češnjevimi in češpovimi drevesi – letos sredi aprila dehtečimi in v cvetju.

V gornjem delu vasi Vareje, na križišču desno mimo vaškega pila, je pod Stazami (ledinsko ime) v Varejski hrib stisnjena nekdanja Kapičeva domačija, niže sta Šiminova in Taniževa, še niže pa Francinova in Žnidarjeva ter domačija Vareje hišna številka 1, kjer nekdanje številne družine ni več. Čeprav je bilo takoj po drugi svetovni vojni na domačiji še enajst otrok, so drug za drugim odhajali z Varej v svet s trebuhom za kos kruha.

Vareje, 16. 4. 2020 — ostanki nekdanjega "špalirja" češenj na Včnhribu (ledinsko ime), rastočih na karuoni ob njivah (sedaj zatravljenih) na policah vrezanih na pobočje hriba.

Vrata Žnidarjeve domačije so vedno odprta. Njen gospodar Danilo Žnidarjev vsakogar dobrodušno sprejme ter pokramlja z njim, pristno in preprosto. Ne mudi se mu nikamor. Zdi se, kot da se ob njem čas ustavi. Pomemben postane trenutek življenja, dih duhá prednikov tu in zdaj.

Danilo Žnidarjev je pravzaprav vse življenje vaški posebnež. Živi sam. Domača vas mu pomeni ves njegov svet. Obšel jo je stokrat in stokrat in več, podolg in počez. V življenju je redkokdaj bil dlje zdoma zunaj vasi. Ve za skrite koticke Varej, znan mu je dih sovaščanov. Rad ima njih, s katerimi sobiva. In zanj so del vasi tudi tisti, ki ne živijo tu, a imajo v vasi korenine. V mladosti morda divje, a mehko Danilotovo srce nosi vasico Vareje globoko v sebi.

Jožica Planinc

Foto: Jožica Planinc

Vareje, 16. 4. 2020 — Danilotu Svetina Žnidarjevemu je soseda prinesla kos kruha, ki ga je pravkar vzela iz domače peči.

Pogled na vas Vareje z Varejskega hriba (2020).

Levo: Pogled na vasico Podgrad pri Vremah z Varejskega hriba (2020).

Desno: Pogled na Varejski hrib iz vasi Podgrad pri Vremah. (2020)

KATJINO USTVARJALNO DELO

Pogovarjala sem se s svojo nekdanjo učenko, s skromno in nadvse prijazno sovaščanko in sosedo Katjo Prelc, ki že od svojega otroštva živi v Famljah, v hiši, ki jo deli skupaj s starši. V zgornjih prostorih si je uredila stanovanje in prostor za svojo ljubiteljsko dejavnost, ki se je začela pred petimi leti, ko jo je k sebi na dom povabila prijateljica Katja Prunk. Organizirala je namreč delavnico spoznavanja in ustvarjanja z glino, za katero se je tudi ona šele začela zanimati, jo pa je čez čas tako prevzela, da je v tej smeri odprla dopolnilno dejavnost. Svoje izdelke prodaja pod znamko Katarina Barbara, unikatna keramika.

Prijateljici sta včasih obiskovali tudi tečaj trebušnega plesa in tu je naša Katja dobila navdih za svoj prvi izdelek, silhueto plesalke. Motive za izbor izdelkov je kasneje iskala na internetu, a jih ustvarjala in oblikovala po svoji zamisli. Na delavnicah je izdelovala razne velikonočne in novoletne okraske. Navdušili so jo palčki, ki jih je lani decembra veliko naredila za novoletna darila sorodnikom in prijateljem. Najraje izdeluje okrasne skledce, ki so večinoma valovitih in razvejanih oblik. Te izdelava prijateljem za posebne priložnosti in sorodnikom za rojstne dneve. Zelo pa so jo prevzeli izdelki v "raku tehniki". Pove mi, da je to starodavna japonska tehnika žganja glin, s katero postanejo poslikani vzorci na izdelku vsakokrat drugačni in zelo atraktivni. To počne v toplejših mesecih pri prijateljici Katji na vrtu, ker ima za to tehniko žganja posebno plinsko peč. Izdelke iz posebne glin, ki je tej tehniki namenjena, izdelata vsaka na svojem domu, sledi peka izdelka v običajni peči za peko glin,

nato jih na vrtu s posebno glazuro poslikata ter jih nazadnje spečeta še v plinski peči pri temperaturi peči 950 stopinj. S posebnimi kleščami jemlje žareče izdelke iz peči, "enega po enega", jih pomočita v mrzlo vodo, da "šokirajo", nato sledi polaganje izdelkov v posodo z žagovino, s katero tudi izdelke pokrijeta. Žagovina se vneme, da pa odvzameta kisik, posodo pokri-

jeta. Prav ta postopek ustvari na izdelku presenetljive vzorce. Ohlajene unikatne izdelke opereta z vodo in tako dobijo svojo končno podobo.

Doma pa že dolgo ustvarja tudi Katjin oče Jadran Prelc, ki se vse od rane mladosti ljubiteljsko ukvarja s slikanjem in rezbarjenjem. O njem smo tudi že veliko slišali in tudi pisali. Svoje slike in rezbarske izdelke je nekajkrat razstavljal v domačem kraju in tudi izven občine. Katjo sem pozvala, da mora svoje izdelke prihraniti za razstavo, ki jo bomo letos pripravili na eni izmed prireditvev v domačem kraju. Pošalila sem se, da je podedovala "umetniško žilic po očetu". Seveda je prav gotovo tudi nekaj na tem, pripomoglo pa je tudi okolje, v katerem je živela, saj je očeta vedno rada opazovala pri delu. Do tistega, kar sama ustvari je zelo samokritična in misli, da njeno delo s

slikanjem in rezbarjenjem ni primerljivo.

Tudi Katja je kot otrok in kasneje najstnica najraje risala. Pred leti je celo kupila dve majhni platni, ki pa v predalu še vedno čakata na pravi trenutek, ker pa je tudi bolj športen tip, si ne more predstavljati dneva brez gibanja in sprehoda v naravo, tako da se običajno preda ustvarjalnemu delu takrat, ko mora zaradi slabšega vremena ostati v hiši. Zadnje leto je zaradi zdravstvenih težav na bolniški in ima več časa za ustvarjanje. Kot bančna uslužbenka se je dnevno vozila na delo v Koper, iz službe prihajala pozno in primanjkovalo je časa, da bi se lahko intenzivneje posvetila tej dejavnosti ter za večkratno obiskovanje delavnic in izobraževanje.

Da v tem času lahko ustvarja, nabavlja glino s pomočjo prijateljice Katje. Za delo nima ustreznih pripomočkov, ki so namenjeni za glajenje glin, zato si pomaga z odrabljenimi jedilnimi žlicami, noži in odsluženimi karticami. Luknje dela s svinčniki ali celo s pripomočki za čiščenje sadja ali temu podobnimi nadomestki. Izdelke nato dva tedna suši in jih, ko so suhi, pobarva ali poslika in nato se delo nadaljuje po ustaljenem postopku.

Smili se ji mama, ker ima polno hišo očetovih in še njenih stvaritev, tako da je že vse kar preveč natrpano. Vprašam jo tudi, če morda razmišlja o tem, da bi izdelke prodajala in odprla dopolnilno dejavnost. Sedaj o tem ne razmišlja, morda kdaj v prihodnosti. Trenutno jo to delo notranje bogati in

ne materialno, ker svoje izdelke prodarja.

Najin pogovor s Katjo je potekal dopisno preko računalnika, zaključila sem ga z vprašanjem, kaj je tista motivacija, ki jo pri ustvarjanju najbolj osrečuje. Zaupala mi, da je to zanjo najboljša terapija, ki jo pomirja in ob tem pozabi na vse tegobe življenja. Razveseli pa se, če ji izdelek, ki si ga je zamislila, tudi uspe. Prav tako Katjo poznamo tudi mi vaščani, skromno, vedno nasmejana, prijaznih besed in polno življenjske energije. Spoznali pa smo tudi njeno dodano vrednost, ljubezen do ustvarjanja z glino, kar želimo predstaviti na razstavi ob prvi dovoljeni prireditvi.

Mirjam Frankovič Franetič
Foto: Mirjam Frankovič Franetič

“PODOBE PRETEKLOSTI – MASKE”

V prostorih občine Divača smo 10. februarja 2020 odprli slikarsko-fotografsko razstavo z naslovom “Podobe preteklosti – maske”, avtorjev poustvarjalcev – učencev 4. a razreda Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne Divača, šolsko leto 2018/2019, fotografkinje Jožice Zafred ter avtorja grafik Stojana Zafreda, na podlagi katerih so učenci poustvarjali.

Zgodba se je začela v učilnici 4. a razreda v preteklem šolskem letu, ko so učenci pod mentorstvom fotografkinje Jožice Zafred spoznavali dela slikarja Stojana Zafreda ter fotografije Jožice Zafred. Osnovna tema, ki jih je vodila v poustvarjanje, je bila Zafredov ciklus grafik Maske – obrazi, ki je v celoti razstavljen v zgornjih prostorih občine Divača. Z opazovanjem slikarjevih del so pod mentorstvom Jožice Zafred spoznavali vrednost naravne in kulturne dediščine. Učenci so z barvnimi svinčniki na papir izrisovali svoja videnja. Nastajanje risb je potekalo po določenih pravilih, in sicer so učenci lahko uporabili samo papir in barvice, radiranje in senčenje z barvnim prahom ni bilo dovoljeno, pa tudi prisojavati niso smeli.

V današnjem času, ko vsi želimo na hitro priti do zelenega cilja, je Jožica učence pri ustvarjanju vodila z misljo, da si je za ustvarjanje treba vzeti čas, se poglobiti, razmišljati. Le tako lahko nastane nekaj dobrega. Temu so priča

tudi razstavljen dela in poustvarjalci so lahko upravičeno ponosni na svoje izdelke.

Umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Polona Škodič je med drugim v kritiki zapisala:

“Čar razstave je v njeni večplastni vsebini tako v vsaki posamezni risbi kot v celoti. Sporoča nam, kako so te pustne šeme “še iz tistih starih časov” videti v očeh mladih danes in kako doživljajo zgodbe naše etnološke zapuščine. Pomembno je, da bodo mlade generacije ustvarjalne in da bodo znale še naprej ohranjati vez preteklosti s

sedanjostjo. Občina Divača je s pričujočo razstavo bogatejša za svojevrstni, vsekakor izvorni kulturni prispevek, v katerem so se v zanimivo pripoved združile risbe v podobah včerajšnjega in današnjega dne.

Svoja videnja o nastanku del sta predstavili nekdanja razredničarka Lidija Uršič ter mentorica Jožica Zafred.

Kulturni program sta z glasbenim vložkom obogatila harmonikarja Valentina in Tadej Tominc.

Suzana Škrlj
Foto: Jožica Zafred

PET LET ZAVODA DOBRA POT

Na prvi pomladni dan smo pred petimi leti združili moči, voljo, znanje in ustanovili Zavod Dobra pot, zavod za kulturo in sonaravno delovanje. Zapisali smo, da bomo spodbujali sodelovanje za skupno dobro, uresničevali projekte s področja kulture in izobraževanja, da si bomo prizadevali za ohranjanje kulturne dediščine in naravnih vrednot in podpirali spoštljivo sobivanje človeka z naravo in ljudmi. Prvič smo se skupno z vsemi projekti predstavili na jamskem prazniku Belajtnega v Parku Škocjanske jame in od takrat sodelovali na 18 različnih občinskih prireditvah v občini Divača, Hrpelje-Kozina, Sežana in Komen. Za nami je več kot 100 delavnic, ki so jih izvedli prostovoljci zavoda v okviru projektov Pisani svet, Otip narave, Cvetoče police in Pokrajina prednikov. Na 11 pohodih smo v pokrajini raziskovali arheološko dediščino in spoznavali rastline do vrha Vremščice. V sodelovanju z lokalnimi društvi smo razširili pletarske večšine vse do Svetega na Krasu in Škocjanskega zataka v Koprju. Projekt Rast+ je poskrbel za izmenjavo izobilja iz narave na 9 semnjih, projekt Brezplačno pravno svetovaje pa je pomagal s pravnimi nasveti več kot 100 občanom. Delo z mladimi se je preko otroških ustvarjalno-gibalnih delavnic razširilo v sodelovanja z mnogimi izobraževalnimi ustanovami, mladi s podeželja so dobili priložnost sodelovanja na menarodnih delavnicah in usposabljanjih, že dve leti zapored pa se otroci in mladi lahko udeležujejo enotedenskih taborov SKULTivIRAJ SE projekta Leafy. Lani se nam je pridružil projekt Trajno skladno, o katerem boste izvedeli v nadaljevanju, letos pa projekt Nit, pri katerem boste na delavnicah spoznali celoten proces izdelave oblačila od semena do blaga in ga tudi izdelali. V projektu Pogovori o dediščini se predstavljajo vodje projektov in sodelavci zavoda, ki se poklicno ali ljubiteljsko ukvarjajo z ohranjanjem in oživljanjem kulturne dediščine. Intervjuje z njimi si lahko preberete na spletni strani zavoda.

Na osnovi dela nam je Ministrstvo za kulturo podelilo 2017 status delovanja v javnem interesu za področje kulture, kar pomeni za organizacijo priznanje, da s svojim delovanjem pomembno

prispeva k ohranjanju, ozaveščanju in širjenju znanja ter spretnosti na področju kulturne dediščine. Veliko dogodkov, veliko sodelovanj, veliko dobrega. Z radostjo, ponosom in hvaležnostjo se oziramo na prehojeno pot in vse bolj trdni ustvarjamo prihodnost za skupno dobro.

Izdelki pletarske delavnice. Foto: Jasmina Klopčič

Tabor SKULTivIRAJ SE. Foto: Sitka Tepeh

Arheološki pohod Tabor nad Povirjem. Foto: Sitka Tepeh

TRAJNO SKLADNO Z NARAVO

V lanskem letu smo z namenom širjenja zavedanja o pomenu sonaravnega delovanja zagnali projekt Trajno skladno, ki ponuja inovativne in praktične rešitve za ravnanje skladno z naravo. Na delavnicah smo se naučili, kako iz odsluženih stvari sami izdelamo lepe predmete. Iz starih zaves smo zašili vrečke za trajnostno nakupovanje, spoznali smo več tehnik ročne izdelave papirja iz starega papirja in naravnih dodatkov, steklenice smo spremenili v pisane vaze, na poletnih

otroških taborih SKULTivIRAJ SE pa smo se pomerili v poznavanju ločevanja odpadkov in skupaj iskali ideje, za delovanje, ki ima pozitiven vpliv na okolje. Naredili smo si tudi zabavo ŽUR NATUR, pri kateri nismo proizvedli niti enega odpadka.

POTROŠNIŠTVO – STRUP DANAŠNJE DRUŽBE

Hitrost, razvoj, praktičnost in udobje so vrednote današnje družbe, ki so nas oddaljile od narave in njenih zakonov. Stremimo k hitrim rešitvam in potešitvam, in trgovine nam jih ponujajo na vsakem koraku. Kot potrošniki vidimo le končne produkte na policah, ne zavedamo pa se, kakšna je njihova pot in celoten vpliv na okolje skozi procese pridobivanja surovin, pridelave, predelave, pakiranja in transporta ter z vsem tem onesnaževanja zemlje, vode, ozračja kot tudi segrevanja ozračja.

In to še ni vse. Kaj se zgodi z izdelkom ali embalažo, ko je ne potrebujemo več? Kje pristane in kakšen vpliv ima na okolje?

V povprečju vsak Slovenec letno proizvede pol tone komunalnih odpadkov. Od tega se jih predela okoli 30 %, ostalo pa konča na odlagališčih, v morjih in sežigalnicah, daleč stran od naših oči.

Tudi proces reciklaže ima velik ekološki odtis, saj se vrača nazaj v industrijo, kar pomeni dodatni transport, porabo energije, kemikalij, vode ter izpustov. Daleč najbolj problematična je plastična embalaža, ki se žal vsak dan vedno bolj kopiči. Pri njeni reciklaži se izgublja kakovost materiala in s tem možnost nadaljnje reciklaže. 20 % plastične embalaže se reciklira le delno, dodatnih 20 % pa sploh ne.

Vsa plastika, ki jo proizvedemo, pa na koncu vedno konča v naravi. Pri tem se nikoli ne razgradi, temveč z desetletji razpada na manjše in manjše koščke ter se z vodo in hrano vrača nazaj k nam.

REŠITVE DANES ZA JUTRI

Problematika je svetovne razsežnosti, a svet sestavljamo posamezniki in vsak posameznik lahko prispeva v spremembi. Tu je le nekaj namigov:

- kupujemo **manj in kvalitetno** ter se vzdržimo impulzivnih nakupov ob smešno nizkih cenah;
- **uporabimo trajnostne materiale in izdelke za večkratno uporabo**. Omislimo si svojo steklenico za pijačo, nakupujemo z vrečkami in posodicami za večkratno uporabo, plastične palčke za ušesa zamenjamo z lesenimi ali papirnatimi;
- **naredimo sami**, morda radi pečemo, pletemo, mizarimo;
- stvari **ponovno uporabimo** ali iz njih **naredimo nove** uporabne predmete;
- strgano oblačilo **zašijemo**, napravo **popravimo** ali zamenjamo rezervni del;
- kar potrebujemo le redkokdaj, **si izposodimo**;
- česar ne potrebujemo **podarimo, izmenjamo ali prodamo**;
- **kupujemo lokalno in ekološko pridelano** in tisto, kar je prišlo na police **s čim manj transporta**. S tem podpiramo našo lokalno skupnost, namesto izkoriščanja ljudi in narave na drugih koncih sveta;
- **zasadimo** svoj eko vrt.

Vabimo vas, da se nam pridružite na delavnicah Trajno skladno v mesecu juliju (15., 22. in 29. 7.) v Parku Škocjanske jame, kjer bomo ustvarjali skupaj z ostalimi projekti Zavoda

Dobra pot.

Za več informacij o dogodkih in aktivnostih nas spremljajte na www.facebook.com/DobraPot/ in na www.dobra-pot.si/, kjer se lahko naročite na e-novice ali nam pišete na info@dobra-pot.si.

Barbara Ciuha,

vodja projekta Trajno skladno

Foto: Iz starega novo, Barbara Ciuha

CERKEV IN DRŽAVNI GOZDOVI (ALI DENACIONALIZACIJA POST FESTUM)

V GLASNIKU občine Divača sem prebral prispevek, naslovljen "Cerkev in državni gozdovi", ki ga je objavil gospod Andrej Škapin. Uredništvo ga je uvrstilo v rubriko "Iz naših župnij". Izhajajoč iz vsebine prispevka sodim, da tako pisanje ni primerno za občinsko glasilo, v katerem predstavljamo ali pišemo o dogajanju v naši občini. Avtor očitajoč razlaga, kako cerkev v denacionalizacijskih zakonskih procedurah ni bila upravičena do vračila gozdov na Pokljuki, Triglavskem parku in Jelovici, vključujoč graščine, gradove, ribogojnico in celo blejski otok. Navkljub rzsodbi vrhovnega ustavnega sodišča, da denacionalizacijski

zakon velja tudi za slovensko cerkev in da je vračanje po drugi svetovno vojni odvzetih gozdov ZAKONITO. Piscu ne odrekam pravice do vključevanje v javno življenje s prispevki, ki jih je od nekdaj prepisal, vendar tema, o kateri piše, ne spada v občinsko glasilo, ker nima nobene vsebinske zveze z občinskimi župnijami v Divači, Senožečah in Vremah. Cerkev je predstavljena kot ustanova, ki izsiljuje državo z arogantnimi zakonitimi zahtevami po vračilu nekoč njej odvzetih nepremičnin. S takim pisanjem nagovarja javno mnenje k še večji verski nestrpnosti do katoličanov, ki živimo v občini Divača. Pisec prispevka "Cerkev in slo-

venski gozdovi" je izbral "pravi" trenutek za objavo, sovpada namreč s težko finančno situacijo z nastalim dolgom po gradbeni sanaciji cerkvenega zvonika v Divači. Duhovnik Slavko Obed je v oznanilih Župnijski žarki od 8. do 15. 3. 2020 objavil: "Obnova zvonika v Divači je stala 43.218,25 EUR. Na TRR ali osebno vas je nakazalo 173 v znesku 9.730 EUR. Izvajalcu smo še dolžni 9.729 EUR in 6.000 EUR posojila. Hvala za vaše darove. Vabljeni, da po svojih močeh darujete v ta namen. Ko bomo poravnali dolgove, se bomo lotili obnove zvonjenja." Medtem ko smo kot demokratična družba v Ljubljani omogočili izgra-

dnjo arhitekturno bogatega islamskega kulturnega centra, se v Divači soočamo s finančnimi težavami pri izplačilu obnovitvenih del na našem cerkvenem "turnu". Vem, da slovenski muslimani niso sami zbrali vsega denarja, sem pa prepričan, da niso skoparili z darovi. Kot tretja generacija bosanskih muslimanov niso izgubili stika z vero. Zakaj se ne bi zgledovali po njih? Tudi srbska pravoslavna cerkev se pripravlja na izgradnjo svoje cerkve nekje na obali.

V prispevku je navedena trditev, da so dejavnosti RKC na Slovenskem vedno manj verske narave. V zvezi s tako trditvijo pisec ni podal nobene konkretne obrazložitve. Morda je mislil na številne koncerte, ki jih prirejajo posvetni pevski zbori po naših cerkvah v božičnem času. Ali na revijo "Primorska poje" s pevskega koncerti z bogatimi sakralnimi programi? V Senožečah domači MePZ prireja v domači cerkvi pevske koncerte na samega božiča dan. Kaj pa video posnetek iz cerkve na Vrabcāh, v kateri senožeški cerkveni zbor odpoje Slavno molitev in pesnitev? Očitno je neopazno zgledno sodelovanje duhovnika s pevskim zborom. Tudi v divaški cerkvi ploskamo mladinskemu cerkvenemu

zboru, ki se s celovečernimi koncerti vsako leto predstavlja širši javnosti ob praznovanju godu Sv. Antona Puščavnika.

Divjaški župnik v oznanilih napoveduje obnovo zvonjenja. Ampak šele po tem, ko bomo izplačali dolgove. Kaže, da se to ne bo zgodilo tako kmalu. Ob poslušanju pesmi Večerni zvon različnih avtorjev (Slovenskega okteta, Stanka Vidmarja, Rusa Ivana Rebrova in drugih) bi se marsikomu orosilo oko ob nostalgичnem spominu na

starše, dom, družino, na ljubezen, na zvonove ... Recimo, koliko nam pove naslednja kitica:

*"Iz stolpa sem mi zvon doni,
ko vlega mrak se po vasi.
le doni zvon iz temnih lin,
in vzbujaj mi na dom spomin."*

Park Škocjanske jame je v mesecu marcu izdal zloženko z naslovom "Sakralna dediščina naših krajev". V njej nas nagovarja k pozitivnemu odnosu do vsega, kar je povezanega z vero, pa naj bodo to objekti, oprema, običaji ali ustno izročilo. Na začetku se me je dotaknila naslednja misel: "Sakralna dediščina je tista, ki je kakor koli povezana z vero, bogoslužjem in čaščenjem. Je najbolj razširjen primer umetnostne dediščine, ki priča o več stoletni kulturi kraja."

In ko smo v lanskem letu poslali med ljudi prošnjo za denarno podporo za obnovo zvonika, smo jo zaključili z mislijo: "Duhovniki prihajajo in odhajajo, cerkev s pripadajočimi objekti ostaja med nami. Njihova podoba odraža versko in kulturno raven ljudi, ki tam živimo".

Lucijan Dubrovič – Lučo

POMISLEKI OB ČLANKU ALJE MARGON GRAD V KAČIČAH?

Kot dober poznavalec rokopiesne pisave v gotici in nemškega jezika iztekajočega se starega in zgodnjega novega veka sem pred skoraj dvajsetimi leti pomagal gospe Kleliji Potokar pri iskanju in interpretaciji arhivskih dokumentov za Kačiče na Krasu. Ko sem v vašem občinskem glasilu opazil članek Alje Margonove o gradu v Kačičah, me je seveda zanimalo, o katerem gradu gre beseda in kaj novega njen prispevek prinaša. Žal me je članek razočaral in vprašal sem se, ali ne bi bilo tako za avtorico kakor za občinsko glasilo najpametneje, ko tega prispevka sploh ne bi objavili. Naj v kratkem razložim, zakaj tako mislim. Avtorica je kot članica društva "LIMES – arheologija prostora" v svojem prispevku o Kačičah hotela na tem konkretnem primeru prikazati predvsem pomen nove tehnike globinske poslikave zemljišča s tako imenovano

LIDAR metodo, ki je v času pisanja knjige o Kačičah gospe Potokarjeve še nismo poznali. Obenem pa želi avtorica odgovoriti tudi na vprašanje, "ali je v Kačičah kdaj stal grad", ne da bi vnaprej povedala, kje misli, da naj bi bil ta grad stal. Išče ga povsod, kjer misli, da bi bilo to mogoče, konča pa s priznanjem, da ga nikjer ni bilo mogoče najti, in sploh, da gradu, "kot si ga običajno predstavljamo", v Kačičah nikoli ni bilo.

A pojdemo po vrsti:

Metoda tridimenzionalnega laserskega skeniranja zemljišča, s katero lahko posežemo v njegovo globino, je posebej zanimiva za arheologe in Kačiče z dvema "domnevnima gradiščema" in "gradom", ki ga omenja ustno izročilo, ponujajo lepo priložnost za to.

Avtorica je očitno želela biti univerzalna. Začenja z arheološkimi najdbami v jami Jazbina. Dotakne se vseh poiz-

kusov opredelitve arheoloških ostankov, pove, da je gradišče pri cerkvi sv. Marije in gradišče na Turnu nad vasjo omenjal že Simon Rutar, a hkrati opozarja, da "tega na žalost ni podrobneje utemeljil". Navaja še nekaj arheoloških podrobnosti in nadaljuje z opisom, "kako je do tedaj popolnoma nepomembno naselje postalo pomembno", ko so namreč Kačiče ob prehodu iz srednjega v novi vek doživele "svoj kratkotrajni 'zvezdniški' trenutek". Zaustavi se pri cerkvi sv. Marije, kjer je bilo križišče pomembnih trgovskih poti, ter pove, da tamkajšnja "sodobna obnovitvena dela niso razkrila nobenih novih elementov" in da tudi med urejanjem pokopališča in gradnjo mrliške vežice "ni prišlo do nobenih novih odkritij". Doda le, da so "nedavne geofizikalne raziskave razkrile določene anomalije pod tlakom cerkve, ki bi lahko namigovale na

prisotnost ostankov starejših zidov", a s tem si žal ne moremo kaj dosti pomagati. Nato se osredotoči na mitnico, ki je zrasla na tamkajšnjem križišču trgovskih poti na začetku 14. stoletja, in omeni trgovinsko vojno med Benetkami in Trstom, ko naj bi Benečani med zasedbo leta 1463 zgradili utrdbo (tako imenovano bastito) za nadzor nad prometom. Kot zadnjo zanimivo omembo Kačič navaja geografa in kartografa Pietra Coppo, ki je med opisovanjem toka reke Timav leta 1540 večkrat omenil "kačiški grad". Dobrih 20 let pozneje pa se Kačiče pojavijo na zemljevidu Wolfganga Laziusa. Glede na to, da so na tem zemljevidu "označena izključno mesta in gradovi" in da so bile takrat Kačiče le "skromna vasica", zaključuje, da je gotovo "na tem območju stala neka omemba vredna utrdba". S tem zemljevidom se po njenem "zvezdniško" obdobje Kačič tudi nekako zaključijo". Dejansko najdemo Kačiče na zemljevidih tudi še leta 1569, 1589 in 1593 (Mercator), 1649 (Merian) in 1752 (Homann) ter na vojaškem zemljevidu iz začetka

19. stoletja. Njegov posnetek je poleg satelitskega in LIDAR posnetka Kačič tudi objavljen v prispevku. Sledijo rezultati, ki so očitno razočarali že avtorico raziskav samo. Kljub temu skuša odgovoriti najprej na vprašanje, "kaj je videl Simon Rutar." Njen odgovor je naslednji: "Arheoloških najdb, ki bi nakazovale na stalno prazgodovinsko poselitev Kačič, ni, in tudi LIDAR posnetki ne razkrivajo ostankov značilnih obrambnih okopov. Čisto možno je, da je Rutar na Sv. Mariji naletel na ostanke beneške bastite", kar bi kakšen "amaterski arheolog ... lahko zamenjal z manjšim gradiščem." Potem pa dodaja: "Zgleda, da je pred sedanjo cerkvijo tam stala že neka druga zgradba, najverjetneje še starejša cerkev", kraj bi bil tudi "najbolj verjeten kandidat za lokacijo beneške bastite," mogoče je "tam stalo tudi prazgodovinsko gradišče, vendar pa o tem ni dokazov." Kar zadeva Turn, avtorica ugotavlja: "Na Turnu je skoraj gotovo nekoč nekaj stalo."(!) Potem navaja kastelologa Igorja Sapača z njegovo domnevo, "da je nekoč v Kačičah stal stolpast dvor,

ki je bil v funkciji nadzora mitnice", a dodaja, "povsem možno pa je, da je tam stalo tudi kaj starejšega".(!) Kaj si s tem predstavlja, ne pove. – In kje je stala mitnica? Menda nekje na območju vasi, "najverjetnejša lokacija bi bila v neposredni bližini križišča pod cerkvijo". – Končno pa še vprašanje: "Ali je v Kačičah kdaj stal grad?" In odgovor: "Ne, vsaj ne GRAD, kot si ga običajno predstavljamo."(!) Če se ozremo na te rezultate, moramo zaključiti, da so skromni, komaj omembe vredni. Zanesljivo pa bi bila v zvezi s to raziskavo vredna omemba 310 strani obsegajoča knjige *Kačiče na Krasu* avtorice Klelije Potokar iz leta 2005. Knjiga, ki brez LIDAR posnetkov obširno in strokovno obravnava vsa v prispevku zastavljena vprašanja, za vse podatke navaja vire in si ne privoščiti nobenih "špekulacij". Predvsem pa je pisana z veliko ljubeznijo do domače vasi, kar ji daje nadčasovno vrednost.

mag. France Baraga

ŠPORT GLASNIK

KARATE KLUB BUSHI

V nedeljo, 9. 2. 2020, se je kar 182 tekmovalcev in 27 ekip pomerilo na državnem prvenstvu JKA Slovenije, ki je tokrat potekalo v Celju. Pred pričetkom tekmovanja so nagrade podelili najboljšim posameznikom in klubom v preteklem letu. Naša članica Nika Frank je prejela pokal za 2. mesto v skupnem seštevku med članicami, KK Bushi pa pokal za skupno 3. mesto v pokalnem seštevku. Naši tekmovalci pa so tudi na DP dosegli lepe rezultate: V kategoriji KATA:

1. mesto: Tea Božič, Staš Korva (mladinci), Nika Frank, Darko Skok in Sandi Grk
2. mesto: Lea Gluvak, Pia Miklavec, Staš Korva (člani), Silvija Temkova
3. mesto: Tom Miklavec, Lara Ferjančič, Aleksej Skok

V kategoriji kumite:

2. mesto: Nikolina Devič, Tea Božič
3. mesto: Pia Miklavec, Klemen Moderc, Nika Frank, Lea Gluvak

Čestitke tudi našim najmlajšim člani-

cam v kategoriji ekipne kate (Lilu Grk, Tea Božič in Pia Miklavec) za osvojeno 1. mesto ter moški ekipi (Darko Skok, Goran Dežjot in Sandi Grk) za 3. mesto. Čestitke vsem nastopajočim, ki so se prav tako odlično borili.

Posebno pohvalo in čestitke pa si tokrat zasluži naša članica LARA FERJANČIČ, ki je na slavnostni prireditvi Športnik Krasa in Brkinov, ki je potekala v Štanjelu 10. 2. 2020 prejela priznanje za športne dosežke v preteklem letu. Lara poleg karateja, v katerem že leta konstantno dosega lepe uspehe, trenira tudi nogomet. Za ekipo ND Primorje iz Ajdovščine igra s selekcijo DU17, z ekipo NK Jadran Železničar pa za selekcijo U15. Poleg tega tudi redno trenira v Ljubljani s slovensko dekliško reprezentanco U17, v lanskem letu pa je s šolsko nogometno ekipo osvojila 3. mesto na državnem tekmovanju ter bila ob zaključku šolanja na OŠ Dr. Bogomirja Magajne Divača imeno-

vana za Športnico šole.

Lari in vsem ostalim našim članom želimo obilo tekmovalnih uspehov tudi v prihodnje. OSS!

Vesna Ferjančič

Foto: Vesna Ferjančič

ZEMLJIŠČA V ZARAŠČANJU NA PREGLEDOVALNIKU PODATKOV O GOZDOVIH ZGS

Zavod za gozdove Slovenije je skladno s 11. členom Zakona o gozdovih ob izdelavi GGN GGE dolžan pisno obvestiti lokalno skupnost in lastnike vseh zemljišč v zaraščanju, ki se v kmetijske namene ne uporabljajo že vsaj 10 let, da se bodo zemljišča, ki bodo še naprej prepuščena zaraščanju, ob izdelavi naslednjega GGN določila kot gozd oziroma kot drugo gozdno zemljišče. To informacijo v grafični obliki smo pripravili za vse načrte GGE s prvim letom veljavnosti od leta 2010 do 2019.

Pregledovalnik je dosegljiv na spletnem naslovu <https://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik>. Spletni pregledovalnik omogoča vpogled v podatke o gozdovih brez namestitve dodatne programske opreme, potrebujemo samo spletni brskalnik (Firefox, Chrome, Edge ...) in internetno povezavo.

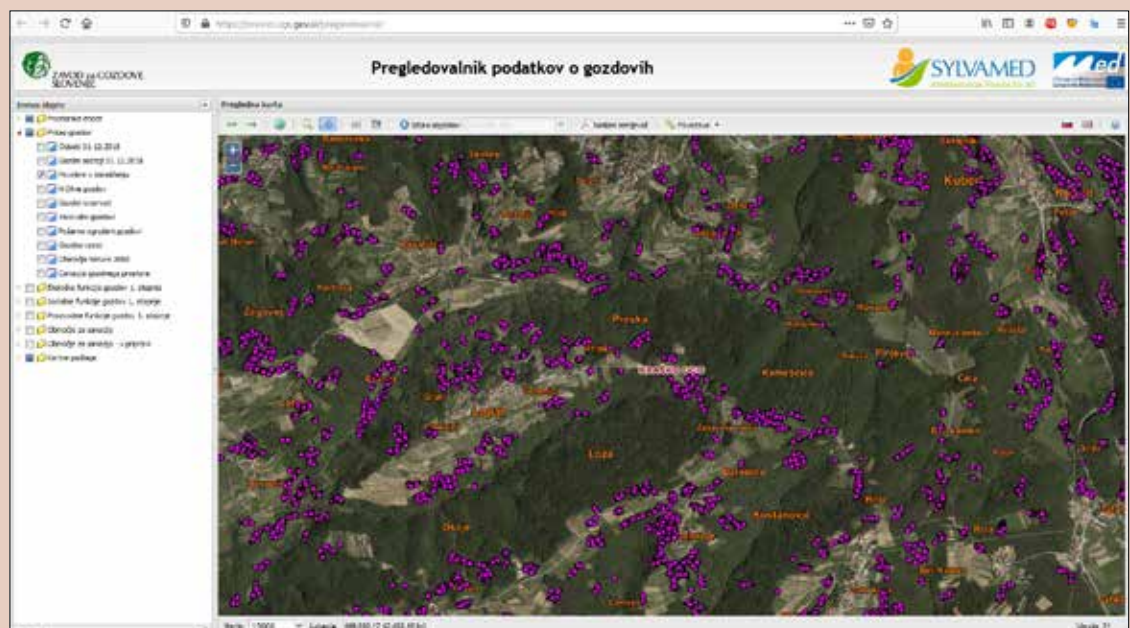
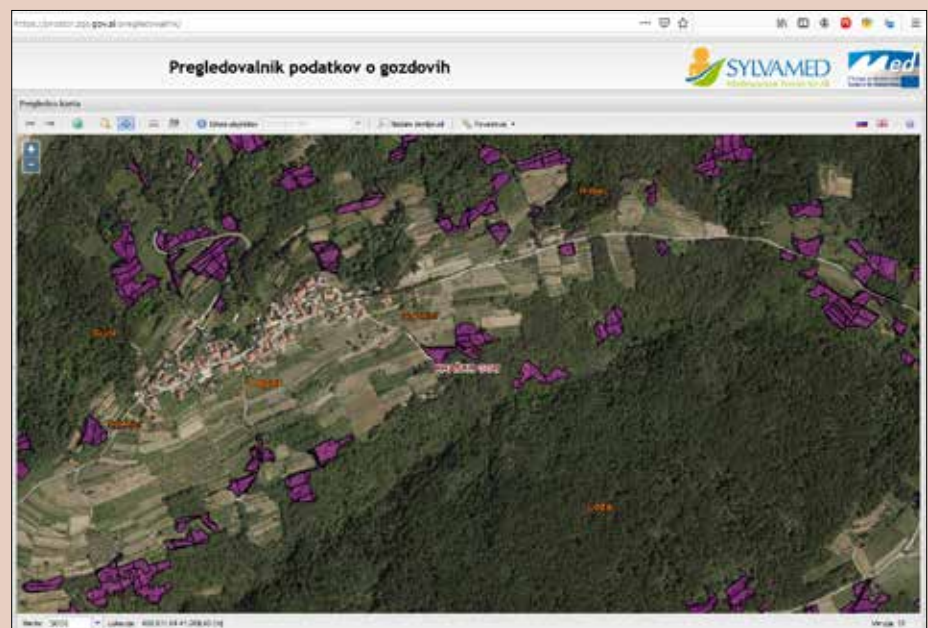
Spletni pregledovalnik je namenjen strokovnjakom ZGS ter najširši javnosti, lastnikom in upravljavcem gozdov. Zasnovan je kot grafični pregledovalnik podatkov, kjer uporabnik interaktivno izbira območje, ki ga zanima. Poleg sloja zemljišča v zaraščanju omogoča vpogled v različne sloje, kot je prikazano na sliki. Prav tako pa lahko podatke iščemo po različnih prostorskih enotah. Lastnikom gozdov je v veliko pomoč iskanje po katastrskih občinah in po parcelnih številkah. Zanimive podatke bodo za svoje delo našli tudi naravovarstveniki.

Zavod za gozdove Slovenije operira z veliko bazo podatkov o slovenskih gozdovih, ki jo uporabljajo naši revirni gozdarji, primerna pa je tudi za vse lastnike gozdov. Pregledovalnik omogoča dostop do gozdnogospodarskih načrtov in do podatkov o posameznih odsekih in gozdnih sestojih. V pregledovalniku je mogoče izvedeti številne podatke, ki so v pomoč lastnikom goz-

dov, kot so tarife, povprečne spravilne razdalje, odprtost, razvojna faza gozda, delež listavcev in iglavcev, sestava sestojev, lesna zaloga itd. Poseben poudarek je namenjen funkcijam gozdov in razdelitvi gozdnega prostora.

**Zavod za gozdove Slovenije,
OE Sežana**

Foto: arhiv ZGS

PINIJEV SPREVODNI PRELEC

Ne dotikajte se dlakavih gosenic in njihovih zapredkov!

Gosenice pinijevega sprevodnega prelca v procesiji. Foto: François-Xavier Saintonge, Forest Health Department, Bugwood.org.

UVOD

V eni izmed lanskih številčk občinskega glasila smo pisali o namnožitvi hrastovega sprevodnega prelca. Tekom letošnje jeseni in zime pa v primorskih gozdovih opazamo tudi precejšnje povečanje številčnosti njegovega ožjega sorodnika – pinijevega sprevodnega prelca (*Thaumetopoea pityocampa*).

Njegova gosenica poleg škode na drevesih povzroča neprijetne in včasih nevarne alergene reakcije pri ljudeh in živalih. Do alergij običajno prihaja spomladi, zlasti med marcem in junijem, zaradi neposrednega kontakta z gosenico ali njenim gnezdnom ali posrednega stika z v zraku razpršenimi toksičnimi dlačicami. Reakcija se prične v 1 do 12 ur po kontaktu in se kaže z intenzivnim in neprekinjenim srbenjem.

Kljub dolgoletni prisotnosti v našem okolju so prelci pogosto podcenjena nevarnost obiskovalcem gozdov.

RAZŠIRJENOST

Prav gotovo ste že opazili bele svilene zapredke na koncih borovih vej. To so gnezda, ki jih spredejo gosenice molja borovega prelca. Ta toploljubna vrsta nočnega metulja je doma v mediteranskih deželah, pri nas se nahaja na robu svojega areala, saj zelo težko prenaša nizke zimske temperature.

V Sloveniji smo ga prvič opazili leta 1904 v Komnu in njegovi okolici. Tja se je razširil iz Furlanije, kjer je bil zabeležen šest let pred tem. Leta 1906 je bil pri nas že tako razširjen, da so ga začeli zatirati, saj je v mladih borovih nasadih povzročal veliko škode. Posebej izrazite namnožitve so

Mlado gnezdo pinijevega sprevodnega prelca. Foto: Matej Kravanja.

bile zabeležene med letoma 1944 in 1950. Tako je na primer leta 1949 na slabih 260 ha borovega gozda znašla stopnja objedenosti iglic od 25 do 100 %. Naslednje leto, l. 1950, so zato v kraški regiji množično zatirali gosenice z odstranjevanjem zapredkov ter celo z uporabo insekticidov. Z letalom so prepršili več kot 1.500 ha nasadov črnega bora s Pantakanom E-16,5.

Danes v Sloveniji vrste načrtno ne zatiramo več, ker se je njena gostota ustalila znotraj sprejemljivih meja. Geografsko je prisoten v zahodnem delu Slovenije, v regijah Istre, Krasa in Severne Primorske. Z z višanjem povprečnih letnih temperatur pa se je v zadnjih letih začel pojavljati na višjih nadmorskih višinah. Razširil se je na območje severno od Tolmina, okoli Loga pod Mangartom, Bohinjske Bistrice pa tudi na novih lokacijah v južni Sloveniji okoli Ilirske Bistrice.

ŽIVLJENJSKI KROG

Metuljčki molja letajo v mraku in ponoči, od začetka julija do konca avgusta. Posamezen metulj živi le 2 do 6 dni in se ne prehranjuje. Samice po parjenju odložijo na borove iglice okrog 200 zelenkastih jajčec, na vrhu vej in v zunanem, zavetrnem delu kroš-

Odrasel metulj samec pinijevega sprevodnega prelca (<http://www.naturelezaparatodos.es>).

nje. Skupek zakrijejo in prelepijo s srebrnimi krilnimi luskicami.

Po mesecu dni se iz jajčec izležejo gosenice in že takoj pričnejo z gradnjo gnezda. Trden zapredek je na začetku majhen in se povečuje z rastjo gosenic. Na njegovem dnu lahko opazimo veliko iztrebkov, ki jih gosenice izločijo čez dan – v času mirovanja. V zavetju noči pa se v procesiji (sprevodu, koloni) odpravijo na obžiranje iglic.

Vse gosenice sledijo eni niti, ki jo izloča vodilna gosenica, zato si sledijo v procesiji ena za drugo. Svileni nit izločijo tudi na poti do hranjenja in se po njej spet vrnejo v gnezdo, zato so napadene veje prepletene s posameznimi svilenimi nitmi. Najprej obžrejo iglice na veji z zapredkom, kasneje napadejo sosednje veje in pri manjših drevesih cele krošnje. Če hrane zmanjka na prvem drevesu, se preselijo na drugo in si tam zgradijo nov zapredek. Na posameznem drevesu lahko zgradijo tudi do 30 gnezd. Napadene veje so lahko popolnoma gole ali pa na njih ostanejo posamezni štrclji obzrtih iglic, ki se kasneje posušijo. Zatem se posušijo cele veje in ob močnem napadu tudi drevo. Poškodovana drevesa ali veje si le izjemoma opomorejo, napad pa pomeni zmanjšanje prirastka in povečano občutljivost drevoja na sekundarne škodljive organizme.

Gosenice zimo preživijo v zapredkih na drevesu. Že kmalu po otoplitvi, lahko tudi v toplih zimskih obdobjih, se ponovno aktivirajo in še en mesec žrejo v krošnjah dreves. Spomladi, navadno v marcu in aprilu, se v procesiji spustijo na tla in iščejo mesto za zabu-

bljenje. V tem obdobju pridemo ljudje najpogosteje v stik z njimi in so nam najnevarnejše. Gosenice se zakopljejo v vrhnjem sloju tal, spredejo svetlorjav kokon in se v njem zabubijo. V primeru neugodnih vremenskih razmer lahko v tleh ostanejo zabubljene do 7 let. Razvojni krog se zaključi, ko se po približno enem mesecu iz bub izležejo odrasli osebkovi – metuljčki moljev.

ŠKODLJIVI VPLIVI NA ZDRAVJE LJUDI IN ŽIVALI

Gosenice so na hrbtni strani črno sive z rdečo proggo, po trebuhu pa so rume-ne. Telo gosenic je pokrito s številnimi strupenimi ožigalnimi dlačicami, ki so obrambni mehanizem pred napadalci (npr. pticami in malimi glodavci).

Drobne in lomljive dlačice ob stiku s kožo in sluznico, tako pri ljudeh kot pri živalih, povzročajo vnetja s srbečico, vnetja kože, vnetje očesnih veznic in vnetje žrela. Dermatitis se kaže večinoma kot rdečkast buncičast izpuščaj, mehurčkast izpuščaj ali kot draženje kože. Čeprav redko, stik z dlačicami povzroča tudi težave z dihanjem in astmo ter v izjemnih primerih anafilaktični šok. Ekstremne reakcije se pojavljajo pri nizkem deležu izpostavljenih ljudi, ki so bolj občutljivi, vendar lahko ob ponavljajoči izpostavljenosti občutljivost zelo hitro naraste tudi pri odpornejših osebah. Najbolj občutljiva populacija so otroci in starejši ljudje. Pri hujših oblikah goseničnega dermatitisa in pri težavah z dihanjem je treba poiskati zdravniško pomoč, pri tem pa je treba zdravnika opozoriti na kontakt z gosenicami.

Tudi pri živalih (predvsem psih, pa tudi konjih, govedu in divjih živalih) lahko neposreden stik s strupenimi dlačicami gosenic, bodisi pri zaužitju ali vdihu, povzroči močno otekanje ter vnetje sluznice ustne votline in jezika, pretirano slinjenje in oteženo dihanje. Ko pride pes v stik s strupenimi dlačicami, lahko brez veterinarske pomoči zaradi zadušitve tudi umre. Dlačice, ki pridejo v ustno votlino, povzročijo postopno odmiranje tkiva, kužkom lahko zaradi tega odmre del jezika. Pri tem ni nujno, da pes polize živo gosenico, v stik z dlačicami lahko pride na živali ali na tleh.

PRVA POMOČ

Nacionalni inštitut za javno zdravje priporoča pri stiku z dlačicami gosenic prelecev naslednje ukrepe:

- oblačila, na katerih predvidevamo, da so dlačice gosenic, najprej presesamo s sesalnikom in jih nato previdno slečemo, da čim manj dlačic pride v stik s kožo; oblačila nato operemo ločeno od ostalega perila;
- prizadeto kožo na srbečih mestih prelepimo in odlepimo s samolepilnim trakom, da odstranimo dlačice;
- nato kožo speremo z milom in vodo, razdraženo kožo posušimo brez dotikanja (na zraku ali s sušilnikom za lase s hladnim zrakom);
- srbeče mesto hladimo z ledom, po potrebi obiščemo zdravnika (pri pregledu zdravnika obvestimo o stiku z gosenicami).

UKREPI ZA ZATIRANJE

V gozdnem prostoru se pinijevega sprevodnega preleca zaradi varovanja gozda ne zatira več, ker praviloma na odraslem drevju ne povzročajo obsežnih škod. Zaradi tveganja za zdravje ljudi in živali pa je zatiranje smiselno predvsem v okolici prebivališč ter na drugih območjih s stalno prisotnostjo ljudi in domačih živali. Zaradi vrste negativnih posledic, ki jih povzročajo stiki z gosenicami in njihovimi ostan-ki, veljajo naslednja priporočila:

- izogibajmo se s prelci napadenih dreves;
- v vetrovnem vremenu se ne držujemo v bližini močno napadenih gozdov;
- ne dotikajmo se gosenic ali njihovih zapredkov ter o tem poučimo tudi otroke;
- pse in druge hišne živali izurimo ali jih pridržimo, da preprečimo stik z gnezdi ali gosenicami;
- za izvedbo zatiralnih del je praviloma odgovoren lastnik zemljišča, zato moramo odstranjevanje zapredkov prelecev na površinah, katerih smo lastniki, zagotoviti sami, izvede pa naj ga le za to usposobljen izvajalec.

Več priporočil in koristnih informacij o goseničnem dermatitisu, ki ga povzročata Hrastov in pinijev sprevodni prelec, je na voljo na spletnih straneh Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ): <http://www.nijz.si> ter Gozdarskega inštituta Slovenije: <http://www.zdravgozd.si>

Matej Kravanja,

Zavod za gozdove Slovenije,

Območna enota Sežana

VIRI:

Zavrtanik Z., Košiček B. 2016. Pinijev sprevodni prelec, *Thaumetopoea pityocampa* (Denis & Schiffermüller, 1775). Novice iz varstva gozdov 9: 20–21.

Kafol A. 1951. Iz zgodovine pinijevega sprevodnega preleca pri nas. Gozdarski vestnik, 9: 243–246.

<https://www.doctorpino.es/skin-reactions-exposure-pine-processionary-caterpillar-thaumetopoea-pityocampa/>

<https://www.zdravgozd.si/prirocnik/zapis.aspx?idso=578>

http://www.fito-info.si/OrgCirs/OpisiSkod/vsi/tha_pity.htm

<https://www.forestryimages.org/>

<http://www.naturaleza.para.todos.es/2015/05/18/procesionaria-del-pino/>

Gosenični dermatitis (<https://www.doctorpino.es>).

ZELENE STREHE – ZASADIMO DRAGOCEN KOŠČEK NARAVE NA STREHI

Slovenski čebelarji z vso skrbnostjo in vestnostjo opravljamo čebelarstvo dejavnost, v prvi vrsti pa so naša skrb čebele. Zavedamo se, za kako ranljiva bitja gre in kako so čebele pomemben del narave za našo prihodnost. Vsak posameznik lahko pomaga čebelarstvu s sajenjem medovitih rastlin. Medovite rastline bodo privabile čebele in ostale opraševalce, mi pa bomo uživali ob pogledu na pridne čebele in se ob vsaki kapljici zaužitega medu spomnili, kako dragoceno je njihovo delo. Bodimo hvaležni za hrano, saj je kar 2/3 svetovne hrane neposredno ali posredno odvisne od opraševanja čebel in ostalih opraševalcev. Vsak lahko na svoj način poskrbi, da bodo naše čebele imele dovolj hrane.

Kaj lahko še naredimo za čebele? Ste že slišali za zelene strehe?

Prednosti zelenih streh so poznali že naši predniki, ki so znali s pridom izkoriščati naravne danosti. Danes, ko se vse bolj nagibamo k usmeritvam, ki so skladne z idejami varovanja okolja, pa smo priča ponovnemu prepovedu. Zelene strehe v tujini niso nobena redkost in so sestavni del vsakdanje prakse. Pri nas pa e v zadnjem času zaznati večje zanimanje prav zaradi številnih prednosti, ki jih prinašajo. Že samo dejstvo, da naravi povrnemo nekaj, kar smo ji vzeli, je neprecenljivo. Zavedati se moramo, da zelene strehe privabljajo tudi čebele in ostale opraševalce, ki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti in tudi za obstoj človeštva.

Še druge prednosti zelenih streh:

- *izboljšujejo kakovost zraka, so zelo učinkovite pri zmanjšanju temperatur zraka v urbanih središčih v poletnih mesecih,*
- *temperatura na površini klasične strehe je bistveno višja od temperature na zeleni strehi,*
- *imajo neverjetno sposobnost zadrževanja vode ob večjih nalivih,*
- *podaljšajo življenjsko dobo strehe, ker jo ščitijo pred vremenskimi vplivi,*
- *rastline na strehi vežejo nase škodljive snovi iz zraka,*
- *lep, naravni videz in dobro počutje ljudi ter živali.*

Tako so npr. na Nizozemskem v mestu Utrecht na več sto strehah avtobusnih postaj posadili medovite rastline. S tem so izkoristili prednost zelenih površin in na izviren način povečali površine, na katerih lahko čebele nabirajo medicino.

Vir: svetovni splet.

Na Japonskem je znamenita stavba Acros Fukuoka že od 1995, ki jo prekriva kar 35.000 rastlin iz 76 vrst. Strehe in terase, ki zbirajo deževnico, omogočajo življenjski prostor pticam in žuželkam. V kompleksu, ki leži v centru mesta in je v celoti grajen okolju prijazno, so kulturni, mednarodni in informacijski prostori, trgovine, galerije, muzej, koncertna dvorana ter odprti prostori za rekreacijo.

Vir: svetovni splet.

Slovenski čebelnjak z zeleno streho. Vir: arhiv ČZS.

Tudi na centru Čebelarke Slovenije se lahko pohvalimo s pravkar postavljenimi zelenimi strehami (marec 2020), saj se zavedamo številnih prednosti, ki jih nudi zelena površina, predvsem pa želimo čebelarstvu in ostalim opraševalcem zagotoviti dodatno prehrano.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
vodja projekta
Foto: Nataša K. Štrukelj

ZADEVA: NATEČAJ POSLIKAVE PANJSKIH KONČIČ

Pozdravljeni, izbruh koronavirusa in posledično zaprtje šol je vplival tudi na normalno izvajanje učnega programa ter na izvedbo ostalih dogodkov in javnega druženja. Na Čebelarski zvezi Slovenije smo se zato odločili, da razpišemo natečaj z naslovom Panjske končnice riše vsa Slovenija. S tem želimo vsem, ki so trenutno doma, omogočiti, da spoznajo našo kulturno dediščino, kar risanje panjskih končnic zagotovo je. Preko tega boste spoznavali tudi pomen čebel, čebeljih pridelkov, oprasha in pridelave hrane v domačem okolju.

NATEČAJ: PANJSKE KONČNICE RIŠE VSA SLOVENIJA:

Čebelarska zveza Slovenije razpisuje natečaj poslikave panjskih končnic za vse prebivalce Slovenije, da skupaj z risanjem lažje premagamo ukrepe, ki so sprejeti zaradi preprečevanja širjenja koronavirusa. Priporočljivo je, da so panjske končnice narisane

na leseni deščici dimenzije 28 x 13 x 1,5 cm, če pa to ni mogoče, se jih lahko ustvari tudi na drugih materialih, a naj bodo izdelki enakih dimenzij. Poleg vseh tradicionalnih motivov, ki so upodobljeni na klasičnih panjskih končnicah, je priporočljivo, da se narišejo motivi, povezani s pridelavo hrane v domačem okolju ter s pomenom čebel pri tem. Prijave s fotografijami izdelkov, kjer je vidno tudi ime in starost avtorja, bomo zbirali v komentarjih objave na naši facebook strani (www.facebook.com/CebelarskaZvezaSlovenije/), lahko pa jih pošljete tudi na e-naslov:

simon.golob@czs.si. Z izdelki se deluje v dveh kategorijah glede na

starost avtorja: kategorija pod 15 let in nad 15 let.

Prijave sprejemamo najkasneje do 10. maja 2020, najboljše in najbolj izvirne panjske končnice bodo tudi nagrajene.

Če se vam je pojavilo še kakšno vprašanje ali težava, nas lahko kontaktirate na zgornji e-naslov ali na telefonsko številko 030 604 015.

S čebelarskimi pozdravi Naj medi!
Čebelarska zveza Slovenije

Za podporo natečaju in inspiracijo vsem ostalim avtorjem, je prvi dve panjski končnici že poslikal tudi podpredsednik ČZS g. Marko Alauf.

Priporočljivo je, da poslikane panjske končnice poklonite čebelarju, pri katerem kupujete čebelje pridelke, najbližjemu čebelarju ali drugemu pridelovalcu hrane in se s tem njemu in čebelam simbolično zahvalite za lokalno pridelano hrano, ki je na naših mizah.

Panjska končnica s klasičnim motivom.

Panjska končnica z bolj modernim motivom in stilom.

MlinKO, Koritnik Franko, s. p.
Dolenja vas 49, 6224 Senožeče,
Tel.: 041/ 753 164

Dolgoletna tradicija Mlinarstva MlinKO v Dolenji vasi se nadaljuje. Mletje moke sedme generacije zapovrstjo dokazuje bogato družinsko in mlinarsko dejavnost, ki prisega na kakovost.

SPOŠTOVANI!

V ponedeljek, 4. 5. 2020, začnemo z **DOSTAVO** moke.

NAROČILA sprejemamo dan prej z SMS sporočilom na številko **041/753-164** ali s klicem na isto mobilno številko. Dostava bo v popoldanskem času po predhodnem dogovoru. Zazelena je tedenska minimalna količina 10 kg. Naročilo po sms-u naj vsebuje naslednje podatke: ime in priimek naročnika, naslov dostave, zelena količina in vrsta moka.

Vse naše zveste kupce obveščamo, da naš mlin deluje nemoteno, prišlo pa je do nekaj sprememb in priporočil glede prejema moka. Prejem bo potekal na prostem in brez kontaktov z upoštevanjo razdaljo 1,5 metra. Enako velja pri dostavi na naslov naročnika.

Še vedno ponujamo pšenično moko tip 400, tip 500, tip 1600, ostro moko, polnozrnat moko, pšenični zdrob, krušne drobtine, pšenične otrobe ter pirino belo in pirino polnozrnat moko. Vsa moka in pira sta slovenskega porekla.

URNIK OSEBNEGA PREVZEMA

sreda, četrtek, petek, sobota:

9.00–12.00 h, torek: 9.00–17.00 h

PONEDELJEK ZAPRTO

Veselimo se nadaljnega sodelovanja z vami!

**ZARADI VAŠE IN NAŠE VARNOSTI
 SPREJEMAMO SAMO PLAČILA Z GOTOVINO.
 PROSIMO, DA PRIPRAVITE TOČEN ZNESEK.**

POSKOKCU NI DOLGČAS!

Oh, ti korona. Tudi našemu poSKOKcu si malo svet na glavo obrnila. A nič zato, naš navihani poSKOkec se ne vda kar tako. Kljub temu da je začasno zaprl svoja vrata, ostaja v stiku z otroki in starši. Z rednimi objavami na spletnih orodjih in socialnih omrežij opominja in spodbuja celo družino k gibanju in ustvarjanju. Daje različne gibalne izzive, ideje, nasvete za zdravje in kreacije, da bi karseda popestril preživljanje prostega časa. Med vsemi idejami in igrami pa ni šlo brez poSKOKčevih iger: poSKOkec ne jezi se, tri v vrsto, pobarvanke ... Otroci so se lahko preizkusili v štetju, sudokuju, risanju ...

PoSKOkec komaj čaka, da se skupaj z otroki razmiga na poSKOKčevih programih in da telovadnice spet napolni otroški smeh. Do takrat pa se beremo in gibamo na FB profilu Športno društvo poSKOkec in na Instagram profilu @sportno_drustvo_poskokec. PoSKOKčev pozdrav!

Anna Jedrejčič
 Slika: ŠD poSKOkec

BALKAN BOYS TUDI V ČASU KARANTENE NE POČIVAJO

V času karantene člani zasedbe **Balkan Boys** še bolj cenijo trenutke na odru, ko lahko svojo glasbo in energijo delijo z oboževalci. V letošnje leto so vstopili z visokimi cilji, ki so zaradi trenutnih razmer žal odloženi. Kljub temu se Balkan Boys niso ustavili.

Frontman **Rok Nemanič Nemo** pravi, da je treba ta čas izkoristiti za kreativno, ustvarjanje, nove načrte, novo glasbo. Nemo o članih zasedbe pravi, da so v desetih letih delovanja postali prava družina, zato so se kar malce težko

navadili na karanteno. Čeprav je njihovo druženje precej okrnjeno, se redno poslužujejo nove tehnologije, ki jim omogoča, da se vidijo vsaj preko telefona.

Balkan Boys svojo muzikalnost in energijo običajno sprostitjo na odrih, ker pa to trenutno ni mogoče, so se znašli malo drugače. Njihov zadnji album z naslovom **Welcome to the Gipsyland** poudarja povezovalno moč glasbe, fantje pa so trdno prepričani, da se lahko še po-

sebej v takšnih časih zanesemo na to, da nas bo glasba povezala in navdala z optimizmom. Balkan Boys so poslušalce razveselili z nedeljskim karantenskim koncertom na omrežju Facebook, kjer so v živo odigrali nekaj pesmi z novega albuma. Člani zasedbe nestržno pričakujejo prvi koncert, ko bodo po dolgem času ponovno stali na odru in z oboževalci preživeli odlično večer, prežet s pozitivno energijo.

Balkan Boys
Foto: Balkan Boys

POROČILO O ZDRAVSTVENI USTREZNOSTI PITNE VODE ZA LETO 2019

OBČINA DIVAČA – UPRAVLJALEC KRAŠKI VODOVOD SEŽANA, d. o. o.

Javno podjetje Kraški vodovod Sežana, d. o. o., izvaja gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo na območju občin Sežana, Divača, Hrpelje Kozina, Komen in delu občine Miren-Kostanjevica. S pitno vodo iz brestoviškega vodovoda, nanoškega vodovoda in petih lokalnih vodovodov (Barka, Branica, Štjak, Hotična in Mahničiči) se oskrbuje približno 21.000 uporabnikov. Na območju občine Divača se izvaja javna oskrba s pitno vodo iz brestoviškega vodovoda, nanoškega vodovoda ter iz lokalnega vodovoda Barka.

Za zagotavljanje ustreznosti pitne vode se na vodovodnih sistemih pitna voda pripravlja s filtracijo preko peščenih filtrov in dezinfekcije vode s kloriranjem. Laboratorijsko preskušanje vzorcev pitne vode je v letu 2019 izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Na območju vodovoda Brestovica je bil od skupno 112 odvzetih mikrobioloških vzorcev en vzorec neskladen zaradi prisotnosti koliformnih bakterij (SKB<4). Vzrok neustreznosti je bilo izvajanje vzdrževalnih del na internem vodovodnem omrežju uporabnika. Pri ponovnem vzorčenju je bil vzorec skladen. Vseh 64 vzorcev odvzetih za analizo na kemijske parametre je bilo skladnih.

Na območju nanoškega vodovoda je bilo odvzetih 17 vzorcev za mikrobiološke analize in 12 za fizikalno kemijske.

Vsi vzorci so bili skladni s pravilnikom. Na lokalnem vodovodu Barka je bil en vzorec neskladen. Ugotovljeno je bilo, da je vzrok v hišni vodovodni napeljavi. Stranki je bilo izdano priporočilo NIJZ o vzdrževanju internega omrežja, pri ponovnem vzorčenju je bil vzorec zdravstveno ustrezen.

Na vodovodnih sistemih smo spremljali higiensko stanje objektov in cevovodov, izvajali planirano in interventno čiščenje ter dezinfekcijo vodovodnih objektov. Ukrepe smo izvajali skladno s HACCP načrtom, upoštevajoč navodila in priporočila Nacional-

nega inštituta za javno zdravje (NIJZ) ter Nacionalnega laboratorija za okolje in hrano Koper (NLZOH).

Na podlagi rezultatov laboratorijskih preizkušanj pitne vode in drugih ugotovitev notranjega nadzora ugotavljamo, da je bila v letu 2019 oskrba s pitno vodo Kraškega vodovoda na vseh vodovodnih sistemih ustrezna in varna za uporabo.

Na kakovost pitne vode vplivate tudi sami. Redno nadzorujte interne vodovodne inštalacije, spremljajte obvestila izvajalca javne službe glede ukrepov za zagotavljanje kakovosti pitne vode in morebitnih motenj pri oskrbi ter upoštevajte izdana navodila in priporočila.

Tjaša Korošec,
Kraški vodovod Sežana, d. o. o.

Vodooskrbni sistem	NOTRANJI NADZOR				DRŽAVNI MONITORING			
	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE		FIZIKALNO KEMIJSKE ANALIZE		MIKROBIOLOŠKE ANALIZE		FIZIKALNO KEMIJSKE ANALIZE	
	ustrezen	ne-ustrezen	ustrezen	ne-ustrezen	ustrezen	ne-ustrezen	ustrezen	ne-ustrezen
BRESTOVIŠKI vodovod	82	0	36	0	30	1	30	0
NANOŠKI vodovod	12	0	7	0	5	0	5	0
Vodovod BARKA	6	0	2	0	2	1	2	0

Tabela 1: Rezultati mikrobioloških in fizikalno kemijskih analiz po oskrbovalnih območjih.

ZDRAVSTVENI DOM SEŽANA – NAROČILO ZDRAVIL IN MEDICINSKIH PRIPOMOČKOV

V zadnjem mesecu dni se je večini izmed nas življenje obrnilo na glavo s tem, ko smo se morali soočiti z nevidno nevarnostjo. Ukrepi, ki so bili sprejeti z namenom zajezitve širjenja virusa, so se dotaknili tudi dela v zdravstvenem domu Sežana.

Ker se zavedamo, da so naročila zdravil in drugih medicinskih pripomočkov nujna za omogočanje osnovnih življenjskih potreb, smo se odločili, da vam podamo nekaj navodil za varno in enostavno naročilo preko spleta. Želimo si, da bi za vašo in našo varnost omejili nenujne fizične stike, zato vam ponujamo navodila za naročanje receptov in medicinskih pripomočkov preko spleta.

1. Na spletni strani www.zd-sezana.si si izberite ustrezno lokacijo.
2. Izberite ambulanto osebne zdravnika in kliknite na "Obvestila, urnik ambulate in naročilo na obisk".

3. Izberite vrsto naročila s klikom na "Naročilo receptov", "Naročilo napotnice" in "Naročilo bolniškega lista".

4. Vzemimo primer "Naročilo recepta"; vnesite zelene podatke in kliknite gumb "Naročam". Enako velja za ostala naročila.

V kolikor vam je zgoraj opisani način tuj, smo še vedno dosegljivi od ponedeljka do petka na telefon splošne ambulate osebne zdravnika po urniku.

Ostanite zdravi!

Kim Trobec, mag. zdr. neg.,
vodja Zdravstvenovzgojnega centra
Zdravstvenega doma Sežana

Naročilo receptov

Ime*

Primek*

Datum rojstva*

Spot* Moški Ženski

ZZZS številka

GSM*

Elektronska pošta*

Nimam elektronske pošte

Informacije o receptih*

Primer: Aspirin P (1x na dan)

Od srede,
25. 3. 2020,
naprej vam
VSAK DAN (ra-
zen praznikov)
od 16h do 21h
omogoča-
mo naročilo

in **DOSTAVO HRANE NA
DOM**, in sicer do največ 10 km
(2 pici ali več). Hrano lahko
prevzamete tudi pred lokalom.
Mi bomo poskrbeli za svojo in
vašo varnost, zato prosimo, da
naj bo tisti, ki prevzame hrano,
zdrav.

Vse, ki živite v blokkih ali
večstanovanjskih hišah,
prosimo, da pridete do vhodnih
vrat oz. do parkirišča.

Ker je to tudi za nas nekaj
novega, prosimo za
potrpežljivost.

Več informacij in trenutna
ponudba na

<https://www.etna.si/dostava-na-dom/>

Dragi naši gostje,
1. 5. 2020 ponovno odpiramo
vrata naše **gostilne in pizzerije
PRI BZKU v Dolnjih Ležečah.**

Možen bo prevzem pred gostilno
v Dolnjih Ležečah.

Tel. številka: **041 338 974**

Pri prevzemu je obvezno nošenje
maske. Razkužilo bo na voljo
pred gostilno.

V ponudbi bo: ljubljanski
zrezek (žar, pohan), kalamari
(ocvrti, žar), dunajski in priloga
(domač pomfri) ter naše pice:

Pizza Bzk

Pizza 4 letni časi

Zelenjavna pizza

Pizza Vesela vdova

Pizza Amatricana

Pizza Margerita

Hudičeva pizza

In ostale pice po želji.

Vljudno vabljeni!

AVTOPLUS TPS

Poslovna cona Risnik 4
6215 Divača
tel. 05/73 18 590
e-mail: divaca@avtoplus-tps.si

TEHNIČNI PREGLEDI TRAKTORJEV NA TERENU

Spoštovani, obveščamo vas, da bomo skladno s pravilnikom o tehničnih pregledih (Ur. l. RS 43/19), izvajali tehnične preglede za traktorje in traktorske priklopnike do 3500 kg NDM na terenu po sledečem razporedu:

DATUM	KRAJ	URA
PONEDELJEK 11. 5. 2020	LAŽE DOLENJA VAS	13.00–14.30 15.00–17.30
TOREK 12. 5. 2020	SENOŽEČE	14.00–17.00
SREDA 13. 5. 2020	NAKLO VAREJE MISLIČE	13.30–14.30 15.00–16.00 16.30–17.30
ČETRTEK 14. 5. 2020	ARTVIŽE TATRE	13.30–14.30 15.30–17.30
PETEK 15. 5. 2020	PREŠNICA OCIZLA	13.00–15.00 15.30–17.00
SOBOTA 16. 5. 2020	ČRNOTIČE PODGORJE	8.30–9.30 10.00–12.00
PONEDELJEK 18. 5. 2020	HRPELJE KRVAVI POTOK	13.00–14.30 15.00–17.30
TOREK 19. 5. 2020	RODIK ROŽICE	12.30–15.00 15.30–17.30
SREDA 20. 5. 2020	SLIVJE	14.00–17.30
ČETRTEK 21. 5. 2020	OBROV	14.00–17.30
PETEK 22. 5. 2020	MATERIJA GRADIŠČE PRI MATERIJU	13.00–15.00 15.30–17.30
SOBOTA 23. 5. 2020	DOLNJE LEŽEČE VREMSKI BRITOF	8.00–10.00 10.30–13.00

Vabljeni tudi v našo poslovno enoto pri Divači!

**Od ponedeljka do petka od 7.00 do 19.00 in
sobota od 8.00 do 12.30.**

POMEMBNO OBVESTILO

Prosimo vas, da s seboj prinesete **veljavno zavarovalno
polico** (podaljšano) za vozilo, ker sklepanje zavarovanj
na terenu ni več mogoče.

V sklopu ZD Sežana se je vzpostavil Psihološki krizni telefon, ki je namenjen vsem, ki občutijo duševno stisko zaradi sedanje epidemiološke situacije. Predvsem ponujamo krajše psihološko svetovanje in razbremenilni pogovor.

Dosegljivi smo vsak delavnik med 7.30 in 14.30 na telefonsko številko 051 666 442.

Na telefon se oglašam Ela Brecej, univ. dipl. psih.

Hvala in veliko zdravja vam želim Ela Brecej

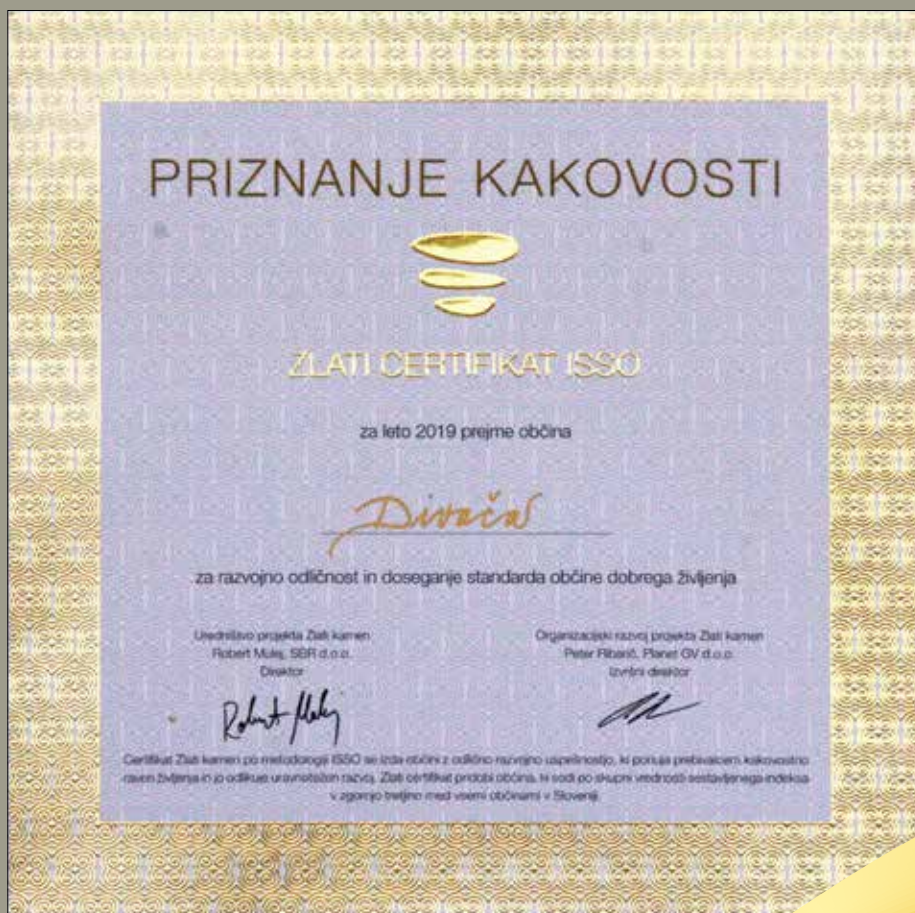
OBČINA DIVAČA, ZDRUŽENJE BORCEV ZA VREDNOTE NOB SEŽANA,
OBČINSKI ODBOR ZDRUŽENJA BORCEV ZA VREDNOTE NOB DIVAČA

**Spominska svečanost ob Spominskem dnevu občine Divača,
ki je bila načrtovana v maju 2020 na Kozjanah,
žal ne bo izvedena zaradi znanih izrednih razmer, ki jih povzroča
epidemija koronavirusa.**

Spomin bo obeležen na simbolični način.

Hvala za razumevanje.
Ostanimo zdravi.

**Tradicionalni spominski partizansko-kurirski pohod Dane pri Divači—Vareje,
ki je bil načrtovan ob dnevu upora proti okupatorju v aprilu 2020, ni bil izveden
zaradi izrednih razmer, omejenega gibanja ob epidemiji koronavirusa.**

Občina Divača je prejela priznanje kakovosti ZLATI CERTIFIKAT ISSO ZA LETO 2019 za razvojno odličnost in doseganje standarda občine dobrega življenja.

Priznanje je bilo podeljeno na Konferenci Zlati kamen, ki je v slovenski javnosti najbolj odmevno strokovno srečanje na področju lokalne samouprave, kjer si izkušnje ter poglede o razvojnih možnostih ter dobrih praksah izmenjajo najvišji predstavniki lokalnih skupnosti, predstavniki gospodarstva in vladni predstavniki.

Tovrstni certifikat pridobijo občine, ki sodijo po skupni vrednosti sestavljenega indeksa v zgornjo tretjino med vsemi občinami v Sloveniji. Izhodišče za podelitev certifikata so konkretni in merljivi podatki, združeni v Indeks ISSO, ki je sestavljen iz več kazalnikov, izvedenih iz statističnih, finančnih in gospodarskih podatkov o občini.